

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
14 I
8

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PAVLO III, IVLIO III, ET PIO IIII, PONTIFICIBVS MAX.

Cum Citationibus ex utroque Testamento, & Iuris Pontificii Constitutionibus, alijsq. Conciliis, quæ ab Ecclesia Romana, omnium Ecclesiarum matre & magistra, maxime probantur; collectis

AB HORATIO LVTIO CALLIENSI *Iurisconsulto præstantissimo.*

Additis PII IIII. Pont. Max. Bullis, tripliciq. indice & aliis multis rebus ad rem in primis facientibus.

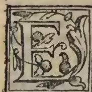
CVM PRIVILEGIO.

CALARI,
Exscudebat Vincentius Symbeninus, typis Nicolai Canelles.
M D LXVII.

Ad Concilium Tridentinum sub
Pio iiij conuenere.
Cardinales Praesidentes, et Legati Concilij quinque
Cardinales duo Lotharingus et Madrutius.
Patriarchae tres.
Archiepiscopi xxxiii.
Episcopi ccxxxv.
Abbates vii
Theologi CXLVI et ultra.
Oratores Ferdinandi Caesaris, Regis Galliae, Hispaniarum, Portugalliae, Hungariae, Boemiae, Poloniae, Venetiarum, septem Cantonum Heluetiorum, Bauariae, Sabaudiae, Florentiae, ac plurimorum Principum ecclesiasticorum.

NOS PHILIPPVS Dei gratia Rex Castellæ Aragonũ, Sardiniæ &c.

T pro Sua Mageſtate, Nos Aluarus de Madrigal Præceptor Maior Aragonum, montisque Albani, ordinis militiæ Sancti Iacobi de Spata &c. Suæ Sacræ Catholicæ & Regiæ Mageſtatis Conſiliarius, Locum tenens, & Capitaneus generalis in Regno præſenti Sardiniæ; Cum pro parte ueſtri fidelis Regii Vincentii Symbenini librorum impreſſoris Diœceſis Brixienſis, nunc Callari Reſidentis, Reuerenter expoſitum fuerit Canones & Decreta Sacroſancti œcumenici, & generalis Concilii Tridentini; opera & Sumptibus, Reuerendi Nicolai Cañelles, utriuſque Iuris Doctoris Canonici Callaritani; ad modicum & paruum Volumen redacta; illaque, ut ſint publicæ utilitati, imprimere & impreſſa uendere decreuiſſe: ut domi, agro & itineri cuilibet ſit facilior aditus ad ipſa decreta intuenda & obſeruanda. Cum citationibus ex utroque Teſtamento, & Iuris Pontificii conſtitutionibus, aliiſque Conciliis, quæ ab Eccleſia Romana, omnium Eccleſiarum matre & magiſtra, maxime probantur: collectis ab Horatio Lutio Callienſi Iuriſconſulto. Quod opus & ſanctum & pium & Deo optimo Maximo amabile cenſeri debet. illudque maxime publicæ utilitati confert; præcipue cum nuſquam hactenus in præſenti Regno extiterit librorum impreſſio: quæ nouiſſime opera, & impenſa dicti Reuerendi Nicolai Cañelles ad præſens Regnum & Ciuitatem iſtam Callaritanam fuit adducta.. utque tanti laboris & exſpenſarum prᶒmium reportetis & honorem; tenore præſentium ex parte Suæ Mageſtatis & auctoritate noſtri officii, de noſtra certa ſcientia

 deli-

deliberate & consulto, dicto Reuerendo Canonico Nicolao Canelles; uobisque Vincentio Symbenino impressori concedimus, & licentiam ac facultatem plenariam impartimur: Quatenus uos solus aut illi dumtaxat qui a uobis ad id speciale mandatum habuerint & nemo alius intra præsens Sardiniæ Regnum, per decennium a die præsenti in antea numerandum, dictum uolumen Canonum & Decretorum Sacrosancti œcumenici, & generalis Concilii Tridentini; ita ut præhabetur breui uolumine redactum, excudere, excusumque uendere libere possitis, & possint; nec illud aliquis audeat, ab aliis locis ad præsens regnum uendendi gratia adducere. hos autem qui forsan prædictis contrafecerint; uolumus & iubemus illico, & irremissibiliter, pœna centum ducatorum regiis erariis applicandorum pro qualibet uice plecti; in cuius rei testimonium præsentes fieri iussimus regio communi Sigillo a tergo munitas. Datum in Ciuitate & Castro Callaris, pridie Kal. Nouembris, anno a Natiuitate Domini Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo, Sexto.

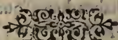
Don Aluaro de Madrigal,

V. Rialp Regens.

Illustris Dominus Locum tenens Generalis, mandauit mihi Christophoro Ferrer Notario, & scribæ, pro herede Serra: Visum per Franciscum Rialp Regentem Cancellariam.

Registrata.

DESCRIPTIO TRIDENTINAE CIVITATIS.

RIDENTI Ciuitas in finibus Venetiæ prouinciæ inter montes, in planitie posita est: muris uallata lapideis, quam ex septemtrione abluit Athesis fluuius, ambitus miliaris Itali. In ea uias latas, & lapidibus structas, domos uero ita honorificas cernas, ut nouam, non ueterem Ciuitatem præ se ferat. Templa satis pulchra conspicias, sed in omnibus iis parum structuræ. Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores, & Reges percommode inhabitare, a Bernardo Clesio Tridentino Præside auctam, & illustratam non multos ante hac annos. Influit placide in urbem per muros ab oriente aquæ riuus, super quo ædificia sericea, & molæ frumentariæ multæ sunt, unde item plurimi riuuli deducuntur per medias uias in usum, & publicam commoditatem. Super Athesim ad portam, quæ dicitur, sancti Laurentii, Pontem habet magnificum, sed ligneum, centum, & quadra

ginta passuum longitudinis. Montes circum se habet niuibus continue obsitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, & ita præaltos, ut dicas; cælum summa montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera uergit ad septemtrionem, altera uero ducit Veronam. Planitiem admodum paruam, sed ridentem, & arboribus, & uitibus mirum in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet, Theutonica, & Itala, sed Itali, omnes etiam, cum placet, Theutonice loquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italorum uero refugium est, cum quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti; sed plurimum uini, persuaue habent, album, & subrubeum. Per æstatem cælum temperatum est; diebus autem Canicularibus sol apprime feruens. Hyberno uero tempore propter niuium, & glacierum ingentes horrores uix huiusmodi regio habitari potest: neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in terram, sed statim uenientes, conuertant in niues. Et quod datur miraculo; ut putei ipsius Ciuitatis per tempus aquis id omnino careant. Boues, & uaccas pro mulis, a sellis, & equis onerariis habent, cum eorum plaustris, tam ad res

conue-

conuehendas facilibus, ut ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, a uiarumque publicarum cura toribus ita iuga aptata sunt, ut usque ad culmen accessibile quorumcumque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum Ciuitas ista & opulenta, & cla ra effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, & nunc uiget maxime. Nam hic conuenere quinque primum Cardinales Præsidentes, & legati Concilii pro sanctissimo D. N. Pio IIII. Pont. Opt. Max. Duo similiter Cardinales, Lothoringus, & Madrutius, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXXIII. Episcopi CCXXXV. Abbates VII. Ordinum Generales VII. cum Theologis CXLVI. & ultra, sæcularibus, & regularibus, Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Boemiæ, Poloniæ, Venetiarum, Septem Cantonum Heluetiorum, Bauariæ, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Ecclesiasticorum, Oratores.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PAVLO III, PONT. MAX.

AVLVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. INITIO *nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit; cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo, & uigilia esset uocata, cupiebamus quidem mederi Christianae Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodum oppressa est: sed ipsi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, & conseruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odiis & dissensionibus plena, dissentientibus praesertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa est. Cum unum Ouile, & unum Pastorem Dominici esse gregis, ad integritatem Christianae religionis, & ad caelestium bonorum spem in nobis con-* Ioan.10

 firman-

firmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidiis, haeresibus erat Christiani nominis diuulsa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidiis Remp. *optaremus; nostris erratis, nostraque cunctorum culpa,* D*ei uidelicet ira peccatis nostris imminente,* R*hodus fuerat amissa,* H*ungaria uexata, conceptum, & meditatum contra* I*taliam, contraque* A*ustriam, &* I*llyricum terra, marique bellum: cum impius, & immitis hostis noster* T*urca nullo tempore requiesceret; nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam bene gerendae rei occasionem duceret.* I*gitur, ut dicebamus, in tanta haeresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & gubernandam* P*etri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus; primum coniecimus in* D*omino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaque instrueret: deinde, animo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate praedictos, saepe in summis* C*hristianae* R*eip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica* C*oncilia, &* E*piscoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum* C*oncilium adiecimus; exquisitisque* P*rincipium sententiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio; cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum*

menicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret conuentum in ciuitate Mantuae indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus *nostri tertio, ad* X Kal. Iun. *inchoandum; spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine* Domini *essemus con-* Matth. 18
gregati, ipse, sicut promisit, Dominus *in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula* Spiritu *oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut, semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis* Mantuana *ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraque ac huius sanctae Sedis, ac nominis ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas; quas in aliis nostris litteris expreßimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem necesse habuimus: quae cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes* Kal. Nou. *prorogare* Con*cilii celebrationem fuimus coacti.* Interim *saeuus, & perpetuus hostis noster* Turca, *ingenti classe* Italiam *adortus, aliquot opida in litoribus* Apuliae *cepit, uastauit, diripuit, praedas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati; nec tamen interea destitimus*
 consu-

consulere, & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertae, uariaeque sententiae, tempusque diutius, quam erat opus, uideretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed, cum iam tempus longius progressum esset; nouaeque urbis electionem omnibus significari conueniret; iamque Kalendae Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hiemsque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens uer, Maiique futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum uniuersae Christianae Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem, semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo praecipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una conuenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, &

a latere

a latere nostro missis, ex uenerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, saepissime egeramus, ut ex simultate, & dissidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusque succurrere Christianis rebus; quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo *praecipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem* Deo *ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes,* Nicaeam *se contulere. quo nos quoque longum iter, & senili aetati nostrae uehementer contrarium,* Dei *& pacis conciliandae causa suscepimus: neque praetermisimus interea, cum tempus* Concilii *praestitutum,* Kalendae *uidelicet* Maiae, *appropinquarent, tres* Legatos *summae uirtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorumdem fratrum nostrorum* S.R.E. Cardinalium, Vincentiam *mittere; qui initium* Concilii *facerent;* Praelatosque *undique uenientes exciperent; & ea, quae iudicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere possemus.* Interim *uero in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem uidelicet pacis inter* Principes, *incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia.* Testis *est nobis* Deus; *cuius freti clementia, nosmet ipsos itineris, & uitae periculo exposuimus.* Nostra *testis conscientia; quae nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut praetermissae, aut non*

quaesitae ad pacificandum occasionis. Principes *ipsi testes; quos tam saepe, tamque uehementer* Nunciis, *litteris*, Legatis, *monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecrâueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut* Christianae Reip. *in maximum, & propinquum iam adductae discrimen, com munibus studiis, & subsidiis opitularentur.* Iam *uero testes illae uigiliae atque curae, illi diurni, nocturnique animi nostri labores, grauesque solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino* Deo *est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro* Pastorali *officio debitum, in hac re omisimus,* Quod *si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiae nostrae suos uoluit* Apostolos *haberi dignos, qui pro nomine* Iesu, *qui pax nostra est, contumeliam paterentur.* Verum *in illo congressu, colloquioque nostro, quod* Nicaeae *habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus inter duos* Principes *uera, & perpetua pax non potuit confici, indutiae tamen decennales factae sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum* Concilium *commodius celebratum iri, & deinde ex* Concilii *auctoritate perfici posse pacem; apud* Principes *institimus, ut & ipsi*

Act.5 in fi. Ephe.2

uenirent

uenirent ad Concilium, & Praelatos suos praesentes ducerent absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent; quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset; & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiae erant, accepimus, transacto iam, & longius praeterito Concilii ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Praelatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futurae Dominicae resurrectionis. Cuius nostri praecepti, expectationisque decretae litterae Genuae, anno incarnationis Domini M D XXXVIII, IIII *Kal. Iul. factae, publicataeque sunt. atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quae ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romae commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut haec pacificationis procuratio Concilii celebrationi praeponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta,*

multo

multò deinde utilius, & salutarius Christianae Reip. futurum esset. semper enim haec pacis spes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus assentiri hortata est. quam spem uehementer auxit post discessum a Nicaea nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaque congreßio: quae, maxima nostra cum laetitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec solum duobus antedictis Principibus, uerum etiam carißimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum uideretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique a nobis per literas suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus; praecipue autem instaret Serenißimus Caesar, promisisse se demonstrans iis, qui a Catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiae ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum praesertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Praelatos Vincentiam conuenisse; prorogationis nomen iam fugientes, quod tam saepe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum & Sedis Apostolicae beneplacitum suspendere maluimus: itaque fecimus, & de suspensione huiusmodi literas ad

teras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M D X X X I X, *dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta; dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur; quae & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianae Reip. presentiorem salutem erat allatura; Christianae interea res in deterius quotidie prolapsae sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem a Caesare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendae causa per Galliam amicißime, & cum Rege Christianißimo concordißime, magno beneuolae inter eos uoluntatis indicio, transiens in Belgas Serenißimus Caesar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniae Principum, & ciuitatum, tractandae eius, quam dixerat, concordiae causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandae in conuentibus, tractandaeque concordiae ad maiores potius discordias concitandas aptus esse uideretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reuerti, idque per Legatos nostros, S. R. E. Cardinales, ipsi Caesari obtulimus: quod etiam postremo, & praecipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex*

eius

eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idque nobis, ut concederemus, neque Christiana & Catholica ueritas, neque nostra, & Sedis Apostolicae dignitas permitteret palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque uero in alia umquam sententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo et pacem populo Christiano, & Christianae religionis integritatem posse recuperari: uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Christianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem
Psal.68 *dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, ceteris omnibus metu, maeroreque afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & Christianae Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusque cum uniuersae Christianorum saluti, tum Germanicae nationis incommodis in eligendo*

per nos nouo Concilii habendi loco consulere; aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam *ciuitatem ab ipsis desiderari uideremus: nos etsi in citeriore* Italia *commodius omnia tractari posse indicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram uoluntatem paterna caritate deflexismus. itaque* Tridentum *ciuitatem elegimus, qua in ciuitate oecumenicum* Concilium *ad proxime uenturas* Kalendas *Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniae finitimis nationibus facillime, ex Gallia,* Hispania, *ceterisquae prouinciis remotioribus non difficiliter* Episcopi, & Praelati *conuenire possent.* Dies *autem* Concilii *ea a nobis spectata est, quae spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius* Decreti, & *facultatis omnibus* Praelatis *ad ueniendum tribuendae. Quo minus autem annuum tempus praefiniremus mutando* Con*cilii loco, sicut quibusdam constitutionibus alias praescriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandae aliqua in parte Christianae* Reip. *quae tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen uidemus tempora: agnoscimus difficultates: quid sperari posit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus. sed quia scriptum est:* Reuela Domino *uiam tuam, et spera in eo; & ipse faciet: magis* Dei *clementiae & misericordiae confidere, quam nostrae imbecillitati diffidere, constituimus. saepe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia non ualent, diuina uirtus efficiat.* Psal. 36

ciat.

ciat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli aucto ritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de uenerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaque suspensio ne, de qua supra commemoratum est, quam per praesentes tollimus, & amouemus, sacrum oecumenicum & generalem Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni praesentis ab incarnatione Domini M D X L I I *incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus; statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis ui iurisiurandi, quod nobis, & huic sanctae Sedi praestiterunt, ac sanctae uirtute obedientiae, aliisque sub poenis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque praecipientes, ut ipsimet, nisi forte iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur,*

pellantur,

pellantur, aut certe per suos legitimos procuratores, & nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum praesentia, si alias umquam, hoc quidem tempore maxime sanctißimae Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per uiscera misericordiae Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei ueritas, & religio & intus, & extra grauiter iam oppugnatur, ut, si saluam uolunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipsorum pietas, atque uirtus communi utilitati, salutique suae, ac ceterorum, & temporali, & aeternae, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt; at graues saltem uiros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate poßint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouinciis Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur quod maxime quidem a Prælatis, Principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare aequum est, ut cum eorum praecipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quae ab

eis est

tis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum praesentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quae ad integritatem, & ueritatem Christianae religionis, quae ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quae ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quae ad repellendos impetus Barbarorum *& infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria,* Deo *nostris consultationibus praeeunte, & lumen sapientiae suae, ac ueritatis mentibus nostris praeferente, agi in dicto sacro œcumenico* Concilio*, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quam optime poßint.* Atque *ut nostrae hae litterae, & quae in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, neue quis illorum ignorantiae excusationem praetendat, cum praesertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatum illae essent intimandae, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in* Basilica Vaticana Principis *Apostolorum, & in ecclesia* Lateranensi*, cum ibi multitudo populi ad audiendum rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curiae nostrae cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectaeque in ualuis dictarum* Ecclesiarum*, itemque* Cancellariae Apostolicae *portis, &* Campi Florae *solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu*

quandiu expositae pendeant : cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos *enim per lectionem, publicationem affixionemque huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictae nostrae comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illae coram lectae, & intimatae essent, transumptis quidem earum, quae manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personae alicuius* Ecclesiasticae, *in dignitate constitutae, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.* Nulli *ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, praecepti, & obsecracionis infringere, uel ei ausu temerario contraire.* Si *quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis* Dei, *ac beatorum,* Petri, *&* Pauli, *Apostolorum eius, se nouerit incursurum.* Datum Romae, *apud* S. Petrum, *anno incarnationis* Dominicae.
M D X L I I, XI *Kal. Iun. anno* VIII.

Blosius

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA, SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PAVLO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOM. M D X L V.

Decretum de inchoando Concilio.

LACET *ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ* Trinitatis, Patris, & *Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem* Ecclesiæ, *ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depreßionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum* Tridentinum *& generale Concilium incipere, & inceptum esse?* Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Et *cum proxima sit celebritas* Natiuitatis Domini *nostri* Iesu *Christi; & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram Seßionem habendam esse die* Iouis *post* Epiphaniam, *quæ erit septima mensis* Ian. *anno* Dom. M D X L V I? Responderunt, Placet.

tutos, œcumenicum Conciliũ in ea ciuitate con celebrantes, ut aßiduè in Dei laudibus incum bere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, et à mortuis resur rexit, ac Spiritum Sanctum in discipulos infu dit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctißimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietem, & tranquil lam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Praeterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam paßionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum letaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus letaniæ, & orationes; tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; sed ore, & animo, celebranti aßistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domini suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemque ciborum; deinde, cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarũ lectio admisceatur: famliares uero suos unusquisque instruat, et erudiat, ne sint rixosi, ui-

Act. 2. c. quod die dist. 75.

1 Timo. 2

Concil. Tolet. 3. c. 1. et c. ieiunia de consecr. dist. 3 c. de illis. ii. q. 3.

infra prima ses. 22 in decreto de obseruandis in celebr. miss.

Tit. 1
1 Tim. 3
c. si. 2. q. 7 cum sim. Cõc. Toletan. 3 ca. 7

Concil. Rhemen. c.17. Eusebius in 4 decreto, et infra sess. 25 ca. 1 de reforma. c. in glossa de ... dist. 5. c. proreveretia 44 dist. 1 Tim. 3

nosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uolúptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præse ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. *Ad hæc, cum huius sacrosancti Concilii præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux,* Iesu *Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasque resulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa* Synodus *hortatur omnes* Catholicos *congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potißimum uiis: & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri poßit, quo maturius, & consultis damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confeßione glorificent* Deum, *& patrem* Domini *nostri* Iesu *Christi.*

Ioã. 1 ca.

cum ex iniunctio de hæret.

Conc. Tolet. 11 c. 1 Conc. Cõstantiens. sessio. 1 in princ. c. in loco 5. q. 4.

I*n sententiis uero dicendis, iuxta* Toletani *Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus* Domini *sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitißima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.*

I*nsuper ipsa sacra* Synodus *statuit, ac decreuit,*

creuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub uerbo, Placet, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea praeiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Feb. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBRVARII, M D XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN nomine sanctae, & indiuiduae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. *Haec sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, magnitudimem rerum tractandarum considerans, praesertim earum, quae duobus illis capitibus, de extirpandis haeresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa praecipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in* Ephe. 6

cælestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, *& in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo poßint omnia tela nequißimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum* Dei. *Itaque, ut hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per* Dei *gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confeßionem fidei,* Patrum *exempla in hoc secuta, qui sacratioribus* Conciliis *hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta* Romana Ecclesia *utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem* Christi *profitentur, necessario conueniunt, ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ* Inferi *numquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est.*

CREDO *in unum* Deum *patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum* Dominum Iesum Christum, *filium* Dei *unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula;* Deum *de* Deo, *lumen de lumine;* Deum *uerum de* Deo *uero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spi-*

c. qui resi stit. 11. q. 3

Conc. Nicenũ, Cõcil. Rom. sub Iul. 1 Cõc. Hipponen. in prĩn. Concil. Constãtinop. 6. actione 17 cum sim. ca. 1. distin. 15 ca. baptizãdos. cum seq. de cõsec. dist. 4 c. 1 de sum. trinit. Matth. 16 c. in nouo 21 dist. c. saluator. 1. qõ. 3

de Spiritu Sancto ex Maria uirgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum Scripturas; et ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominū, & uiuificantem; qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

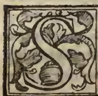
Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in uia esse, quo huc ueniant; cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernēda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda uidebuntur.

SESSIO QVARTA,

CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS, M D X L V I.

Decretum de Canonicis scripturis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponẽs, ut, sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelii in Ecclesia conseruetur: quod promissum ante per prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit; deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morum disciplinæ,

Mar.vlt. *omni creaturæ prædicari iussit: perspiciensque hanc ueritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam ueteris quam noui Testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu,*

ac reue-

ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem *huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa* Synodo *suscipiuntur. sunt uero infrascripti,* Testamenti *ueteris, quinque* Moysi*, idest,* Genesis*,* Exodus*,* Leuiticus*,* Numeri*,* Deutoronomium*;* Iosue*,* Iudicum*,* Rut*, quattuor* Regum*, duo* Paralipomenon*,* Esdræ *primus, & secundus, qui dicitur* Neemias*,* Thobias*,* Iudith*,* Hester*,* Iob*,* Psalterium Dauidicum *centum quinquaginta psalmorum,* Parabolæ*,* Ecclesiastes*,* Canticum canticorum*,* Sapientia*,* Ecclesiasticus*,* Isaias*,* Hieremias *cum* Baruch*,* Ezechiel*,* Daniel*, duodecim* Prophetæ *minores, idest,* Osea*,* Ioel*,* Amos*,* Abdias*,* Ionas*,* Micheas*,* Naum*,* Abacuch*,* Sophonias*,* Aggæus*,* Zacharias*,* Malachias*, duo* Machabæorum*, primus, & secundus.* Testamenti *noui, quattuor* Euangelia*, secundum* Matthæum*,* Marcum*,* Lucam*, &* Ioannem*:* Actus *Apostolorum a* Luca *Euangelista conscripti: quattuordecim* Epistolæ Pauli *Apostoli, ad* Romanos*, duæ ad* Corinthios*, ad* Galatas*, ad* Ephesios*, Ad* Philippenses*, ad* Colossenses*, duæ ad* Thessalonicenses*, duæ ad* Timotheum*, ad* Titum*, ad* Philemonem*, ad* Hebræos*;* Petri *Apostoli duæ,* Ioannis *Apostoli tres,* Iacobi *Apostoli una,* Iudæ *Apostoli una, &* Apocalypsis Ioannis *Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in* Ecclesia *catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, &*

In Cano. Aposto. c. 84 Inn. 1 ep. 3 ca. 7 Gelasius primus in fi. ep. Cõc. Laodic. c. 59 Conc. Carthag. 3 c. 47 & ca. sancta Romana dist. 15

ciat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli auctoritate; qua nos quoque in terris fungimur; freti, atque subnixi, de uenerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per praesentes tollimus, & amouemus, sacrum oecumenicum & generalem Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni praesentis ab incarnatione Domini M D X L I I incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus; statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis ui iurisiurandi, quod nobis, & huic sanctae Sedi praestiterunt, ac sanctae uirtute obedientiae, aliisque sub poenis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque praecipientes, ut ipsimet, nisi forte iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur,

pellantur, aut certe per suos legitimos procuratores, & nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum praesentia, si alias umquam, hoc quidem tempore maxime sanctissimae Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per uiscera misericordiae Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei ueritas, & religio & intus, & extra grauiter iam oppugnatur, ut, si saluam uolunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipsorum pietas, atque uirtus communi utilitati, salutique suae, ac ceterorum, & temporali, & aeternae, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt; at graues saltem uiros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouinciis Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur quod maxime quidem a Prælatis, Principibusque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare aequum est, ut cum eorum praecipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab

tis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum praesentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quae ad integritatem, & ueritatem Christianae religionis, quae ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quae ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quae ad repellendos impetus Barbarorum *& infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria,* Deo *nostris consultationibus praeeunte, & lumen sapientiae suae, ac ueritatis mentibus nostris praeferente, agi in dicto sacro œcumenico* Concilio, *& conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quam optime possint.* Atque *ut nostrae hae litterae, & quae in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, neue quis illorum ignorantiae excusationem praetendat, cum praesertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatum illae essent intimandae, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in* Ba*silica* Vaticana Princip*is Apostolorum, & in ecclesia* Lateranens*i, cum ibi multitudo populi ad audiendum rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curiae nostrae cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectaeque in ualuis dictarum* Ecclesia*rum, itemque* Cancellariae Apo*stolicae portis, &* Campi Florae *solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum ali-*

quandiu

quandiu expositae pendeant : cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim *per lectionem, publicationem affixionemque huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictae nostrae comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illae coram lectae, & intimatae essent, transumptis quidem earum, quae manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personae alicuius* Ecclesiasticae, *in dignitate constitutae, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.* Nulli *ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, praecepti, & obsecracionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis* Dei, *ac beatorum*, Petri, & Pauli, Apostolorum *eius, se nouerit incursurum.* Datum Romae, *apud* S. Petrum, *anno incarnationis* Dominicae. M D X L I I, XI *Kal.* Iun. *anno* VIII.

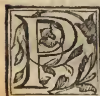
Blosius

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA,

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PAVLO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOM. M D X L V.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET *ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ* Trinitatis, Patris, *&* Filii, *& Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem* Ecclesiæ, *ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depreßionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum* Tridentinum *& generale* Concilium *incipere, & inceptum esse?* Responderunt, Placet.

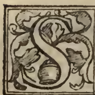
Indictio futuræ Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi*; & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram Seßionem habendam esse die* Iouis *post* Epiphaniam, *quæ erit septima mensis* Ian. *anno* Dom. M D XLVI? Responderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IANVARII, M D XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

Acrosancta Tridentina *Synodus, in* Spiritu *sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus* Apostolicæ *Sedis* Legatis, *agnoscens*
Iacob.1 *cum beato* Iacobo *Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est*
Psal.110 Eccl.1 *timor* Domini; *statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate* Tridentina *congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore* Domini *ambulare, & desideria carnis*
Prouer. 1 & 9 *non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique* Dominica, *quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace* Principum *Christianorum, & unitate* Ecclesiæ *priuatim orare uelint:* Episcopos *uero, & quoscumque alios, in ordine sacerdotali constitutos,*

tutos,

tutos, œcumenicum Conciliũ in ea ciuitate con celebrantes, ut aßidue in Dei laudibus incum bere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, *in quo* Deus *lucem condidit, et a mortuis resur rexit, ac Spiritum Sanctum in discipulos infu dit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctißimo Domino nostro* Papa, *pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietem, & tranquil lam uitam agamus, pace fruamur, & fidei in crementum uideamus.* Praeterea *hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam paßionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum letaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus letaniæ, & orationes; tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; sed ore, & animo, celebranti aßistatur.* Et *quoniam oportet* Episcopos *esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domini suæ be ne præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemque ciborum; deinde, cum in eo loco sæ pe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum* Episcoporum *mensis diuinarum Scripturarũ lectio admisceatur: familiares uero suos unusquisque instruat, et erudiat, ne sint rixosi, ui-*

Act.2. c. quod die dist. 75.

1 Timo.2

Concil. Tolet. 3. c. 1. et c. Ieiunia de consecr. dist. 3 c. de illis. 11. q. 3.

infra prima sess. 22 in decreto de obseruandis in celebr. miss.

Tit.1

1 Tim.3

c.si. 2.q.7 cum sim.

Cõc. Toletan. 3 ca.7

Concil. Rhemen. c. 17. Eusebius in 4 decreto, et infra sess. 25 ca. 1 de reforma.

nosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uolúptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præse ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. *Ad hæc, cum huius sacrosancti Concilii præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux,* Iesu *Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes* Catholicos *congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus putißimum uiis: & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri poßit, quo maturius, & consultis damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confeßione glorificent* Deum, *& patrem* Domini *nostri* Iesu *Christi.*

1 Tim. 3

Ioã. 1 ca. cum ex iniuncto de hæret.

Conc. Tolet. 11 c. 1 Conc. Cõstantiens. sessio. 1 in princ. c. in loco 5. q. 4.

In *sententiis uero dicendis, iuxta* Toletani *Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus* Domini *sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitißima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.*

In*super ipsa sacra* Synodus *statuit, ac decreuit,*

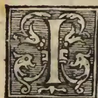
creuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub uerbo, Placet, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Feb. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBRVARII, M D XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. *Haec sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudimem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in* Ephe. 6

cælestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, *& in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo poßint omnia tela nequißimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum* Dei. *Itaque, ut hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per* Dei *gratiam habeat; ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confeßionem fidei,* Patrum *exempla in hoc secuta, qui sacratioribus* Conciliis *hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta* Romana Ecclesia *utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt, ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ* Inferi *numquam prævalebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est.*

C. qui resistit. 11. q. 3

Conc. Nicenũ, Cõcil. Rom. sub Iul. 1 Cõc. Hipponen. in prin. Concil. Constãtinop. 6. actione 17 cum sim. ca. 1. distin. 15 ca. baptizãdos. cum seq. de cõsec. dist. 4 c. 1 de sum. trinit. Matth. 16 c. in nouo 21 dist. c. saluator. 1. q. 3

CREDO *in unum* Deum *patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum* Dominum *Iesum Christum, filium* Dei *unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula;* Deum *de* Deo, *lumen de lumine;* Deum *uerum de* Deo *uero; genitum, non factum; consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est,*

de Spi-

de Spiritu Sancto ex Maria uirgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pon*tio* Pilato*, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum* Scripturas*; et ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in* Spiritum *sanctum* Dominũ, *& uiuificantem; qui ex* Patre, Filio*que procedit; qui cum* Patre, *&* Filio *simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per* Prophetas*: & unam sanctam* Catholicam, *&* Apostolicam Ecclesiam. *Confiteor unum* Baptisma *in remißionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi.* Amen.

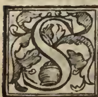
Indictio futuræ Sessionis.

Eadem *sacrosancta œcumenica, & generalis* Tridentina *Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus* Apostolicae *Sedis* Legatis*, intelligens multos* Prælatos *ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in uia esse, quo huc ueniant; cogitansque omnia ab ipsa sacra* Synodo *decernẽda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, & pleniori* Patrum *consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Seßionem post præsentem celebrandam esse die* Iouis, *quæ subsequetur* Dominicam, Lætare, *proxime futuram: interim tamen non differri discußionem, & examinationem eorum, quæ ipsi* Synodo *discutienda, & examinanda uidebuntur.*

SESSIO QVARTA,

CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS, M D X L V I.

Decretum de Canonicis scripturis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponẽs, ut, sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelii in Ecclesia conseruetur: quod promissum ante per prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit; deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morum disciplinæ,

Mar.vlt. *omni creaturæ prædicari iussit: perspiciensque hanc ueritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam ueteris quam noui Testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu,*

ac reue-

ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infrascripti, Testamenti ueteris, quinque Moysi, idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deutoronomium; Iosue, Iudicum, Rut, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, ideSt, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & secundus. Testamenti noui, quattuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti: quattuordecim EpiStolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, Ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri ApoStoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, &

In Cano. Aposto.c. 84 Inn. 1 ep.3 ca. 7 Gelasius primus in fi.ep.Cõc. Laodic.c. 59 Conc. Carthag. 3 c. 47 & ca. sancta Romana dist.15

canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confeßionis fundamentum, sit progressura; & quibus potißimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione & usu sacrorum librorum.

Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, uel præsumat.

c.hæresis, & c.Adā ĩfi. 24 q.3 & infra seſ.13 c.1

Præterea, ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum; aut etiam contra unanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari au-

c.exiit circa ff. de uerb. sig. in 6.

ri audeat; etiam si huiusmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendae, forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios, declarentur, & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia Superiorum ecclesiasticorum, ipsos sacrae Scripturae libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, & quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent; decernit, & statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum uero hæc ipsa uetus, & uulgata editiō quamemendatissime imprimatur; nullique liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros, de rebus sacris sine nomine auctoris; neque illos in futurum uendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ, in canone Concilii nouissimi Lateranensis apposita. Et, si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiusmodi licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, uel euulgant, nisi antea examinati, probatique fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderint sess.10 de impressione librorum.

 aucto-

auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, uel scripti, uel impressi, authentice appareat: idque totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Posthæc *temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & sententiæ sacræ* Scripturæ, *ad scurrilia scilicet, fabulosa, uana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba* Scripturæ *sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines, temeratores, & uiolatores uerbi* Dei, *iuris, & arbitrii pœnis per* Episcopos *coerceantur.*

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem *tenendam, & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum* Pentecostes.

SESSIO

SESSIO QVINTA,

CELEBRATA DIE XVII MENSIS IVNII, M D X L V I.

Decretum de peccato originali.

T *fides nostra catholica, sine qua impoßibile est placere* Deo, *purgatis erroribus, in sua sinceritate integra,& illibata permaneat; & ne populus* Christianus *omni uento doctrinæ circumferatur; cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus* Ecclesia Dei *his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio non solum noua, sed uetera etiam dißidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis* Tridentina *Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus* Apostolicæ *Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum* Patrum, *ac probatißimorum* Conciliorum *testimonia, & ipsius* Ecclesiæ *iudicium,& consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.* Heb.11 Gen.3

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, *cum mandatum* Dei *in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam præuaricationis huiusmodi* Celestin.1 ep.1 ca.4

iusmodi iram, & indignationem Dei; *at-*
Gen.3 *que ideo mortem, quam antea illi commina-*
tus fuerat Deus, *& cum morte captiuitatem*
sub eius potestate, qui mortis deinde habuit
Concil. Arausicanum ca.1 *imperium, hoc est* Diaboli, *totumque* Adam,
per illam praeuaricationis offensam, secun-
dum corpus, & animam in deterius commu
tatum fuisse: anathema sit.

Rom.5 1 Cor.15 Concil. Arausicanum c.5 *Si quis* Adae *praeuaricationem sibi soli, &*
non eius propagini, asserit nocuisse; & acce
ptam a Deo *sanctitatem, & iustitiam, quam*
perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum
perdidisse: aut inquinatum illum per inobe-
dientiae peccatum, mortem, & poenas cor-
poris tantum in omne genus humanorum trans
fudisse, non autem & peccatum, quod mors
est animae: anathema sit: cum contradicat
Rom.5 *Apostolo dicenti: Per unum hominem pecca-*
c. placuit c. regenerante, & ca. quaeris in fin. de cõs. dist. 4 *tum intrauit in mundum, & per peccatum*
mors. & ita in omnes homines mors per-
transiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adae *peccatum, quod origi-*
ne unum est, & propagatione, non imitatio
ne transfusum omnibus inest, unicuique pro-
prium, uel perhumanae naturae uires, uel
per aliud remedium asserit tolli, quam per me
1 Tim.2 ca. multiplex de poen. dis.1 *ritum unius mediatoris* Domini *nostri* Iesu
Christi, qui nos Deo *reconciliauit in sanguine*
suo, factus nobis iustitia, sanctificatio, & re
demptio; aut negat ipsum Christi Iesu *meri-*
tum per Baptismi *sacramentum in forma* Ec-
clesiae rite collatum, tam adultis, quam paruu
lis applicari: anathema sit: quia nõ est aliud
Act.4 *nomen sub caelo datum hominibus, in quo opor*
teat

teat nos saluos fieri. unde illa uox. Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis. Ioan.1 ca. nemo de cōsecr. distin.4 Gal.3

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad uitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatū intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt; nisi quemadmodum Ecclesia catholica ubique diffusa semper intellexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semet ipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Nisi enim qui renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Conc.Meleuitanū c.2 Conc. Aphricanū ca.77. & ca.placuit, de cōs.dist.4 Rom.5 c. placuit ca.quæris in fi. & c. regenerāte, de cōs. distin.4 Ioan.3 c. filius, &c. non dubito de cōs. dist. c. debitū cum seq. de bapt.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quae in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit:

Rom.6 & c. proprie de conse. distin.4 Rom. 8 Coloss. 3 Ephe.4 c. quomodo renouari de pœnit. distin.2 Rom. 8 Gal. 3 capit.non omnis. 22 quæst. 2 — *in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis iis, qui uere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed, ueterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed utiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non ualet: quinimo, qui legitime certauerit, coronabitur.* (2 Tim.2) *Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat,* (Colos.3) *sancta Synodus declarat Ecclesiam catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit.*

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ IIII, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat. (in extrau. côm.lib.3 de reliq. & uener. sanct.)

Vide Pium 5.um pag. 152.

Decretum de reformatione.

Caput I.

EADEM *sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhaerens, easque amplectens, & illis adiiciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; Statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare poßint, conferantur:* i. exercere *& aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. In ecclesiis autem Metropolitanis, uel cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodo-*

ca. quia & ca. fin. de mag. & infra sess. 23 de refor. cap. 18

modocumque, præterquam ex causa resigna tionis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et *quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret,* Metropoli *tanus, uel* Episcopus *ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum suae ciuitatis, & diœcesis, uel alias, prout commodius fieri poterit, de* Capituli *consilio ita prouideat, ut ipsa sacrae Scripturae lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliae lectiones, uel consuetudine, uel quauis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur.* Ecclesiae *uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est* Cleri, *& populi multitudo, ut theologiae lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant, ab* Episcopo *cum consilio* Capituli *eligendum, qui* Clericos, *aliosque scolares pauperes grãmaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa sacrae Scripturae studia, annuente* Deo, *transire possint. ideoque illi magistro grammatices uel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: uel ex capitulari, uel* Episcopali *mensa condigna aliqua merces persoluatur: uel alias* Episcopus *ipse aliquam rationem ineat suae ecclesiae, & diœcesi accommodam; ne pia haec, utilis, atque fructuosa prouisio quouis quaesito*

infra sess. 24 ca. 15 de refor.

Cõc. Constãtinop. 6. ca.5 cũ alle. a me in trac. de priu. sch. priuil. 88 c. 1 & ca. quia de mag. Cõcil. Later. sub Alex. 3 ca.18 & sub Inn. 3 c.11 & infra ses. 23 cap.18 de refor.

sito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio sacrae Scripturae habeatur. qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicae delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt; sacrae Scripturae lectio similiter habeatur: quae lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, et caritate ad Catholicae fidei defensionem, & incrementum, sanaeque doctrinae conseruationem, & propagationem instituatur: &, ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publice; quam priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. Docentes uero ipsam sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, praebendarum, & beneficiorum suorum, in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, & fruantur.

cle. ne in agro de stu.mon. cap.2 de mag.

ca. fin. de mag.cum alleg. in meo trac. de priu. sch.priu. 98.

Caput II.

infra sess. 24 c. 4. de refor.

QVIA uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelii, quam lectio; & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; iuxta formam generalis Concilii uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, uel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque modo obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis sollemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus uerbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annunciandoque eis cum breuitate & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi ualeant. Id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ,

Conc. Lateran. sub Inno. 3 c. 10 c. inter cetera, de off. ordin.

Cōc. Constātinop. 6 ca. 8 ca. exiit. §. habetur etiā de uerbo. sig. Conc. Later. vlt. sess. 11

uel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, proui da pastoralis Episcoporum *solicitudo non desit; ne illud impleatur;* Paruuli *petierunt pa nem, & non erat qui frangeret eis.* Itaque Hiere. thren. 4

cap. excõmunicamus.§. quia uero de hæret. infra sess. 24 c.4 de refor.

etiam Episcopi licentiam habere teneantur; si ne qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum nullo modo praedicare poßint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si uero, quod absit, praedicator errores, aut scãdala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis praedicet; Episcopus ei praedicationem interdicat. Quod si haereses praedicauerit; contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si praedicator ipse generali, uel speciali priuilegio exemptum se esse praetenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicae delegatus procedat. Curent autem Episcopi, nequis praedicator uel ex falsis informationibus, uel alias calumniose uexetur, iustamue de eis conquerendi occasionẽ habeat.

Caueant praeterea Episcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt; uel Presbyterorum saecularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum praetextu in sua ciuitate, uel diœcesi praedicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; a qua priuilegia huiusmodi nisi tacita ueritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri uerisimile non est.

Conc.Lateran.sub Inno.3 c. 62 c.cum ex eo de

Quaestores uero eleemosynarii, qui etiam quaestuarii uulgo dicuntur, cuiuscumque condicionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium praedicare praesumant; & contra

facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

poen.& remiss. clemen. abusionibus eo.tit. infra sess.21 de ref.c.9 c. ut officiũ.§.cõpescendi, de hæret. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

Item haec sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, & feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII mensis Ian. MDXLVII.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII MENSIS IANVARII, MDXLVII.

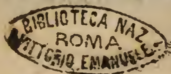
Decretum de iustificatione.

Procemium.

CVM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui ecclesiasticae unitatis detrimento, erronea quaedam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiae tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea nomine Sanctissimi

in Christo

in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ Tertii, Reuerendißimis Dominis, Dominis, Io. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Præsbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus ueram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol Iustitiæ Christus Iesus fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Cap. I.

PRIMVM *declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines*
1 Cor. 15 *in præuaricatione Adæ innocentiam perdidis-*
Rom. 5 *sent; facti immundi, &, ut Apostolus in-*
Ephe. 2 supra sess. *quit, natura filii iræ, quemadmodum in de-*
5. in prin. *creto de peccato originali exposuit, usque-*
Rom. 2 & 3. *adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.*

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

QVo factum est, ut cælestis pater, pater misericordiarũ, & Deus totius consolationis, Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis, ad homines miserit; ut & Iudaeos, qui sub lege erant, redimeret; & gentes, quae non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

1 Cor.1
Gen. 49 cum sim.
Gal.4
Ro.3 & 5
Colos. 2
1.Tim.2.
2 Tim.1
c. multiplex, de pęn.dist.1
1 Ioan.2

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

VERVM, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt; sed ii dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numqam iustificarentur; cum ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine; & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filii dile

infra cã.1
Colos. 1

ctionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remißionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impii, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS *uerbis iustificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab* Gal. 4 Tit. 3 *eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum* Dei *per secundum* Adam Iesum *Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest, sicut scriptum est:* Ioan. 3 c. filius & c. non dubito de con secr. dis. 4 Nisi *quis renatus fuerit ex aqua, &* Spiritu *sancto, non potest introire in regnum* Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit. Caput V.

DECLARAT *præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a* Dei *per Christum* Iesum *præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, uocantur; ut, qui per peccata a* Deo *auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertẽdum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur; ita ut, tagente* Deo *cor hominis per* Spiritus *sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abiicere potest, neque tamen sine gratia* Dei *moue re se ad iustitiam coram illo libera sua uolun-* Infra cã. 3

tate

tate poßit. unde in sacris litteris, cum dicitur: Conuertimini ad me, et ego conuertar ad uos: libertatis nostræ admonemur. Cũ respondemus: Conuerte nos Domine ad te; & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

Zacha. 1 Ioel. 2 ca. conuertimini de pœn. dis. 1 Hiere. in fi. orationis.

Modus præparationis. Cap. VI.

DISPONVNTVR *autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu contu concipientes, libere mouentur in* Deum *credentes uera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, a* Deo *iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam* Dei *misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes* Deum *sibi propter Christum propitium fore; illumque, tamquam omnis iustitiae fontem, diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pænitentiam, quam ante* Baptismum *agi oportet: denique dum proponunt suscipere* Baptismum, *inchoare nouam uitam, & seruare diuina mandata.* De *hac dispositione scriptum est: Accedentem ad* Deum *oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit.* Et, *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.* Et, *Timor Domini expellit peccatum.* Et, *Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum in nomine Iesu Christi, in remißionem peccatorum uestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti.* Et, *Euntes ergo*

infra ca. 14 & sess. 14 cap. 4 de contritione. Hebr. 11 Marc. 2 Matth. 9 Eccl. 1 Act. 2 ca. agunt &c. proprie de cõsecr. distin. 4 Matt. ult. Luc. 24c.

prima c. sidua.&c. proprie. de conf. dist. 4 — *docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos seruare quaecumque mandaui uobis.* Denique, *Praeparate corda uestra Domino.*

1 Reg. 7

Quid sit iustificatio impii, & quæ eius causæ. Cap. VII.

HANC *dispositionem, seu praeparationem iustificatio ipsa consequitur; quae non est sola peccatorum remißio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam susceptionem gratiae, & donorum. unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit heres secundum*
Tit. 3 *spem uitae æternae.* Huius *iustificationis causae sunt, finalis quidem, gloria* Dei, *& Christi, ac uita æterna: efficiens uero, misericors* Deus, *qui gratuito abluit, & sanctificat signans, & ungens spiritu promißio-*
Ephe. 1 *nis sancto; qui est pignus hereditatis nostrae: meritoria autem, dilectißimus unigenitus*
Ephe. 2 *suus,* Dominus *noster,* Iesus *Christus: qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctißima paßione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis* Deo *patri satisfecit: in-*
c. nihil est *strumentalis item, Sacramentum* Baptismi;
de conf. dist. 4 — *quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit iustificatio: demum unica formalis causa est iustitia* Dei; *non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostrae; & non modo reputamur, sed uere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis re-*

bis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quamquam enim nemo poßit esse iustus, nisi cui merita paßionis Domini *nostri Iesu* Chri*sti communicãtur; id tamen in hac impii iusti ficatione fit, dum eiusdem sanctißimae paßio nis merito per Spiritum sanctum caritas* Dei *diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhaeret. unde in ipsa iustifi catione cum remißione peccatorũ haec omnia simul infusa accipit homo per* I*esum* C*hristum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem. nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum* C*hristo, neque corporis eius uiuum membrum efficit. qua ratione uerißime dicitur,* F*idem sine ope ribus mortuam, & ociosam esse.* E*t,* I*n* C*hri sto* I*esu neque circumcisionem aliquid ualere, neque praeputium; sed fidem, quae per cari tatem operatur.* H*anc fidem ante* B*aptismi* S*acramentum ex* A*postolorum traditione* C*atechumeni ab ecclesia petunt, cum petunt fidem, uitam æternam praestantem; quam sine spe, & caritate fides praestare non potest. unde & statim uerbum* C*hristi audiunt:* S*i uis ad uitam ingredi, serua mandata.* I*taque, ueram, &* C*hristianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam* A*dam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per* C*hristum* I*esum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eam proferant ante*

Philipp. 3
Rom. 5
infra can. 10
Iac. 2 in fi.
Gal. 5 6 c. circumcisio de pænit. dist. 2
Matth. 19
Lucæ 15
c. quo modo renouari de pænit. dist. 4

tribunal Domini *nostri Iesu* Christi, *& habeant uitam æternam.*

Quo modo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari. Caput VIII.

Rom. 3 CVM *uero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiae catholicae consensus tenuit, & expreßit; ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanae salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impoßibile est placere* Deo,
Hebr. 11 *et ad filiorum eius consortium peruenire: gra*
infra cā. 9 *tis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. si enim gratia est, iam*
Rom. 10 *non ex operibus: alioquin, ut idem Aposto-*
Ephe. 2 *lus inquit, gratia iam non est gratia.*

Tit. 3 Contra inanem hæreticorum fiduciam. Caput IX.

Tit. 3 QVAMVIS *autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter* Christum: *nemini tamen fiduciam, & certitudinem remißionis*
infra can. *peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quie*
12. & 13 *scenti, peccata dimitti, uel demissa esse, dicendum est; cum apud hæreticos, & schismaticos poßit esse, immo nostra tempestate sit. & magna contra* Ecclesiam *catholicam contentione prædicetur uana hæc & ab omni pietate remota fiducia.* Sed *neque illud asserendum*

dum est, oportere eos, qui uere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semet ipsos statuere se esse iustificatos, neminemque a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum se ipsum, suamque propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum se gratiam Dei esse consecutum. infra cap. 14

De acceptæ iustificationis incremento.

Caput X.

SIC *ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iustitiae incrementum petit sancta Ecclesia;* Psal. 83. infra cap. 24 2 Cor. 4 in fi. Coloss. 3. Apoc. vlt. Eccl. 18 Iacob. 2

cum orat: Da *nobis* Domine *fidei, spei, & caritatis augmentum.*

De obseruatione mandatorum, deque illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

NEMO *autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temerari illa, & a* Patribus *sub anathemate prohibita uoce uti,* Dei *præcepta homini iustificato*

1 Ioan. 5 infra can. 18 *ad obseruandum esse impoßibilia: nam* Deus *impoßibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod poßis, & petere quod non poßis; & adiuuat, ut poßis.* Cuius *manda*

Matth. 11 in fi. *ta grauia non sunt; cuius iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filii* Dei*;* Chri*stum diligunt: qui autem diligunt eum, ut*

Ioan. 14 Conc. Apliricanū ca. 81. 82 & 83 Conc. Mileuitanū c. 7. 8 & 9 *ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cum diuino auxilio praestare possunt. licet enim in hac mortali uita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem & quotidiana, quae etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant; non propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa uox est & humi-*

Matth. 6 Lucæ 11 c. unū 25 dist. c. adhuc & c. de quotidianis, de pœn. dis. 3 Tit. 2 infra can. 20 *lis, & uerax:* Dimitte *nobis debita nostra. quo fit, ut iusti ipsis eo magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitiae sentire debeant, quo liberati iam a peccato, serui autem facti* Deo*, sobrie, iuste, & pie uiuentes proficere possunt per* Christum Iesum*: per quem accessum habuerunt in gratiam istam.* Deus *namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur.*

itaque

itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se heredem esse constitutum, hereditatemque consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, *cum* Philip. 2 *esset filius* Dei, *didicit ex iis, quae passus* Hebr. 5 *est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis aeternae.* Propterea Apostolus *ipse monet iustificatos, dicens:* Nescitis, *quod ii,* 1 Cor. 9 *qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium; sic currite, ut comprehendatis.* Ergo *igitur sic cur* 1 Cor. 9 *ro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem uerberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum aliis praedicauerim, ipse reprobus efficiar.* Item *princeps* Apostolorum *Petrus: Satagite, ut* 2 Pet. 1 *per bona opera certam uestram uocationem & electionem faciatis. hæc enim facientes, non peccabitis aliquando.* Vnde *constat* infra can. 25 *eos orthodoxae religionis doctrinae aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur* Deus, *mercedem quoque intuentur* infra can. 31 *æternam: cum scriptum sit:* Inclinaui *cor* Psal. 118 *meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. &* de Mose *dicat* Apostolus, *quod respiciebat in remunerationem.*

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.
Caput XII.

infra c.15 & 16. ca. corripiantur in fin. 24.qō.3 Prou.29 Ezech.18 Galat.3

NEMO *quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio usqueadeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non posit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.*

De perseuerantiæ munere. Cap. XIII.

Matt.19 & 24. ca. suggestū 7.qō.1 & c. non reuertebantur de pœnit. dist.2 infra can. 16.& 22 Ezech.33 Philip.1 1 Corin.8

SIMILITER *de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde, haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans uelle, & perficere. Verumtamen qui se existimant stare, uideant, ne cadant; & cum timore, ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in uigiliis, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua*

uictores esse non possunt, nisi cum Dei *gratia Apostolo obtemperent, dicenti:* Debitores *sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus. si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.* Rom. 8

De lapsis, & eorum reparatione.

Caput XIIII.

QVI *uero ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum, excitante* Deo *per* Pænitentiae Sacramentum, *merito* Christi *amissam gratiam recuperare procurauerint. hic enim iustificationis modus est lapsis reparatio; quam secundam post naufragium deperditæ gratiae tabulam sancti* Patres *apte nuncuparunt.* Etenim *pro iis, qui post* Baptismum *in peccata labuntur* Christus Iesus Sacramentum *instituit* Pænitentiæ, *cum dixit:* Accipite Spiritum *sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Vnde *docendum est,* Christiani *hominis pænitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaque contineri non modo cessationē a peccatis, et eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, uerum etiam eorundem sacramentalem* Confessionem *saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem* Absolutionem; *itemque satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis uitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ uel* Sacramento, *uel* Sacramenti *uoto una cum culpa remittitur, sed pro*

infra can. 23. & 29 — c. secunda post naufragiū. de pœn. dis. 1 — Ioan. 20 — Matth. 16 — c. ut cōstitueretur. 50. dist. c. ut euidenter. 1. q. 1 cum sim. infra sess. 14 de pœnit. ca. 2. 3 & 4 — Psal. 50 — ca. sacrificium, de pœn. dis. 1

pœna temporali; quae, ut sacrae litterae docent, non tota semper, ut in Baptismo *fit, dimittitur illis, qui gratiae* Dei, *quam acceperunt, ingrati* Spiritum *sanctum contristauerunt, & templum* Dei *uiolare non sunt ueriti.* De *qua paenitentia scriptum est;* Memor *esto, unde excideris: age paenitentiam, & prima opera fac.* Et *iterum:* Quae *secundũ* Deum *tristia est, paenitentiam in salutem stabilem operatur.* Et *rursus:* Paenitentiam *agite, & facite fructus dignos paenitentiae.*

Ephe. 4 | 1 Corin. 3 | Apocal. 2 | c. quia sãctitas. 50 dist. & ca. miror, de pœn. dis. 1 | 2 Cor. 8 | Matth. 3 & 4 | Luc. 3

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem. Cap. XV.

ADVERSUS *etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti; diuinae legis doctrinam defendendo: quae a regno* Dei *non solum infideles excludit, sed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosque omnes, qui letalia committunt peccata; a quibus cum diuinae gratiae adiumento abstinere possunt, & pro quibus a* Christi *gratia separantur.*

infra can. 27 | Rom. 16 | 1 Tim. 1

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAC *igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conser-*

conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli *uerba:* Abundate *in omni opere bono, scientes quod labor uester non est inanis in* Domino. *non enim iniustus est* Deus, *ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius.* Et, *Nolite amittere confidentiam uestram, quae magnam habet remunerationem.* Atque *ideo bene operantibus usque in finem, & in* Deo *sperantibus proponenda est uita aeterna, & tamquam gratia filiis* Dei *per* Christum Iesum *misericorditer promissa; & tamquam merces ex ipsius* Dei *promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. haec est enim illa corona iustitiae, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat* Apostolus, *a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. cum enim ille ipse* Christus Iesus *tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat; quae uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto* Deo *grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quae in* Deo *sunt facta, diuinae legi pro huius uitae statu satisfecisse, & uitam aeternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, uere promeruisse censeantur: cum* Christus, *saluator noster, dicat:* Si quis *biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum; sed fiet*

1 Cor. 15
Hebr. 6 c. non est tā iniustus, de pœnit. distin. 2
Hebr. 10 in fi. infra cap. 26
1 Timo. 4
Ioan. 4

sed fiet in eo fons aquae salientis in uitam aeternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. *quae enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhaerentem iustificamur: illa eadem* Dei *est, quia a* Deo *nobis infunditur per Christi meri-*
Mat.10 in fin. & Marc.9 circa fi. *tum. Neque uero illud omittendum est; quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquae frigidae dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede caritu-*
2 Cor.4 *rum: & Apostolus testetur, id quod in praesenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeter-*
1 Corin.1 in fi.2 Corin. 10 in fi. Gal. 6 Hier. 9 *num gloriae pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in* Domino*: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quae sunt ipsius do-*
Iac.3 *na.* Et *quia in multis offendimus omnes; unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum uita non humano iudicio exa-*
1 Cor.4 *minanda, & iudicanda est, sed* Dei*: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit uni-*
Matth.16 Rom.6 *cuique a* Deo*, qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua.*

POST *hanc catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter, firmiterque receperit, iustificari non poterit; pla-*

cuit

cuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, ut omnes sciant, non solum quid tenere, et sequi, sed etiã quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI *quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.* supra c. 1 & 3. Ro. 3. 1. Cor. 15

CANON II.

SI *quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iuste uiuere, ac uitam æternam promereri poßit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter poßit; anathema sit.* Conc. Mileuitanũ c. 5 Cõci. Aphricanũ ca. 80 & ca. vlt. de cõsecr. distin. 4

CANON III.

SI *quis dixerit, sine praeueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & exitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque uocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire, si uelit, sed ueluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque paßiue se habere; anathema sit.* supra c. 5 Rom. 5

CA-

CANON V.

SI *quis liberum hominis arbitrium post Adae peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmentum denique a Satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.*

CANON VI.

Ioan.1 Côc. Arausicanum circa fi.

SI *quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permissiue solum, sed etiam proprie, & per se adeo, ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudae, quam uocatio Pauli; anathema sit.*

CANON VII.

SI *quis dixerit, opera omnia, quae ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut, quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.*

CANON VIII.

Psal.17 Lucæ 12 Mar. 9 in fin.

SI *quis dixerit, gehennae metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, uel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.*

CANON IX.

supra c.7 & 8

SI *quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suae uoluntatis motu praeparari, atque disponi; anathema sit.*

CANON X.

SI quis dixerit, homines, sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit. supra c.7 Gal.2 & 3 Eph. 1 & 4.

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiae Christi, uel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & caritate, quae in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhaereat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, fidem iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinae misericordiae, peccata remittentis propter Christum; uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit. supra c.9

CANON XIII.

SI quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla haesitatione propriae infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari ex eo, quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; anathema sit. supra c.9

CANON XV.

SI quis dixerit, hominem renatum, & iusti- supra ca. 12

iustificatum tenori ex fide ad credendum, se certo esse in numero praedestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

supra ca. 12. & 13. Gal. 3 Ezech. 18 Prou. 29 SI *quis magnum illud usque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturum absoluta, & infallibili certitudine dixerit: nisi hoc ex speciali, reuelatione didicerit; anathema sit.*

CANON XVII.

SI *quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, ut pote diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.*

CANON XVIII.

supra ca. 11. 1 Io. 5 SI *quis dixerit, Dei præcepta homini etiã iustificato, & sub gratia constituto esse ad obseruandum impoßibilia; anathema sit.*

CANON XIX.

SI *quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.*

CANON XX.

supra ca. 11 SI *quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum* Dei, *&* Ecclesiæ, *sed tantum ad credendum; quasi uero Euangelium sit nuda, & absoluta promißio uitæ æternae sine condicione obseruationis mandatorum; anathema sit.*

CANON XXI.

SI *quis dixerit, Chriſtum* Ieſum *a* Deo *hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant; anathema ſit.*

CANON XXII.

SI *quis dixerit, iuſtificatum, uel ſine ſpeciali auxilio* Dei, *in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, uel cum eo non poſſe; anathema ſit.* ſupra ca. 13

CANON XXIII.

SI *quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit amplius peccare non poſſe, neque gratiã amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam uere fuiſſe iuſtificatum; aut contra, poſſe in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, niſi ex ſpeciali* Dei *priuilegio, quemadmodum de beata* Virgine *tenet* Eccleſia; *anathema ſit.* ſupra ca. 14

CANON XXIIII.

SI *quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari, atque etiam augeri coram* Deo *per bona opera: ſed opera ipſa fructus ſolum modo, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit.* ſupra ca. 10

CANON XXV.

SI *quis in quolibet bono opere iuſtum ſaltem uenialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius eſt, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia* Deus *ea opera non imputet ad damnationem; anathema ſit.* ſupra ca. 11 in fin.

CANON XXVI.

SI *quis dixerit, iuſtos non debere pro* ſupra ca. 16

bonis

bonis operibus, quae in Deo fuerint facta, expectare, & sperare aeternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerint; anathema sit.

CANON XXVII.

supra ca. 15 SI *quis dixerit, nullum esse mortale peccatum nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, praeterquam infidelitatis, peccato semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.*

CANON XXVIII.

SI *quis dixerit, amissa per peccatum gratia simul & fidem semper amitti; aut fidem, quae remanet, non esse ueram fidem licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.*

CANON XXIX.

supra ca. 14 SI *quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere: aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiae, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia, a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.*

CANON XXX.

SI *quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternae pœnae deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnae temporalis exoluendæ uel in hoc sæculo, uel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cælorum*

infra sess. 25. in prin.

lorum aditus patere poßit; anathemt sit.

CANON XXXI.

SI *quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu aeternae mercedis bene operatur; anathema sit.* supra ca. 11 in fi.

CANON XXXII.

SI *quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona* Dei, *ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab eo per* Dei *gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiae, uitam aeternam, & ipsius uitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriae augmentum; anathema sit.*

CANON XXXIII.

SI *quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, a sancta synodo hoc praesenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriae* Dei, *uel meritis* I*esu Christi,* Do*mini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostrae,* Dei *denique, ac Christi* Ie*su gloriam illustrari; anathema sit.*

Decretum de reformatione.

Caput I.

EADEM *sacrosancta Synodus, eisdem Praesidentibus Apostolicae Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum ecclesiasticam disciplinam, deprauatosque in Clero; & populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab iis, qui maioribus ecclesiis praesunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim praesidentium salus est*

subdi-

subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam. prouidamque ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat: secundum uenerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos esse uult, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministeriũ suum impleant: implere autem illud se nequã quam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiaè minime incumbant: cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit, Ac nihilominus, quia nonnulli, quod uehementer dolendum est. hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque celestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis uagantur, aut in negotiorũ temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent

c.in sacerdotibus, & c. Episcopũ. 61 dist.ca.fi. 59.dist.& infra sess. 24 de refor. cap.1
Act.20
2 Timo.4
Ioan.10
ca. sit rector. 43. dist.c.aduersus 7. q.1 c. nisi de renun.
Ezech.3
Act.20 c. Ephesiis. 43.dist.c. 1.13 qõ.1 & ĩfra sess. 24 c.1 in fi.de ref.

occu-

occupatos: placuit sacrosanctae Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iuria pene in desuetudinem abierunt, ad uersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute praesentis decreti innouat, ac ulterius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia *moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis a* Patriarchali, *Primatiali*, Metropolitana, *seu cathedrali ecclesia, sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praeeminentia praefulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioecesim morando abfuerit: quartae partis fructuum unius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente uero contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censurae subiiciatur,* Metropolitanus *suffraganeos* Episcopos *absentes,* Metropolitanum *uero absentem suffraganeus* Episcopus *antiquior residens, poena interdicti ingressus ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuncium* Romano Pontifici *denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de* Pastoribus *utilioribus prouiden-*

c. peruenit cum multis seq. 7 q. 1 de cler. nõ resid. per totũ & c. cum ex eo. de elec. in 6

c. ex tuae, de cle. nõ resid. ca. quoniam §. porro. ut l. non contes.

infra sess. 23. de reform. cap. 1. & 2

c. ex parte. de cle. nõ resid.

prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Caput II.

EPISCOPIS *inferiores, quæuis beneficia ecclesiastica Personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens uidebitur, opportunis iuris remediis residere cogantur: nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis uero, & dispensationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus caussis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.*

c.fi.de refer.in 6.

c. cum ex eo.de ele. in 6 c. beneficium de regul. eo.lib.& infra sess. 7 c.5 & 7 de refor.

Caput III.

ECCLESIARVM *Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, cuiusuis personalis, uel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegii prætextu, tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam*

infra sess. 13 de ref. ca.1 & 4

quam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput IIII.

CAPITVLA *cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumque personae, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quae tantum suos obligent auctores, non etiam successore, tueri se possint, quo minus a suis Episcopis, & aliis maioribus Praelatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari; corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.* infra sess. vlt. de ref. cap. 6

Caput V.

NVLLI *Episcopo liceat cuiusuis priuilegii praetextu Pontificalia in alterius dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. si secus factum fuerit; Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.* c. placuit, cum seq. 7. q. 1 Cōci. Carthagin. 3 ca. 20 Cōcil. Aurelian. 3 ca. 15 & infra sess. 14 de ref. ca. 3. & 8

Indictio futurae Sessionis.

Placet ne uobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimae, quae erit dies tertia mensis Martii?

Responderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA,

CELEBRATA DIE III. MENSIS MARTII, M D XLVII.

Decretum de Sacramentis.

Procemium.

D *consummationem salutaris de iustificatione doctrinae, quae in praecedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiae Sacramentis agere, per quae omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quae circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatae, tum etiam de nouo adinuentae sunt, quae catholicae Ecclesiae puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum Scripturarum doctrinae, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos praesentes canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionẽ, deinceps, diuino Spiritu adiuuãte, editura.*

DE

DE SACRAMENTIS.

CANON I.

SI *quis dixerit, Sacramenta nouae legis non fuisse omnia a Iesu Christo, Domino nostro, instituta; aut esse plura, uel pauciora, quam septem uidelicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem & Matrimonium: aut etiam aliquod horum septem non esse uere, & proprie Sacramentum; anathema sit.*

c. de abolendam, de hæret.

CANON II.

SI *quis dixerit, ea ipsa nouae legis Sacramenta a Sacramentis antiquae legis non differre, nisi quia cærimoniae sunt aliae, & alii ritus externi; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.*

c. nihil de cōs. dist. 2 cum sim.

CANON IIII.

SI *quis dixerit, Sacramenta nouae legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.*

supra sess. 6. de iustific. c. 7 & can. 9

CANON V.

SI *quis dixerit, haec Sacramenta propter solam fidem nutriendum instituta fuisse; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit, Sacramenta nouae legis non continere gratiam, quam significant; aut*

Cōc. Florentinum

sub Euge. 4. uersic. hoc docet ecclesii.

gratiam ipsam non ponentibus obicem conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, uel iustitiae; & notae quædam Christianae professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

SI *quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte,* Dei *etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem diuinae promissionis ad gratiam consequendam sufficere: anathema sit.*

CANON IX.

SI *quis dixerit, in tribus Sacramentis, scilicet, Baptismo; Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.*

CANON X.

infra sess. 14 de pœnit. cap. 6

SI *quis dixerit, Christianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit* Ecclesia*: anathema sit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, ministrum, in peccato*

mortali existentem, modo omnia essentialia, quae ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

ca. multæ ca. remissionem c. Christus cum plu. seq. 1. q. 1 ca. ult. 15 qõ. ult.

CANON XIII.

SI *quis dixerit, receptos, & approbatos* Ecclesia *catholicae ritus; in sollemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum* Pastores *mutari posse; anathema sit.*

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI *quis dixerit,* Baptismum Ioannis *habuisse eandem uim cum* Baptismo *Christi; anathema sit.*

c. aliud, & c. nõ regenerabantur de cõsec. dist. 4

CANON II.

SI *quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate* Baptismi, *atque ideo uerba illa* Domini *nostri* Iesu *Christi;* Ni *si quis renatus fuerit ex aqua, &* Spiritu *sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.*

ca. pen. de bapt. Io. 3 c. filius & c. non dubito, de cõs. dist. 4

CANON III.

SI *quis dixerit, in* Ecclesia Romana, *quae omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de* Baptismi Sacramento *doctrinam; anathema sit.*

c. non decet 12. distin. ca. ad abolendã de hæret.

CANON IIII.

SI *quis dixerit,* Baptismum, *qui etiam*

t.dictū §. quod uero cum 2. cap. seq. 1 q. 1 — *datur ab hæreticis in nomine* Patris, *&* Filii, *&* Spiritus *sancti cum intentione faciendi quod facit* Ecclesia, *non esse uerum* Baptismum; *anathema sit.*

CANON V.

c. nulla p̄ter de cō sec. dist. 4 — SI *quis dixerit,* Baptismum *liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si uelit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere; anathema sit.*

CANON VII.

SI *quis dixerit, baptizatos per* Baptismum *ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuersae legis* Christi *seruandae; anathema sit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctae* Ecclesiae *præceptis, quae uel scripta, uel tradita sunt, ita ut ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere uoluerint; anathema sit.*

CANON IX.

SI *quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad* Baptismi *suscepti memoriam, ut uota omnia, quae post* Baptismum *fiunt ui promissionis; in* Baptismo *ipso iam factae; irrita esse intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt detrahatur, & ipsi* Baptismo; *anathema sit.*

CANON X.

SI *quis dixerit, peccata omnia, quae*

post

post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

SI *quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.*

CANON XII.

SI *quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, uel in ipso mortis articulo; anathema sit.*

CANON XIII.

SI *quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut praestare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiae; anathema sit.*

CANON XIIII.

SI *quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere uelint, quod patrini, eorum nomine, dum baptizarentur polliciti sunt; &, ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio reliquendos; nec alia interim pœna ad Christianam uitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiae, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant: anathema sit.*

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

ca. nullus ministrorũ, de cõs. dist. 4

SI quis dixerit, *Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiae proximi fidei suae rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.*

CANON II.

ca. 1 cum seq. de cõsec. dist. 5

SI *quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati uirtutem aliquam tribuunt; anathema sit.*

CANON III.

ca. manus de cõsec. dist. 5

SI *quis dixerit, sanctae Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.*

Decretum de reformatione.

supra sess. 6. ca. 2 & infra sess. 23 cap. 1

EADEM *sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiae, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianae religionis incrementum*

infra sess. vlt. de refor. ca. 21

prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicae auctoritate.

Caput I.

AD *cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarumque scientia, iuxta constitutionem*

c. cum in cũctis, de elect.

Alexandri Tertii, quae incipit, Cum incunctis,

ctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, praeditus assumatur.

Caput II.

NEMO, *quacumque etiam dignitate, gradu, aut praeeminentia praefulgens, plures* Metropolitanas, *seu cathedrales ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine, contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere praesumat: cum ualde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra praesentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam* Sedis *apostolicae dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin ecclesiae ipsae, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.*

Caput III.

INFERIORA *beneficia ecclesiastica, praesertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus & quae in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere ualeant, iuxta constitutionem* Alexandri III, *in* Lateranensi, *quae incipit,* Quia nonnulli; *& aliam* Gregorii X, *in generali* Lugdunensi Concilio, *quae incipit,* Licet canon, *editam, conferantur. aliter autem facta collatio, siue prouisio, omnino irritetur: & ordinarius collator poenas constitutionis Concilii generalis, quae incipit,* Graue nimis, *se nouerit incursurum.*

d.c. cũ in cunctis §. cum uero c.sicut, de excess. præ lat. Conc. Chalcedonens. c.10 c.1 & 2. 21 q.1 c. sanctorũ. 70 distin. ca. unio. 10 qõ.3 cap. quia in tãtum c. ad hæc. & c. de multa. de pb. ca. quia non nulli. de mag. c. cũ singula. de præb. in 6. cle. gratiæ de resc. c. exe crabilis §. qui uero ĩ extrauag. cõ. de pb. & ĩfra ses. 24 ca. 17 de refor. c. quia nõ nulli, de cler. nõ re sid. c. licet ca nõ. de ele. in 6 c. graue nimis, de præb.

Caput IIII.

infra sess. 24 de ref. cap. 17

QVICVMQVE *de cetero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per uiam unionis ad uitam, seu commendae perpetuae, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formã sacrorum canonum, & praesertim constitutionis* Innocentii III, *quae incipit*, De multa, *recipere, ac simul retinere praesumpserit; beneficiis ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam praesentis canonis uigore, priuatus existat.*

supra c. 2 c. de multa. de pb.

Caput V.

ORDINARII *locorum quoscumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant; & alias procedant iuxta constitutionem* Gregorii X, *in generali* Lugdunensi Concilio *editam, quae incipit*, Ordinarii: *quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat: addens insuper, quod ipsi* Ordinarii *etiam per idoneorum* Vicariorũ *deputationem, & cõgruae portionis fructuum assignationem omnino prouideant, ut animarum cura nullatenus negligatur; & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudetur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in praemissis nemini suffragantibus.*

c. Ordinarii, de off. ord. in 6

infra c. 7 & supra sessi. 6 de refor. ca. 2 in fi.

Caput VI.

infra sess. 24 de ref. cap. 13 &

VNIONES *perpetuae, a quadraginta annis citra factae, examinari ab Ordinariis,*

dinariis, tamquam a Sede *Apostolica delega tis, possint: & quae per subreptionem, uel obreptionem obtentae fuerint, irritae declarentur.* Illae uero, *quae a dicto tempore citra concessae nondum in toto, uel in parte sortitae sunt effectum, & quae deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis, coram loci* Ordinario *uocatis, quorum interest, uerificandis, factas fuisse constiterit, per surreptionem obtentae praesumantur: ac propterea, nisi aliter a* Sede *Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.* sess.25 de ref. cap.9

Caput VII.

BENEFICIA *ecclesiastica curata, quae cathedralibus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, uel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita & annexa reperiuntur, & ab* Ordinariis *locorum annis singulis uisitentur: qui solicite prouidere procurent, ut per idoneos* Vicarios, *etiam perpetuos, nisi ipsis* Ordinariis *pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiae partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum* Ordinariorum, *portione etiam super certa assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione. & illorum inhibitionibus quibuscumque in praemissis minime suffragantibus.* infra sess. 14. de refor.cap.9 supra c.5 infra sess vlt.der ef. cap.16

Caput VIII.

infra sess. 24 de ref. capit.9 & sess. 21 c.8 Conc. Tolet.4.c.35 Cõc. Bracaren.2 c. 1. Concil. Arelat. c. 17 ca.decernimus c. episcopum,& c. placuit. 10.q.1 c. quoniã quidã.dis. 100.& infra sess.23 de ref.c.2

LOCORVM *Ordinarii ecclesias quascumque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis uisitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, ut, quae reparatione indigent, reparentur; & cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore praescriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.*

Caput IX.

AD *maiores ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a iure statutum suscipiant: & prorogationes ultra sex menses concessae nulli suffragentur.*

Caput X.

c. cũ nullus, de tẽpo.ordin. in 6

NON *liceat Capitulis ecclesiarum, Sede uacante, infra annum a die uocationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegii, aut consuetudinis uigore, alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere. si secus fiat, Capitulum contrauenien̄s ecclesiastico subiaceat interdicto: & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, praesertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uero, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Praelati, sint ipso iure suspensi.*

infra sess. 23 de ref. cap.10

Ca-

Caput XI.

FACVLTATES *de promouendo a quocumque, non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a propriis* Episcopis *ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab* Episcopo *in sua diœcesi residente, aut pro eo* Pontificalia *exercente, & diligenti præuio examine.*

Caput XII.

FACVLTATES *de non promouendo, præterquam in casibus a iure expreßis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.* c.licet canon. & c. cũ ex eo. elec.in 6

Caput XIII.

PRAESENTATI, *seu electi, uel nominati a quibusuis ecclesiasticis personis, etiam* Sedis Apostolicae Nunciis, *ad quæuis ecclesiastica beneficia non instituantur, nec confirmentur, neque admittantur; etiam prætextu cuiusuis priuilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptae, nisi fuerint prius a locorum* Ordinariis *examinati, & idonei reperti.* Et *nullus appellatio̅nis remedio se tueri poßit, quo minus examen subire teneatur.* Præsentatis *tamen, electis, seu nominatis ab* Vniuersitatibus, *seu collegiis generalium* Studiorum *exceptis.*

Caput XIIII.

IN *exemptorum causis constitutio* Innocentii IIII, *qui incipit,* Volentes, *in generali Concilio* Lugdunensi *edita, seruetur: quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & misera* c.I de priuil.in 6

bilium

bilium personarum clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, a Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; in aliis uero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegiis, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus, aduersus praemissa nequaquam ualituris.

Caput XV.

CVRENT Ordinarii, *ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis* Concilii Viennen*sis, quae incipit, Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta* Synodus *innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.*

Cle. quia contingit de relig. domi. & infra sess. vlt. de refor. c. 8

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Iouis, *feria quinta post sequentem* Dominicam *in* Albis, *quae erit uigesima prima mensis* Aprilis, *praesentis anni* M D XLVII.

BVLLA

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

AVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariae, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariae in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, & Apostolicæ Sedis legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI uniuersalis Ecclesiae, meritis licet imparibus, disponente Domino, praesidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid grauius causa Reip. Christianae constituendum sit, id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilii, alias per nós in ciuitate Tridentina ex causis tunc expreßis, de uenerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreßis causis, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carißimos in Christo filios nostros, Carolum Roman.

Impera-

Imperatorem, semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, uos nostros, & Apostolicae Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus & deputauerimus, uosque ad eandem ciuitatem, tamquam pacis angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, parique consilio & assensu, uobis insimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium praedictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur, transferendi, & mutandi; ac illud in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi; necnon Prælatis, & aliis personis Concilii huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi,

& ce-

& celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Concilii Tridentini huiusmodi etiam sub periurii, & aliis in litteris indictionis Concilii huiusmodi expreßis pœnis, euocandi, eidemque sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate praedictis praesidendi, ac in eo procedendi, ceteraque in præmißis, & circa ea necessaria, & opportuna, alias iuxta priorum uobis directarum litterarum continentiam, & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi plenam & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per uos in præmißis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idque facturi, auctore Domino, *inuiolabiliter obseruari:* Non ob*stantibus constitutionibus, & ordinationibus* Apo*stolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.* Nulli *ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ conceßionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis* Dei*, ac beatorum* Petri*, &* Pauli*,* Apo*stolorum eius, se nouerit incursurum.* Datum Ro*mæ, apud* S. Petrum, *anno* In*carnationis* Do*minicæ* M D X L I I I I, VIII Kal.Mart. Po*ntificatus nostri anno* XI.

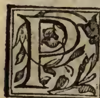
Fab. *Episcopus* Spol.

B. Mo*tta*.

SES-

SESSIO OCTAVA, CELEBRATA DIE XI MENSIS MARTII, MDXLVII.

Decretum de translatione Concilii.

LACET ne nobis decernere, & declarare, de huiusmodi morbo ex præmißis, & aliis allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitae discrimine commorari & in ea icciroo inuiti minime retineri poßint, & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Seßionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Praelatorum, in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentium, qui iuste detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium uel dissolueretur; uel ex paucitate Praelatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo uitae, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis ut pote notorie ueris, & legitimis; placet ne nobis similiter decernere, & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilii, securitate uitae ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ, ueluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex

& ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta die, uigesima prima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; & successiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit & debeat?

Responderunt, Placet.

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APRILIS, M D XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

AEC *sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus, quae dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiae in Spiritu sancto legitime congregata; praesidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papae* III*, eisdem Reuerendissimis Dominis* D. Io. *Maria, Episcopo Praenestino, de Monte, & Marcello, tit.* S. *Crucis in Hierusalem Presbytero,* S. R. E. *Cardinalibus, & Apostolicis de latere legatis, considerans quod die undecima mensis* Martii, *præsen-*

præsentis anni in generali publica Sesſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consue to celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate sanctae Sedis Apostolicae, eisdem Reuerendissimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemque Sessionem pro præsenti die uigesima prima Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa ciuitate Bononiae celebrari debere, considerans que nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris hebdomadae, & sollennitatis Paschalis, diebus, in propriis ecclesiis occupatos, aliquos etiam, aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen breui affuturos sperandum est; ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiae ipsae Sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetque Sessionem prædictam, quae hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecostes proxime futuram, quo ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemad-

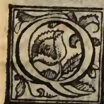
modum

modum differt, ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus praesertim absentibus percommodam, iudicauit, & iudicat: Hoc tamen adiecto; quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione, restringere, & imminuere possit, & ualeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIAE CELEBRATA DIE II MENSIS IVNII, M D X L V I I.

Decretum prorogationis Sessionis.

VAMVIS *hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quae die uigesima prima mensis Aprilis, proxime praeteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inclyta ciuitate* Bononiae *ex decreto, in urbe* Tridentina, *in publica Sessione, die undecima mensis* Martii *promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac praesertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, & prorogandam esse decreuerit: uolens tamen cum iis, qui non uenerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto*

legitime

legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, & Apostolicae Sedis Legatis, statuit, & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunii praesentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis beatae Mariae uirginis, quae erit decima quinta mensis Septembris proxime futuri, quo ad praedictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis eorum, quae tam ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere possit, & ualeat.

Die XIIII Sept. M D XLVII, in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futuram Rei memoriam.

CVM *ad tollenda religionis nostrae dißidia, quae in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo, uiguerunt; bonum, opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiam carißimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras, & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam* III, *prædecessorem nostrum, indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis sanctae Romanae Ecclesiæ Cardinalibus ipsi concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & sollemnes habitae fuerunt Seßiones, pluraque tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, &* discussa,

discussa, ad ciuitatem Tridentinam *reducatur*; Nos, *ad quos, & summos pro tempore* Pontifices *spectat generalia* Concilia *indicere, & dirigere, ut* Ecclesiae *pacem, &* Christianae *fidei atque orthodoxae religionis incrementum ad omnipotentis* Dei *laudem & gloriam procuremus, &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius* Germaniae, *quae sane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum* Patrum *doctrina excolenda, exhibendaque maximis* Pontificibus, Christi Redemptoris *nostri in terra* Vicariis, *debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciae fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius* Dei *gratiam & benignitatem futurum, ut* Reges *omnes, ac* Principes *Christiani iustis, piisque nostris in hac re uotis annuant, faueant, atque assistant: uenerabiles fratres* Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, *& dilectos filios* Abbates, *omnesque alios & singulos, qui de iure, uel consuetudine, uel priuilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosque idem prædecessor noster in suis* Indictionis, *& aliis quibuscumque desuper confectis, & publicatis litteris, Concilio interesse uoluit, per uiscera misericordiae* Domini *nostri,* Iesu *Christi, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris* Kal. Maii, *quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de* Apostolicae

aucto-

auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctæ Romanæ Ec*clesiae* Car*dinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate* Tridenti*, legitimo cessante impedimento, conuenire, & se congregare, ad ipsius* Concilii *continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate, nostri, omnino adsint* Legati*, per quos, si per ætatem nostram, ualetudinemque, &* Sedis Apo*stolicae necessitates, personaliter adesse nequiuerimus,* Spiritu *sancto duce, ipsi* Conci*lio præsidebimus: quacumque ipsius* Concilii *translatione, & suspensione, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictus, quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis & decretis in suo robore permanere uolumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innouamus, noluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, uel ignoranter, contigerit attentari.* Nulli *ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire.* Si *quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis* Dei*, ac beatorum* Petri*, &* Pauli*, Apostolorum eius, se nouerit*

incursurum. Datum Romæ, *apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ* M. D. L X V I I I, *Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.*

M. *Cardinalis Crescen.*

Rom. Amasæus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XI,

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII, M. D. L I.

Decretum de resumendo Concilio.

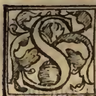
LACET *ne uobis ad laudem, & gloriam sanctæ, & indiuiduæ* Trinitatis, *Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei, & religionis Christianæ sacrum œcumenicum, & generale* Concilium *Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctißimi* Domini *nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora?*
Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris?
Responderunt, Placet.

SESSIO XII,
QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE PRIMA SEPT. M D L I.

Decretum prorogationis Sessionis.

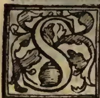

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse, decreuerat, cum ob inclytæ Germanicae nationis, a cuius præcipue causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de uenerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Maguntini, & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurium ipsius, aliarumque prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens quamplurimos alios, tam ipsius Germanicae, quam aliarum nationum Prelatos, & sui officii debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse uenturos, futuram Sessionem ad quadra

gesimam diem, quae erit undecima mensis Octobris, proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in praeteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouae legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit, statuit, & decernit de Sanctissimae Eucharistiae Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quae ad faciliorem & commodiorem Praelatorum residentiam pertinent, & agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri, Iesu Christi, exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus uacent; ut tandem placatus, qui in saecula sit benedictus, Deus corda hominum ad uerae suae fidei agnitionem, & sanctae matris Ecclesiae unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII,
QVAE EST TERTIA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI OCT. M D. L. I.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione conuenerit, ut ueram, & antiquam de fide, & Sacramentis doctrinam exponeret; & ut hæresibus omnibus, & aliis grauißimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc ex agitur, & in multas, & uarias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde a principio in uotis habuit,
Matth. 13 *ut stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quae inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit: quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tamquam symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis; qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de uenerabili*

hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper catholica Ecclesia ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnem ueritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem usque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut praedicare audeant, quam ut est hoc præsenti decreto explicatum, atque definitum.

Luc.22 c. 1 uer.ego pro te.21 dist.& infra sess.22 ca.1 & supra sess.5

De reali præsentia domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

PRINCIPIO *docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & uini consecrationem, Dominum nostrum, Iesum Christum, uerum Deum, atque hominem, uere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi uerbis exprimere uix possumus, possibilem tamen esse Deo; cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus. ita enim maiores nostri omnes, quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de Sanctissimo hoc Sacramēto disseruerunt, apertissime*

Ioan.1 c.1 de sū. trinit. supra sess.3 in symbolo. Eph.1 Mar.16 in fi. Matt.19 Luc.1

tißime profeßi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cæna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, uinique benedictionem, se suum ipsius corpus illis praebere, ac suum sanguinem; disertis, ac perspicuis uerbis testatus est; quae uerba a sanctis Euangelistis commemorata; & a diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertißimam significationem praeseferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt; indignißimum sane flagitium est ea a quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra uniuersum Ecclesiae sensum detorqueri: quae, tamquam columna, & firmamentum ueritatis, haec ab impiis hominibus excogitata commenta, uelut Satanica, detestata est, grato semper, & memore animo praestantißimum hoc Christi beneficium agnosces.

Matth. 26
Mar. 14
Luc. 22
1 Cor. 11

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERGO Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum; & illius sumptione colere nos sui memoriam praecepit, suamque annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat

Psal. 110
1 Cor. 11
c. iteratur de cōsec. dist. 2
Ioan. 6

ducat me, & ipse uiuit propter me: & tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis. adeoque symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuique nos, tamquam membra arctissima, fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus, Nec essent in nobis schismata.

Ephe. 2
1 Cor. 11
Ephe. 5
Roma. 12
1 Corin. 5

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta, Caput III.

COMMVNE hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiae formam uisibilem: uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum qui illis utitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum uere tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat. & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem uerum Domini nostri corpus, uerumque eius sanguinem sub panis, & uini specie una cum ipsius anima & diuinitate existere; sed corpus quidem su specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborum, ipsum autem corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, ui naturalis illius con-

ca. sacrificium, de cõs. dist. 2
c. multi. 1 q õ. 1
Mat. 26
Mar. 14
infra cã. 1

Rom. 6 ca. semel Christus ca. iteratur. c. singuli. & c. qui manducãt de cõs. dist. 2 infra cã. 3 infra sess. 21 cap. 3

nexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Qua propter uerissimum est, tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri. totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub uini specie, & sub eius partibus existit.

De Transubstantiatione. Cap. IIII.

Lucæ 22 Ioan. 6 1 Cor. 11

QVONIAM *autem Christus, redemptor noster, corpus suum id, quod sub specie panis offerrebat, uere esse dixit; ideo persuasum semper in* Ecclesia Dei *fuit, idque nunc denuo sancta hæc* Synodus *declarat, per consecrationem panis & uini conuersionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi,* Domini *nostri, & totius substantiæ uini in substantiam sanguinis eius: quæ conuersio conuenienter, & proprie a sancta catholica* Ecclesia Transubstantiatio *est appellata.*

ca. panis de cõsec. distin. 2 c. cũ Marthæ de celebr. miss. infra cã. 2

De cultu, & ueneratione, huic sanctissimo Sacramento exhibenda. Caput V.

infra can. 6

NVLLVS *itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in catholica* Ecclesia *semper recepto latriæ cultum, qui uero* Deo *debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione exhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo domino, ut suma-*

tur,

tur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et *adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procidentes adorauerũt; quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur.* Declarat *præterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & uenerabile Sacramentum singulari ueneratione, ac sollemnitate celebraretur, utque in proceßionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. æquißimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem* Dominum, *& redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. atque sic quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio & hæresi triumphum agere; ut eius aduersarii in conspectu tanti splendoris, et in tanta uniuersæ ecclesiæ lætitia positi uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.*

Psal. 96
Matth. 2
Matt. 28
infra can. 6
1 Cor. 15
Hebr. 2

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Caput VI.

CONSVETVDO *asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut eam sæculum etiam* Nicæni *Concilii agnouerit. Porro deferri ipsam sacram* Eucha-

infra can. 7. ca. sanc de celebr. miss. ca. 1 de custo.

Euchare. c. presbyter de cõfeẽ. dist. 2 Cõc. Carthagin. 4 Cõc. Rhemen. ca. 2 Conc. Lateran. sub Inno. 3 c. 26 c. præsente. 93 distin.

Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Conciliis præceptum inuenitur; & uetustissimo catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad sacras ullas functiones quempia accedere, nisi sancte; certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti uiro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus. Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. quod a Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta synodus perpetuo seruandum esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos

1 Cor. 11 c. quid ergo c. sancta c. sicut Iudas, & ca. timorẽ de conse. dist. 2 1 Cor. 11 c. qui scelerare, de cõs. dist. 2 ca. quotidie, & ca. panẽ, de consecra. dis. 2 c. omnis qui. cũ seq. de pœ. dist. 1 infra canon. 11

cerdos absque prævia confeßione celebrauerit; quam primum confiteatur.

De usu admirabilis huius Sacramenti. Caput VIII.

QVO ad usum autem, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores, alios tantum spiritaliter, illos nimirum, qui uoto propositum illum cælestem panem edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt; tertios porro sacramentaliter simul & spiritaliter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus communionem acciperent; sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximii amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc

c. quid est cum seq. c. duplici ter, & c. in illo de cõsec. dist. 2

Gal. 5 infra cã. 8 Matth. 22

c. relatum de cõs. distin. 2 infra cã. 10 Hebr. 5 & 7.

Ioan. 6 ca. prima de cõsec. distin. 2

hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere poßint; & is uere eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis; cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi.

Psal. 77 c. reuera. & ca omnis, de cõ sec. dist. 2

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, ut omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri, uitarique debeant.

DE SACROSANCTO Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

supra c. 3

SI *quis negauerit, in sanctißimæ* Eucha*ristiæ* Sacramento *contineri uere, realiter, & substantialiter corpus; & sanguinem una cum anima, & diuinitate* Domini *nostri,* Iesu *Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, uel figura, aut uirtute; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, in sacrosancto* Euchari*stiæ* Sacramento *remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine* Do*mini nostri,* Iesu *Christi; negaueritque mira*

bilem

bilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, & uini; quam quidem conuersionem catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationem appellat; anathema sit. supra c. 4

CANON III.

SI *quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.* supra ca. 3. & infra sess. 21 c. 1 de commun.

CANON IIII.

SI *quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri, Iesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, uel post; & in hostiis, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini anathema sit.* supra c. 3

CANON V.

SI *quis dixerit, uel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.* supra c. 2

CANON VI.

SI *quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramēto Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum; atque ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum; neque in processionibus, secundum laudabilem, et uniuersalem Ecclesiæ* supra c. 5

sanctæ ritum, & consuetudinem, sollenniter circumgestandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idololatrias; anathema sit.

CANON VII.

supra c. 6 SI *quis dixerit, non licere, sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice diferatur; anathema sit.*

CANON VIII.

supra c. 8 SI *quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, ac realiter; anathema sit.*

CANON IX.

c. omnia utriusque de pœnit. & remiss. Conc. Lateran. sub Inn. 3 c. 21 & infra sess. 14 can. 8 de pœnit. SI *quis negauerit, omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.*

CANON X.

supra c. 8 SI *quis dixerit, non licere sacerdoti celebranti se ipsum communicare; anathema sit.*

CANON XI.

supra ca. 17 SI *quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indigne, atque, ideo in mortem, & condemnationem, sumatur; statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos*

exist-

existiment, habitá copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicæ Legato, &* Nunciis, *intendens nonnulla statuere, quae ad iurisdictionem pertinent* Episcoporum, *ut, iuxta proximae Sessionis decretum, illi in commissis sibi ecclesiis eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in uitae, ac morum honestate continere potuerint; illud primum eos admonendos censet; ut se pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, ut non in eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres, diligant: elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. quos, tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia; cum sæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas, quam potestas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est: ut sine*

Tit. 1
1 Tim. 3
1 Pet. 5
dist. 45 in prin. dist. 94. c. ult. dist. 95 c. esto subiectus.

2 Tim. 4

asperi-

asperitate disciplina populus salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, a uitiis deterreantur; cum sit diligentis, & pii simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta; post, ubi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues a contagionis periculo liberare.

c. resecandæ. & c. corripiantur 24.q.3

Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent; & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur; atque ut huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur: ita statuit, & decreuit: In causis uisitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine non appelletur; nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi, tamquam friuolae, deferre teneatur; sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora ualeat procedere; nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, uel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorum,

c. cũ speciali. §. porro. de elec.

Infra sess. 22 ca.1 & 24 ca. 20 de reforma.

c. ut debitus, appell. cum sim.

ſacrorum, & antiquorum canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Caput II.

A SENTENTIA *Epiſcopi, uel ipſius in ſpiritualibus* Vicarii *generalis, in criminalibus appellationis cauſa, ubi appellationi locus fuerit, ſi* Apoſtolica *auctoritate in partibus eam committi contigerit,* Metropolitano*, ſeu illius etiam* Vicario *in ſpiritualibus generali; aut, ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, uel ultra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, uni ex uicinioribus* Epiſcopis*, ſeu illorum* Vicariis*, non autem inferioribus iudicibus, committatur.*

Caput III.

REVS, *ab* Epiſcopo*, aut eius* Vicario *in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primae inſtantiae omnino producat: & iudex, niſi illis uiſis, ad eius abſolutionem minime procedat.* Is *autem, a quo appellatum fuerit, intra* XXX *dies acta ipſa poſtulanti gratis exhibeat: alioqui abſque illis cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit, terminetur.*

Caput IIII.

CVM *uero tam grauia nonnumquam ſint delicta, ab eccleſiaſticis commiſſa perſonis, ut ob eorum atrocitatem e ſacris* Ordinibus *deponendae, & curiae ſint tradendae ſaeculari; in quo ſecundum ſacros canones certus* Epiſcoporum *numerus requiritur: quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris exe-*

c. si quis, cum seq. 14 q. 7 c. degradatio, de pœn. in 6

executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit, & decreuit: Episcopo *per se, seu illius* Vicarium *in spiritualibus generalem, contra* Clericum, *in sacris etiam presbyteratus* Ordinibus *constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non uerbalem depositionem, & per se ipsum etiam ad actualem, atque sollemnem degradationem ab ipsis* Ordinibus, *& gradibus ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum* Episcoporum *præsentia in numero a canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat; adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus totidem* Abbatibus, *usum mitræ, & baculi ex priuilegio* Apostolico *habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commode interesse poßint; alioquin aliis personis, in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætatate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.*

Caput V.

Exod. 23 Leuit. 19 Prou. 6.8 10.12 & 19 c. si quis dixerit cum seq. & c. nemo peritorum 11 q. 3

ET *quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis* Episcoporum *iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopore* Deo *displicet non modo ipsum impunitum sit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: iccirco, ut sequitur, statuit, & decreuit:* Episcopus *apud ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gra-*

tiæ,

sia, quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat; aut remißione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem, obtentam eße, legitime constiterit, non admittat. ca. super litteris, & c. cum dilecta, de rescr.

Caput VI.

QVONIAM *uero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiße, &, tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obiicere solent; ut, quoquo pacto poßint, ei molestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit; iccirco, ne is magno suo, & ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita statuit, & decreuit; Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moneatur.* c. sunt nō nulli. 2 q. 7

Caput VII.

TESTES *in causa criminali ad informationem, uel iudicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonae conuersationis, existimationis, & famae fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate,* c. accusatio quoque c. accusatio Episcoporum c. testes. 2 q. 7

& c.ult. 2 q. 5 Côc. Rom. sub Siluestro I

temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur.

Caput VIII.

CAVSAE *Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.*

Decretum prorogationis definitionis quattuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui conductus, Protestantibus dandi.

EADEM *sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentissima ueritatis catholicae inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat. Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando. Et: An paruuli*

etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniae prouincia ii, qui se Protestantes nominant, super hiis ipsis articulis, antequam definiantur, audiri á sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commerari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quae senserint, & posteá, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentum multos antea menses expectarit, tamen, ut pia mater, quae ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt: ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum uocant, quo ad se pertinet, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possent, in diem festum conuersionis D. Pauli, quae erit uigesima quinta die mensis Ianuarii, anni sequentis, indixit. Illudque praeterea statuit, ut in eadem Sessione de sacrificio Missae agatur, propter magnam utriusque rei connexio-

nexionem; interea Seßione proxima de Pœnitentiae, & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandum: illam autem die festo D. Catherinae uirginis, & martyris, qui erit uigesima quinta Nouembris habendam esse decreuit, simulque ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

Acrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, omnibus, & singulis, siue ecclesiasticis, siue secularibus personis uniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status, condicionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere, & tuto uenire in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quam uerbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & ab-

& absque ullis conuiciis, & contumeliis disputare, necnon, quando illis placuerit, recedere posśint, & ualeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessariis, & oportunis, etiam si specialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expresśis haberi uoluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, ut, si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commisśis, quam pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominẽt, etiam si delicta ipsa quantumcũque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIIII, QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV NOV. M D L I.

Doctrina de sanctisśimis Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Legato, & Nunciis, quamuis in

supra sess. 6 *decreto de Iustificatione multus fuerit de Pœnitentiae Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, ut non parum publicae utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, uniuersis erroribus, catholica ueritas perspicua, & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.*

De necessitate, & institutione Sacramenti Penitentiæ. Cap. I.

SI *ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso* infra cã. 1 *Baptismo Sacramẽtum ad peccatorum remis-* Psal. 102 Ephe. 2 *sionem esse institutum. quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam uitae remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum uidelicet Pænitentiae; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur.* supra sess. 6 ca. 14 de iustific. Cõc. Cabilon. c. 8 *Fuit quidem Pænitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi*

dolore deteſtarentur. unde Propheta ait: Conuertimini, & agite pænitentiam ab omnibus iniquitatibus ueſtris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Niſi pænitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis pænitētiam commendans, dicebat: Pænitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque ueſtrum. Porro nec ante aduentum Chriſti Pænitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante Baptiſmum. Dominus autem Sacramentum Pænitentiae tunc Præcipue inſtituit, cum a mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & uerbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, uniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia catholica, tamquam hæreticos, exploſit, atque condemnauit. Quare ueriſsimum hunc illorum uerborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui uerba illa ad poteſtatem prædicandi uerbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falſo detorquent.

Ezech.18
Luc.13
Act.2 ca. agūt.& c. proprie. de conſ. diſt.4
Ioan.20
Matt.16
c.ut cōſtitueretur. 50 diſt. & infra c. 8 in fi. & can.3

De differentia Sacramenti Pænitentiæ, & Baptiſmi. Cap. II.

ſupra ſeſſ. 6 de iuſti fi, c.14 & infra cã.2 CETERUM *hoc Sacramentum multis rationibus a Baptiſmo differre dignoſcitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſſime diſsidet: conſtat certe Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere; cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus.* 1 Corin.5 *Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus Dominus lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit. nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum id in Eccleſia catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos, ſiſti uoluit: ut per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſsis peccatis ad ipſum pænitentes confugerint, poſſent liberari.* in fi. ca. mult.2 q. 1 c. gaudemus. de diuor. c. uerbũ, de pœnit. diſt. 1 *Alius eſt præterea baptiſmi, & alius Pænitentiæ fructus.* Gala.3 in fin. *per Baptiſmum enim Chriſtum induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remiſsionem conſequentes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pænitentiae, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: ut merito Pænitentia laborioſus quidam Baptiſmus a ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiae*

tiae lapsis post Baptismum ad salutem necessa rium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Cap. III.

DOCET praeterea *sancta Synodus, Sacramenti Paenitentiae formam, in qua praecipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse:* Ego te absoluo, *&c. quibus quidem de Ecclesiae sanctae more preces quaedam laudabiliter adiunguntur, ad ipsius tamen forma essentiam nequaquam spectant; neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariae. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius paenitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio: Qui quatenus in paenitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex* Dei *institutione requiruntur, hac ratione Paenitentiae partes dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, qu atum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum* Deo, *quam interdum in uiris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiae pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. H*ae*c de partibus, & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui paenitentiae partes, incussos conscientiae terrores, & fidem esse contendunt.* supra sess. 6 de iustif. c. 14 & infra can. 4

De Contritione. Cap. IIII.

CONTRITIO, *quae primum locum inter dictos paenitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso,* supra sess. 6 de iustifi. cap. 6 & 14

cum proposito non peccandi de cetero. Fuit *autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remißionem peccatorum, si cum fiducia diuinae misericordiae & uoto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur.* Declarat igitur *sancta Synodus, hanc Contritionem, non solum cessationem a peccato, & uitae nouæ propositum, & inchoationem, sed ueteris etiam odium continere, iuxta illud:* Proiicite *a uobis omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis; & facite uobis cor nouum, et spiritum nouum.* Et certe, *qui illos sanctorum clamores considerauerit:* Tibi *soli peccaui, & malum coram te feci:* Laboraui *in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum:* Recogitabo *tibi omnes annos meos in amaritudine animae: & alios huiusmodi generis: facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactae uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse.* Docet *præterea, etsi Contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemque* Deo *reconciliare, priusquam hoc* Sacramentum *actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ* Attritio *dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennae, & pœnarum metu communiter concipitur, si uoluntatem peccandi excludat, cum*

infra cā.5

Ezech.18

Psl.50 ca. & uenit. de pæn. dis.1 & c. totam de pæniten. distin.3 Psal.6 Esa.38

spe ueniae; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, uerum etiam donum Dei *esse, &* Spiritus *san cti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pænitẽs adiutus uiam sibi ad iustitiam parat.* Et *quamuis sine Sacramento* Pænitentiae *per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad* Dei *gratiam in Sacramento* Pænitentiae *impetrandam disponit.* Hoc *enim timore utiliter concussi* Niniuitae, *ad* Ionæ *prædicationem, plenam terroribus,* Pænitentiam *egerunt, & misericordiam a* Domino *impetrarunt.* Quamobrem *falso quidam calumniantur catholicos scriptores, quasi tradiderint* Sacramentum Pænitentiae, *absque bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod numquam* Ecclesia Dei *docuit, nec sensit. sed & false docent, Contritionem esse exortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.* Ionæ 3 Matt. 12 Lucæ 11 c. quamobrem, de pæn. dis. 1

De Confessione. Cap. V.

EX *institutione sacramenti* Pænitentiae, *iam explicata, uniuersa* Ecclesia *semper intellexit, institutam etiam esse a* Domino *integram peccatorum* Confeßionem, *& omnibus post* Baptismum *lapsis iure diuino necessariam existere. quia dominus noster,* Iesus Christus, *e terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius* Vicarios *reliquit, tamquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ* Christi *fideles ceciderint; quo, pro potestate clauium remißionis, aut retentionis peccatorum, sententiam pronuncient, constat enim sacerdotes iudicium* Lucæ. 5 & 17 Iac. 5 1 Ioan. 1 infra cã. 6 Ioan. 20 Mat. 16 c. uerbum. de pœnit. dist. 1 & ca. adhuc, de pæn. dis. 3

hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, infra cã. 6 *sua ipsi peccata declarassent.* Ex his colligitur, *oportere a pænitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in* Confeßione *re censeri, etiam si occultißima illa sint, &* Deut. 5 *tantum aduersus duo ultima* Decalogi *præcepta commissa, quae nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis, quae in manifesto admittuntur. nam uenia*lia, *quibus a gratia* Dei *non excludimur, & in quae frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in* Confeßione *dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt.* Verum, *cum uniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, &* Dei *inimicos reddant; necessum est, omnium etiam ueniam, cum aperta, & uerecunda* Confeßione, *a* Deo *quaerere.* Itaque, *dum omnia, quae memoriae occurrunt, peccata* Christi *fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinae misericordiae agnoscenda exponunt. qui uero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinae bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus uulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat.* Colligitur *præterea, etiam eas circumstantias in* Confeßione *explicandas esse, quae speciem peccati*

supra ses. 8 de iustif. c. 11 adhnc, & c. de quotidianis, de pœnit. dist. 3

Ephe. 2

peccati mutant: quod ſine illis peccata ipſa neque a pœnitentibus integre exponantur, nec iudicibus innoteſcant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere. unde alienum a ratione eſt, docere circumſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut unam tantum circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed *& impium eſt,* Con*feſsionem, quae hac ratione fieri præcipitur, impoſsibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare. conſtat enim, nihil aliud in* Eccleſia *a pœnitentibus exigi, quam ut, poſtquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiae ſuae ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe* Dominum, *&* Deum *ſuum mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum, eadem* Confeſsione *incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum* Pro*pheta dicimus:* Ab *occultis meis munda me* Domine. Ipſa *uero huiuſmodi* Confeſsionis *difficultas, ac peccata detegendi uerecundia grauis quidem uideri poſſet, niſi tot, tantiſque commodis, & conſolationibus leuaretur, quae omnibus, digne ad hoc* Sacramentum *accedentibus, per* Abſolutionem *certiſsime conferuntur:* Ceterum, *quo ad modum confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, etſi* Chri*ſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob* Eccleſiae Pſal. 18

 offenſae

offensae aedificationem, delicta sua publice confiteri possit non est tamen hoc diuino praecepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege praeciperetur, ut delicta praesertim secreta, publica essent confessione aperienda. unde cum a sanctissimis, & antiquissimis Patribus, magno, unanimique consensu, secreta Confessio Sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque a Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non uerentur. neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur; quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed ut praeceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. unde iam in uniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimae: quem morem haec sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

Conc. Cabilonen. cap. 33

infra can. 8. & 14

Concil. Lateran. sub Inn. 3 cap. 21 c. omnis utriusque de poenit. & remiss.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Cap. VI.

CIRCA *ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & a ueritate Euangelii penitus alienas doctrinas omnes, quae ad alios quosuis homines,*

infra can. 10

mines, præter Episcopos, *& sacerdotes*, *Clauium ministerium perniciose extendunt; putantes uerba illa* Domini: *Quæcumque alliga ueritis super terram, erunt alligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, ræmittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit secreta uero per spontaneam Confeßionem, cuicumque factam*. Docet quoque, *etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosque praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt*. Quamuis *autem* Absolutio *sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annuntiandi* Euangelium, *uel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, uelut a iudice, sententia pronunciatur. atque ideo non debet pænitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agendi, & uere absoluendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, uere, & coram* Deo *esse absolutum. nec enim fides sine* Pænitentia *remißionem ullam peccatorum præstaret, nec is esset, nisi salutis suæ negligentißimus*

Matt. 16

Ioan. 20

supra ses. 7 de sacram. cā. 10

c. secundum ecclesiæ. 19 dist. & c. non nocet. 1. q. 1

infra cā. 9

mus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret; & non alium, serio agentem, sedulo requireret.

De casuum reseruatione. Cap. VII.

QVONIAM *igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in* Ecclesia Dei *fuit, & uerißimum esse* Synodus *hæc confirmat, nullius momenti* Absolutionem *eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem.* Magnopere *uero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctißimis* Patribus *nostris uisum est, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibusuis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur. unde merito* Pontifices Max. *pro suprema potestate, sibi in* Ecclesia *uniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare.* Neque *dubitandum est, quando omnia, quae a* Deo *sunt, ordinata sunt, quin hoc idem* Episcopis *omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est.* Hanc *autem delictorum reseruationem, consonum est diuinae auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram* Deo *uim habere. ueruntamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem* Eccle*sia* Dei *custoditum semper fuit, ut nulla sit re-*

ca. si episcopus, de pœn. in 6

ca. si quis suadente, 17 q. 4 c. ita quorũdam, de iud. c. con questi. de sentẽ. excomm. c. quicũque eo. tit. in 6 & c. 2 eo. tit. in Clẽ. c. & si dominiũ, de pœn. in extrauagã. comm. cũ sim.

Ro. 13

c. felicis, de pœ. in 6 c. pastoralis, de off. ord. c.

seruatio in articulo mortis: atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pænitentes a quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt: extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id unum pænitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

cupiẽtes, de pœ. in Clé. c. inter cunctas.§. duos de priui. in extrauagã. comm.

De satisfactionis necessitate, & fructu.
Caput VIII.

DEMVM, *quo ad Satisfactionem, quae ex omnibus Pænitentiae partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quam manifestißime reuincitur. Sane & diuinae iustitiae ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter uero, qui semel a peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes templum Dei uiolare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla Satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata*

de pænit. dist. 3 circa prin.

infra can. 12 Gen. 3 2 Reg. 12 Num. 12 & 20.

1 Corin. 3 Eph. 4

leuiora putantes, uelut iniurii, & contume-
Rom. 2 *liosi Spiritui sancto, in grauiora labamur,*
thesaurizantes nobis iram in die irae. procul
dubio enim magnopere a peccato reuocant, &
quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriae
pœnae, cautioresq. & uigilantiores in futu-
rum pænitentes efficiunt; medentur quoque
peccatorum reliquiis, & uitiosos habitus, male
uiuendo comparatos contrariis uirtutum actio-
Ezech. 33 *nibus tollunt. Neque uero securior ulla uia in*
Ionæ. 3 Hier. 3. 18 *Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amo-*
& 25 Esa. *uendam imminentem a Domino pœnam,*
30. Eccl. *quam ut hæc pænitentiae opera homines cum*
17 Mat. 3 *uero animi dolore frequentent. Accedit ad*
4. 11 & 18 cum *hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro*
fim. *peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis no-*
Rom. 5. 1 *stris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficien-*
Ioan. 2 in prin. *tia est, conformes efficimur, certissimam quo-*
2 Corin. 3 *que inde arrham habentes, quod, si compati-*
Rom. 8 *mur, & conglorificabimur. Neque uero ita*
nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis
2 Cor. 3 *nostris exoluimus, ut non sit per Christum Ie-*
Philip. 4 *sum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis,*
1 Corin. 1 in fin. 2 *nihil possumus; eo cooperante, qui nos con-*
Corin. 10 *fortat, omnia possumus. ita non habet homo*
in fi. Gal. *unde glorietur: sed omnis gloriatio nostra in*
6. Act. 17 *Christo est: in quo uiuimus, in quo meremur,*
Matt. 3 & 4 Lucæ 3 *in quo satisfacimus; facientes fructus dignos*
10. 17 c. *pænitentiae; qui ex illo uim habent; ab illo*
tempora *offeruntur Patri; & per illum acceptantur a*
cũ multis *Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quan-*
seq. 26. q. 7 c. de pę *tum spiritus, & prudentia suggesserit, pro*
nitẽtibus *qualitate criminum, & pænitentium facul-*
de conf. *te salutares, & conuenientes satisfactiones*

iniun-

iniungere: ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut Satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ uitae custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & castigationem. nam Claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiae esse forum iræ, uel pœnarum, sicut nemo umquam catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus uim meriti, & satisfactionis Domini nostri, Iesu Christi, uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam uitam esse docent, ut omnem Satisfactionis uim, & usum tollant.

distin. 4 Concil. Carthag. 3 ca. 31 & Cōc. Carthag. 4 c. 74 Concil. Cabilonen. ca. 34. & 38 Concil. Aphrica. cap. 2 Matt. 16 & Ioan. 20 supra c. 1 in fin. & infra can. 3 & ult. de pœnit. infra can. 13

De operibus Satisfactionis. Caput IX.

Docet præterea, *tantam esse diuinae munificentiae largitatem, ut non solum pœnis, sponte a nobis pro uindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum patrem per Christum Iesum satisfacere ualeamus.*

ca. sunt plures. in fi. de pænit. dist. 4

Do-

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM est autem sanctae Synodo, præcedenti doctrinae de Pænitentia adiungere ea, quae sequuntur de Sacramento extremae Vnctionis: quod non modo Pænitentiae, sed & totius Christianae uitae, quae perpetua Pænitentia esse debet, consummatiuum existimatum est a Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat, & docet,
infra cã.1 de sacrã. extremæ Vnctionis *quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium ho-*
Eph. 6 *stium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint; ita extremae Vnctionis Sacramento finem uitae, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. nam etsi*
1 Pet.5 c. nulli dubium. 3 q.1 *aduersarius noster occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suae uersutiae neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, diuinae*
Gen.3 & infra c. 2 in fi. *misericordiae deturbandos, quam cum impendere nobis exitum uitae perspicit.*

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Cap. I.

INSTITVTA est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam uere, & proprie Sacramentum noui Testamenti, a Christo,
Mar. 6 *Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum,*

tum, per Iacobum *autem* Apostolum, *ac* Domini *fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum.* Infirmatur, *inquit, quis in uobis: inducat* Presbyteros Ecclesiae, *& orent super eum, ungentes cum oleo in nomine* Domini: *& oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum* Dominus, *&, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex* Apostolica *traditione, per manus accepta,* Ecclesia *didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim* Ecclesia, *materiam esse oleum, ab* Episcopo *benedictum. nam* V*nctio aptissime* Spiritus *sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa uerba;* Per *istam unctionem, &c.*

Iac.5. e. presbyteros. 95 dist.c.1 §. 1 de sacra Vnctione Conc. Cabilon.ca. 48. Inn.1 episto. 1 cap.8

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES *porro, & effectus huius* Sacramenti *illis uerbis explicatur:* Et *oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum* Dominus: *&, si in peccatis sit, dimittentur ei. res etenim hæc gratia est* Spiritus *sancti: cuius* V*nctio delicta, si quae sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam elleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinae misericordiae fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus* Dæmonis, *calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animae expedierit, consequitur.*

Iac. 5

infra cã.1 de sacrã. extremæ Vnctio.

Gen.3

De

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.
Caput III.

IAM *uero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse ecclesiae Presbyteros. quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyterii*. Declaratur etiam, *esse hanc* V*nctionem infirmis adhibendam, illis uero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu uitae constituti uideantur: unde &* Sacramentum *exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc* V*nctionem conualuerint; iterum huius* Sacramenti *subsidio iuuari poterunt; cum in aliud simile uitae discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam* Apostoli Iacobi *sentenitam docent, hanc* V*nctionem uel figmentum esse humanum, uel ritum a* Pa*tribus acceptum, nec mandatum* Dei, *nec promissionem gratiae habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua* Ecclesia *resferenda esset: & qui dicunt, ritum, & usum quem sancta* Romana Ecclesia *in huius Sacramenti administratione obseruat,* Iacobi Apo*stoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: & denique, qui hanc*

c. illud superfluum 95. dist. & infra can. ult.

1 Timo. 4

Iac. 5

infra can. 3 de sacramento extre. Vnct.

extremam Vnctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestißime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus præscripsit. Nec uero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

c. nōlicet. 12 dist. c. 2 in fi. de sum. trin. & c. fi. de so. cōpet.

Hæc sunt, quæ de Pænitentiæ, & extremae Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones inuiolabiter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO Pænitentiæ Sacramento.

CANON I.

SI *quis dixerit, in catholica ecclesia Pænitentiam non esse uere, & propriè Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi* Deo *reconciliandis, a Christo,* Domino *nostro, institutum; anathema sit.*

supra ca. 1 de pænit.

CANON II.

SI *quis, Sacramenta confundens, ipsum Baptismum, Pænitentiæ Sacramentū esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pænitētiam non recte secundā post naufragiū tabulam appellari, anathema sit.*

supra c. 2 ca. secūda post naufragium. de pænit. dist. 1

CA-

CANON III.

Ioan. 20
Mat. 16
supra c. 1
& sess. 6
de iustif.
cap. 14

SI *quis dixerit, uerba illa* Domini *Saluatoris* : Accipite *Spiritum Sanctum : quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt : non esse intelligenda, de potestate remittendi & retinendi peccata in* Sacramento Paenitentiae, *sicut* Ecclesia *catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.*

CANON IIII.

supra c. 3
de pænit.

SI *quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pænitente, quasi materiam Sacramenti* Pænitentiae, *uidelicet,* Contritionem, Confessionem, *&* Satisfactionem, *quae tres* Pænitentiae *partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse* Pænitentiae *partes, terrores scilicet incussos conscientiae, agnito peccato, & fidem conceptam ex* Euangelio, *uel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.*

CANON V.

supra c. 4
de pænit.
Esa. 38

SI *quis dixerit, eam* Contritionem, *quae paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animae suae, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternae beatitudinis, & æternae damnationis incursum, cum proposito melioris uitae, non esse uerum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam,*

& magis

& magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac uoluntarium; anathema sit.

CANON VI.

SI *quis negauerit Confeßionem sacramentalem uel institutam, uel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.* supra c. 5 de pænit. Clemens. 1 in epis. 1 ad Iacobum. Cōc. Cabilon. c. 8

CANON VII.

SI *quis dixerit, in Sacramento Pæniten-tiae ad remißionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quae sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumstancias, quae peccati speciem mutant; sed eam Confeßionem tantum esse utilem ad erudiendum, & consolandum pænitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinae misericordiae ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema sit.* supra c. 5 Deut. 5

CANON VIII.

SI *quis dixerit, Confeßionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impoßibilem, & traditionem humanam, a piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes,* supra c. 5

Concil. Later. sub Inn. 3 ca. 21 & c. omnis utriusque de pænit. & remiss. — *omnes, & singulos, utriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tēpore Quadragesimæ; anathema sit.*

CANON IX.

supra c. 6. in fin. de iustif. — SI *quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pænitentis, ut sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.*

CANON X.

supra c. 1 & c. 6. de pænit. — SI *quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, &* Matt. 16 *singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super* Ioan. 20 *terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum uerborum uirtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam confessionem anathema sit.*

supra c. 7 c. si. Episcopus de pænit. in 6 c. de cetero l. & c. de monialibus. de sent. ex-

CANON XI.

SI *quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos a reser-*

uatis

uatis uere absoluat; anathema sit. com.cum sim.

CANON XII.

SI *quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper a Deo, satisfactionemque pœnitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.* supra c.8 de pænit.

CANON XIII.

SI *quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiuniis, orationibus, eleemosynis, uel aliis etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pænitentiam esse tantum nouam uitam; anathema sit.* supra c.8 & 9

CANON XIIII.

SI *quis dixerit, satisfactiones, quibus pænitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum; atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.* supra c.5

CANON XV.

SI *quis dixerit, Claues Ecclesiae esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod uirtute Clauium sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.* supra c.1 & ca.8 in fi. de pænit.

DE SACRAMENTO extremæ Vnctionis.

supra, de hoc sacramento in prin. & c. 1 Mar. 6 Iaco. 5

CANON I.

SI *quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.*

supra c. 2 de hoc sacr.

CANON II.

SI *quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit.*

supra ca. ult. Cõc. Cabilon. cap. 48 Iac. 5

CANON III.

SI *quis dixerit, extremae Vnctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiae beati Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.*

d. c. ult. Iac. 5

CANON IIII.

SI *quis dixerit, Presbyteros Ecclesiae, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idque proprium extremae Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.*

Decretum

Decretum de reformatione.

Prooemium.

CVM proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam, si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum uitiis redarguent; qui uno ab eis sermone conuinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi *suos Clericos, in quocumque ordine fuerint, ut conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi* Dei *populo præeant; memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum.* Et *iuxta* Apostoli *uocem:* Nemini *dent ullam offensionem, ut non uituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros* Dei; *ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes* Dei *contaminant sancta, & reprobant legem.* Vt *autem ipsi* Episcopi *id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem Sacrosancta œcumenica, & generalis* Tridentina *Synodus, præsidentibus in ea eisdem* Apostolicæ *Sedis* Legato, & Nunciis, *hos, qui sequuntur, canones statuendos, & decernendos duxit.*

supra sess. 6. de ref. cap. 3

1 Cor. 9
c. quid autem 8. q. 1

ca. ult. 25 dist. c. una tantū 26 dist. ca. sicut il. §. necesse. 47. dist. c. in sacerdotib. 61. distin.

Leuit. 11
1 Petr. 1
& c. proposuisti 81. dist.
2 Cor. 6 in princ.
Ezech. 22
Sophon. 3

Caput I.

CVM *honestius, ac tutius sit subiecto, debitam* Præpositis *obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quam cum* Præpositorum *scandalo graduum aliorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros* Ordines *a suo* Prælato*, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut qui a suis* Ordinibus*, seu gradibus, uel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius* Prælati *uoluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores* Ordines*, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.*

Caput II.

ET, *quoniam nonnulli* Episcopi *ecclesiarum, quae in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo* Christiano*, cum fere uagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quae* Iesu *Christi, sed alienas oues inscio proprio* Pastore *quærentes, dum per hanc sanctam* Synodum *se* Pontificalia *officia in alterius diœcesi, nisi de loci* Ordinarii *expressa licentia, & in personas eidem* Ordinario *subiectas tantum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quasi* Episcopalem *cathedralem in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumque ad se uenientes, etiam si suorum* Episcoporum*, seu* Prælatorum *litteras commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus* Ordines *promouere præsumunt: quo plerumque*

infra ca. 8 supra sess. 6, ca. 5

plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo *tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica* Sacramenta *recte ualeant ministrare* : Nemo Episcoporum*, qui* Titulares *uacantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis* Ordinis *resederint, aut moram traxerint, uigore cuiusuis priuilegii sibi de promouendo quoscumque ad se uenientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprii* Prælati *expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores* Ordines*, uel primam* Tonsuram *promouere, seu ordinare ualeat*: Contrafaciens *ab exercitio* Pontificalium *per annum, taliter uero promotus ab executione* Ordinum *sic susceptorum, donec suo* Prælato *uisum fuerit, ipso iure sint suspensi.*

Cōc.Nicenum c.17 Conc. Aurelianē.3. c.15.Cōc. Magun-tien.c.14. c.1.21.q.2 9.q.2. per totam c.1 cū seq. de tēp. ord. in 6. & infra sess.23. de ref.c.3. 8.& 10

Caput III.

EPISCOPVS *quoscumque suos* Clericos*, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendaticiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu ecclesiastica* Sacramenta *ministranda minus idoneos, & capaces reperit; a susceptorum* Ordinum *exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo* Ordine *ministrent, interdicere possit.*

supra ca. prox.& infra sess.23 de ref.c.8

Caput IIII.

supra ca. 1 & sess. 6 de ref. c. 3 c. irrefragabili. in princ. de off. ordin.

OMNES *ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegii prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi possit; si in ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suae iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uisitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragãtibus.*

infra sess. 24 de ref. cap. 5

Caput V.

INSVPER, *cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferãtur, certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis, & iniuriis huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant*

ca. 1 & c. ult. de off. deleg.

torqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscum que dignitatis, & condicionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriae litterae, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorum cumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessae, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non poßit: aut quo minus, si qua iura ei exceßione competierint, super illis libere ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatoriis tueri se solent, nihil illae prosint, præterquam duobus dumtaxat: si tamen illi propriis eius sumptibus uixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere poßit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis uero mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super hoc decretũ in suo robore supra sess. 7 cap. 14

permaneat. Vniuer*ſitates autem generales, ac* Collegia Do*ctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca, necnon hoſpitalia, actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac* Vniuerſitatum, Collegiorum, *locorum, & hoſpitalium huiuſmodi perſonae in præſenti canone minime comprehenſae, ſed exemptae omnino ſint, & eſſe intelligantur*.

Caput VI.

ca. porrectum & c. ex parte de regul. ca.ult.41 diſt.

QVIA *uero, etſi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos ueſtes proprio congruentes ordini ſemper deferre, ut per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant; tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, ut, propriam dignitatem, et honorem clericalē parui pendentes, ueſtes etiam deferant publice laicales, pedes in diuerſis ponentes, unum in diuinis alterum in carnalibus: propterea omnes eccleſiaſticae perſonae, quantumcumque exemptae quae aut in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacumque eccleſiaſtica obtinuerint, ſi poſtquam ab* Epiſcopo *ſuo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honeſtum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem; & iuxta ipſius* Epiſcopi *ordinationem, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, necnon, ſi, ſemel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coerceri*

21.qō.4. per totam Cōc.Matiſconen.1. ca 5.Cōc. Conſtantiē. ſeſ.14 de ui. & hon.cler.

poſſint,

poßint, & debeant: Constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, quae incipit, Quoniam, innouando, & ampliando. Cle. quoniã de ui. & honest. cleric.

Caput VII.

CVM *etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: qui sua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri poßit; nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat: si uero homicidium non ex proposito, sed casu, uel uim ui repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare poßit.*

Exo.21 Ex.c.1. de homi. c. inquisitionis de accus.&c. cũ non ab homine de iud. c. studeat. 50. dist. & ca. signifi casti in 2. de homi.

Caput VIII.

PRAETEREA, *quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque interdunt, ut suorum curam negligant; quicumque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos,*

supra c.2. & sess. 6 cap.ult. Conc. Maguntiẽ. c. 14. & 15.

præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorum Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personae ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quæcumque uiribus omnino careant.

Caput IX.

c. Ecclesias. 13. q. 1 c. pastoralis de his, quæ fiunt a præl. & infra sess. 24. de ref. c. 13. in fi. & cap. 17

ET, *quia iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo ecclesiasticus non confundantur, aut una & eadem ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diœcesis, etiam si parochiales ecclesiae, Vicariae perpetuae, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.*

supra sess. 7 c. 6 & 7 & infra sess. 24. de ref. cap. 13 & 15

Caput X.

c. cum de beneficio. de præb. in 6. & infra sess. ult. ca. 21. circa med. de regul. & mon.

REGVLARIA *beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare, contigerit, religiosis tantum illius ordinis, uel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne ue-*

stem

stem lino, lanaque contextam induant, conferantur. Deut. 22 c. cū causam de elec. & ca. quidam de apo.

Caput XI.

QVIA uero Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasteriū obtinere solent, ex quo uagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, uel Superior uigore cuiusuis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere poßit, nisi ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiamsi Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Caput XII.

NEMO, etiam cuiusuis dignitatis ecclesiasticæ, uel sæcularis, quacumque ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit; seu iam erectam, quae tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere poßit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur. c. pię mentis cū seq. 16. q. 7 & ca. nobis de iu. patro. & infra ses. ul. cap. 9. in princ.

Caput XIII.

NON liceat præterea patrono cuiusuis priuilegii prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante priuilegio, iure pertine- c. illud & c. relatum de iu. patro. Conc. Magun- tien. tēpo

 ret,

re Arnulphi. ca.4 Conc. Salegusta-dien.c.13. & infra cap.9.

ret., quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutae, nullae sint, & esse intelligantur.

Caput XIIII.

DECLARAT præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV diem Ian. subsequentis anni MDLII habendam esse iam decreuit; una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV,

QVAE EST QVINTA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV IAN. M D L I I.

Decretum prorogationis Sessionis.

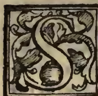
CVM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & uniuersalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeque tractauerit ea, quae ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quattuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiae Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilates publicaret; atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se

nocant;

uocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; & ut, libere, ac sine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum uenerint; & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quae hodierno die facienda fuerat, in sequentem Seßionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multo ante illam Seßionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadẽ sancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, & Nunciis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantißima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioque consulere; parata, ipsos, si uenerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendae studio esse uenturos, &, ut Euangelicae ueritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiae decretis, ac disciplinae ad extremum esse acquieturos; sequentẽ Seßionem ad edenda, & publicanda ea, quæ supra commemorata sunt, in diẽ festum sancti Iosephi, qui erit die XIX mensis Martii, distulit; ut satis illi temporis, & spatii habeant, non solum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quae uoluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat; fidem publicam, siue saluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris, & sententiae, libenter dat, & concedit.

Interea uero de Matrimonii Sacramento agendum, & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum, iuxta tenorem infrascriptum, ampliando, Vniuersis fidem facit quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, & condicionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & aliis locis eiusdem, & omnibus aliis ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque no-

que nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi una cum ipsa Synodo de quibuscumq; negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christiane, aut caritatiue absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis: & signanter, quod causæ controuersæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur; impartitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum

corum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo cessetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis uice uersa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduersione, cum

emenda

emenda sufficiẽti, per partem ipsius Syn
odi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad ean
dem, nec non nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties ei uidebitur expedire; ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eo-

rum securitati prouideant uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitas stare ac durare debeat, a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis ecclesiasticis, & sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude, & dolo exclusis, uera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio legum, uel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod

Conc. Cõstantien. sess. 19. in

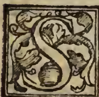
aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel ſuis, cuiuſcumque condicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clauſula uiolauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda; habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

cap. quod non obſtātibus ſaluis conductibus.

SESSIO XVI, QVAE EST SEXTA ET VLTIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII APR. M D L I I.

Decretum suspensionis Concilii.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, *tam eorum proprio, quam* Reuerendissimi, & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, Crescentii, *Legati, ob aduersam eius grauissimam ualetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium oecumenicum* Tridentum *primo a* Paulo *fel. rec. conuocatum, & collectum fuisse; deinde a* Sanctissimo Domino nostro, *Iulio* III, *efflagitante* Carolo Quinto, *Augustissimo* Imperatore, *ea praecipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, & praesertim in* Germania, *in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus, & mores* Christianorum

norum corruptißimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent; resque strenue, magno fidelium concursu, feliciterque procederet; ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos, sic animatos, ut ueris Ecclesiae rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quaedam rebus affulsisse uideretur; caputque attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana: ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani uersutia exarserunt, ut Concilium uelut haerere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur; spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, praeter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & praecipue Germaniam armis ardere, & discordiis, uideret, omnes fere Episcopos Germanos, praesertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis e Concilio abiisse; decreuit tantae necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi ualerent; ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum condicio tulit, huius oecumenici Concilii Tridentini progressum per bien-

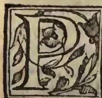
biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit; ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi *beneficio non longo fors spatio futurum, ipsius* Concilii *progressus eodemmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremque habere censeatur. sin autem, quod* Deus *auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota; cum primum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur* Concilio *sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua* Concilii *conuocatione, accedente ad hoc decretum consensu, & auctoritate* Sanctitatis *suae, & sanctae Sedis* Apostolicae.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, *& omnes* Prælatos, *ut obseruent, & respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominiis, & ecclesiis omnia, & singula, quae per hoc sacrum œcumenicum* Concilium *fuerunt hactenus statuta, & decreta.*

BVLLA

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

IVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

AD *Ecclesiae regimen, licet tanto oneri impares, sola* Dei *dignatione uocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes* Reipublicae *Christianae partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longe, lateque pestis hæresum, & schismatis peruasisset, & quanta* Christiani *populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc* Sedes *adhibere consueuisset, œcumenici generalisque* Concilii*; eius congregandi, &,* Deo *iuuante, celebrandi consilium cœpimus.* Indictum *illud quidem antea fuit a fel. rec.* Paulo III, *& eius successore* Iulio, *prædecessoribus nostris; sed uariis de causis sæpius impeditum, & interpellatum*

perfici

perfici non potuit. siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset: tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicae auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. sed cum noui in propinquis Germaniae locis tumultus excitati fuissent; & bellum in Italia, & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates, & impedimenta obiiciente, ut tantum Ecclesiae commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quamdiutissime retardaret. Quantopere uero interea auctae fuerint, & multiplicatae, ac propagatae hæreses; quantopere schisma creuerit; sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, ut misericordiae obliuiscatur; Regibus, & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem uenimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis

supra in prima bulla.

supra sessio. 8

sess. 11. cũ seq.

quoque

quoque Ecclesiae *malis eadem* Concilii *uia finis imponatur*. Nos *itaque, ad schisma, hæresesque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter* Christianos *Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam*. Ha*bita igitur cum uenerabilibus fratribus nostris*, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali*bus, deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus, carissimis in Christo filiis nostris*, Ferdinando Romanorum Imperatore *electo, & aliis* Regibus, *atque* Prin*cipibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius* Concilii *celebrationem adiuuandam inuenimus*; *ad* Dei *omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis* Ecclesiae *utilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu sacrum œcumenicum, & generale* Concilium, *ex* Matt.16 *auctoritate eiusdem* Dei, *& beatorum*, Petri, c. quanto *&* Pauli, *Apostolorum, qua nos quoque in* de transl. *terris fungimur, freti, & subnixi, in ciuitate* episc. ca. Tridentina, *ad sacratissimum diem* Resur- uni. ut ec *rectionis* Dominicae *proxime futurum indici-* cl.benef. *mus, & ibi celebrandum, sublata suspensio-* c.ad apo- *ne quacumque, statuimus, atque decernimus*. stolicæ.§. *Quocirca ueneraliles fratres nostros, omnibus* pen. de re *ex locis*, Patriarchas, Archiepiscopos Epi- iud. in 6. *scopos, & dilectos filios* Abbates, *ceterosque*, c.1. de ho *quibus in* Concilio *generali sedere, & senten* mi.eo.lib. *tiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio*, Pelagius. *uel ex antiqua consuetudine, licet, uehemen-* 2. in 1.epi *ter in* Domino *hortamur, & monemus, atque* sto. circa *etiam* princ.

etiam districte præcipiendo mandamus, in uirtute sanctae obedientiae, in ui quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem; nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores synodo probare debebũt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseue poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Carißimos uero in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut, si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos, prudentes, graues, & pios uiros, utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiae officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, a nobis, in hoc

Cõc. Carthag. 3. c. 43. infra sess. 24 c. 2 in fi. de reform.

hoc loco constitutis , præstari poßit ; nihil , ut Deus *scit , quærentes aliud , nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius* Dei, *dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam* Christianæ *Reipubicae tranquilitatem , ac quietem .* Vt *uero hae litterae & quae in eis continentur , ad omnium , quorum oportet, notitiam perueniant ; nec quis quã ea excusatione uti poßit, quod illa ignorauerit , præsertim cum non ad omnes , quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus ; uolumus, & mandamus, ut in basilica* Vaticana Principis Apostolorum *, & in ecclesia* Lateranensi *tunc, cum in eis populus, ut* Missarum *sollemnibus inter sit congregari solet , palam clara uoce a curiae nostrae cursoribus , seu notariis aliquibus publicis recitentur ; & postquam recitatae fuerint , ad ualuas earum ecclesiarum, itemque* Cancellariae Apostolicae, *& in loco solito* Campi Florae *affigantur , ibique , quo legi , & omnibus innotescere poßint, aliquandiu relinquantur ; cum autem inde amouebuntur , earum exempla in eisdem locis affixa remaneat .* Nos *enim per recitationem hanc, publicationem , & affixionem omnes , & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum , uolumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illae coram editæ, & lectae fuissent .* Transumptis *quoque earum, quae manu publici alicuius notarii scripta , subscriptaue , & sigillo, ac subscriptione alicuius personae , in dignitate ecclesiastica*

 constitutae,

constitutae, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli *ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis* Dei, *ac beatorum*, Petri, & Pauli, *Apostolorum eius, se nouerit incursurum*. Dat. Romae *apud* S. Petrum, *anno incarnationis* Dominicæ, M D LXIII *Kal*. Dec. *Pontificatus nostri anno primo*.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XVII, QVAE EST PRIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVIII IAN. M D L X I I.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem, & gloriam sanctae, & indiuiduae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianae, sacrum oecumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est XVIII mensis Ianuar. anni a Natiuitate Domini M D L X I I, Cathedrae Romanae beati Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri Pii IIII, Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quae, proponentibus Legatis, ac Prae- infra sess. 24.ca.21.

 sidentibus,

sidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiae ueram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctae Synodo uidebuntur? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimae, quae erit die XXVI *mensis Februarii?* Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII, QVAE EST SECVNDA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVI FEBR. M D L X I I.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto, legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, non
Lucæ 21. *humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, & sapientiam*

tiam Ecclesiae suaei daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicae fidei doctrinam, multorum inter se desidentium opinionibus, pluribus locis iniquinatam, & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitae rationem reuocet; corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateque diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidem in causa fuit, ut multae censuræ in uariis prouinciis, & præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo, editae fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisque, quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sancta Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa posit uarias & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, a Christianae ueritatis tritico separare; deque his commodius deliberare, & statuere, quae ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumq; deducta esse uult, prout etiam præsenti decreto deducit: ut si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quae uel de hoc librorum, & censurarum ne

infra sess. ul. circa fi.

Matt. 13 ca. ita nos 25. q. 2.

gotio, uel de aliis, quae in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam uero eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixe rogat, quae ad pacem sunt Ecclesiae, ut uniuersi communem
Isa.c.49 *matrem in terris agnoscentes, quae quos peperit, obliuisci non potest, unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri*
Rom.15. *Iesu Christi; per uiscera misericordiae eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utque caritatem, quod est uinculum*
Colos.3 *perfectionis amplectantur; pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, præseferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suae admonitionem excitentur; & conuertantur. omnibus enim caritatis officiis sancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.*

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sesſionis.

Eandem ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eisdem Apoſtolicae Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seßionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratißimum feſtum Aſcenſionis Domini; *quae erit die* XIIII *menſis Maii*.

SALVVS CONDVCTVS
CONCESSVS GERMANICAE NATIONI,

In Congregatione generali, die IIII Martii, MDLXII.

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ Legatis, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiuſdem, & omni

bus aliis ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi una cum ipsa Synodo de quibuscumq; negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæ cumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiue absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis: & signanter, quod causæ controuersæ, secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam

addito,

addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum minime puniantur; impartitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo cessetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis uice uersa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, si quispiam; aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commise-

rint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; uult, & concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduersione, cum emenda sufficiēti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uul,tut si quisquam, uel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, nec non nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis

ſariis negotiis ordinandis libere mittere ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties ei uidebitur expedire; ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritas ſtare ac durare debeat, a tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum, poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierint; aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro uniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis eccleſiaſticis, & ſæcularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper, omni fraude, & dolo excluſis, uera, & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſte, uel oc-

culte occaſionem quæſituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio legum, uel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præ ſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quacumque formâ uerborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel ſuis, cuiuſcumque condicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clauſula uiolauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda; habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Conc. Cõſtantien. ſeſs. 19. in cap. quod non obſtãtibus ſaluis conductibus.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidenti-

dentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX, QVAE EST TERTIA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XIIII MAII, M D L X I I.

Decretum prorogationis Sessionis.

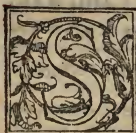
Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis, ac honestis causis in feriam quintam, post proximam sollemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunii, proroganda esse

da esse censuit, ac prorogat; dictaque die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri, Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX,

QVAE EST QVARTA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE IIII IVN. M D L X I I.

Decretum prorogationis Sessionis.

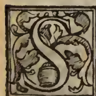

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiam ut congruentius, maiorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur; ea, quae statuenda uidebuntur tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam

decimam subsequentis mensis Iulii, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.

SESSIO XXI, QVAE EST QVINTA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XVI IVL. M D L X I I.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & paruulorum.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, cum de tremendo, & sanctissimo Eucharistiae Sacramento uaria diuersis in locis errorum monstra nequissimi Daemonis artibus circumferantur, ob quae in nonnullis prouinciis multi a Catholicae Ecclesiae fide, atque obedientia uideantur discessisse, censuit ea, quae ad Communionem sub utraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter uel credere, uel docere uel praedicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos,

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraque specie. Cap. I.

Esa.11 ITAQVE *sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiae, & intellectus, spiritus consilii, & pietatis, edocta, atque ipsius* Ecclesiæ *iudicium, & consuetu-*
infra cã.2 *dinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiae Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis al-*
Matt.26 *terius speciei Communio ad salutem sufficiat.*
Mar.14 *nam, etsi Christus Dominus in ultima cæna*
Luc.22 *uenerabile hoc Sacramentum in panis, & ui-*
1 Cor.11 *ni speciebus instituit, & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei Communionem a Domino præceptam esse; utcumque iuxta uarias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. nam-*
Ioan.6 *que qui dixit; Nisi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque:*
Ibidem. *Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in*
Ibidem. *æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet*
Ibidem. *uitam æternam: dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi uita. Et*
Ibidem. *denique qui dixit; Qui manducat meam carnem, &*

nem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui man ducat hunc panem, uiuet in æternum. Ibidem.

Ecclesiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ. Cap. II.

PRAETEREA *declarat, hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorum ſubſtantia, ea ſtatueret, uel mutaret, quae ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apoſtolus non obſcure uiſus eſt innuiſſe, cum ait: Sic nos exiſtimet homo, ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei.* 1 Cor. 4 2 Cor. 6 *atque ipſum quidem hac poteſtate uſum eſſe, ſatis coſtat, cum in multis aliis, tum in hoc ipſo Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius uſum, Cetera, inquit, cum uenero, diſponam.* 1 Cor. 11 *Quare agnoſcens ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Chriſtianae religionis non infrequens utriuſque ſpeciei uſus fuiſſet; tamen progreſſu temporis, latiſſime iam mutata illa conſuetudine, grauibus, & iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinem ſub altera ſpecie communicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiae auctoritate pro libito mutare non licet.* Conc. Cōſtantien. ſeſs. 13

Totum & integrum Chriſtum, ac uerum Sacramentum ſub qualibet ſpecie ſumi. Cap. III.

INſuper *declarat, quamuis Redemptor*

Matth.26 Mar.14 supra c.1. 1 Cor.11 c. qui mã ducant c. qui inuitat. c. singuli de cõ sec. dist.2. supra sess. 13. c. 3. & cã. 3. de sacram. euchar. infra cã. 4 Tit. 3

noster, ut antea dictum est, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, uerumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE *eadem sancta Synodus docet, paruulos, usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem; siquidem, per baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, ademptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.*

DE COMMVNIONE sub utraque specie, & paruulorum.

CANON I.

Conc. Cõstantien. sess. 13

SI *quis dixerit, ex Dei præcepto, uel necessitate salutis omnes, & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti sumere debere; anathema sit.*

CA-

CANON II.

SI *quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret; aut in eo errasse; anathema sit.* supra c.1. & Conc. Constantien. dcō loco.

CANON III.

SI *quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.* supra c.3. & sess.13.c 3.& can.3 Cōc. Constantien. sess.13.

CANON IIII.

SI *quis dixerit, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiae communionem; anathema sit.* supra in princ. & cap.4

Duos uero articulos, alias propositos, nondum tamen excussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret, laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendae, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis, & Christianae caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; et quaenam sint illae: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, infra sess. 22.in fi.

exami-

examinandos, atque definiendos reseruat.

Decretum de reformatione.

EADEM *sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctae Ecclesiae ornamentum, ea, quae sequuntur, de reformationis negotio in praesenti statuenda esse censuit.*

Caput I.

Côc.Chalcedonen. actione 15 ca. 2. Côc. Bracaren. 2. cap. 3. Côc. Aurelian. 2. c. 3 Conc. Iolet. 8. cã. 3 c. sicut Episcopũ. 1 q. 1. & c. 1. de simo.

QVONIAM *ab ecclesiastico ordine omnis auaritiae suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorũcumque Ordinum, etiam clericalis Tonsurae, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis praetextu accipiant. Notarii uero in iis tantum locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo; nec Episcopo ex notarii commodis aliquot emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, uel indirecte prouenire possit. tunc enim gratis operam suam eos praestare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quae potius abusus, & corruptelae, simoniacae prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cas-*

tus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipso facto incurrant.

Caput II.

C*Vm non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti; qui uariis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus saecularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honeste sufficiat, pacifice possidere. Id uero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus. neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde uiuere commode possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uero, uel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, uel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, uel pensionem uere ab eis obtineri, taliaque esse, quae eis ad uitam substentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus possint; donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti:*

c. diaconi sunt circa med. 93. dist.

vide Pius 5^{tum} pag. 208.

c. neminē &c. sanctorum. 70 dist. ca. cū secūdum de prēb. & ca. si Episcopus de præb. in 6 c. fi. de rescr. in 6.

adepti: uel aliunde habeant, unde uiuere possint: antiquorum canonum pœnas super his innouando.

Caput III.

CVM *beneficia ad diuinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullae sunt distributiones quotidianae, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, quae inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes nihil, uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteque non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum canonum dispositionem.*

infra sess. 22. de ref. cap. 3

infra sess. 23. de ref. cap. 1.

Caput IIII.

EPISCOPI, *etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus,*

chialibus, uel baptismalibus in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramētis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam Constitutionis Alexandri III, quae incipit, Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis praeficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quae sufficiant ad uitam dictorum sacerdotum substentandam: quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus uel suspensionibus.

c. & temporis 16. q.1.& c.f. de eccles. aedif.

ca. ad audientiā de Eccl. aedif.

Caput V.

VT *etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen praeiudicio obtinentium, facere*

c. ſicut unire de exceſs. præl. Côc. Lateranen. ſub Leo 10. ſeſs. 9. de ref. curiæ & infra ſeſs. 24. cap. 13 c. unio. in fi. 10. q. 3. c. & têporis cum ſeq. 16. q. 1

facere uniones perpetuas quarumcumque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, uel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris caſibus a iure permiſſis; etiam ſi dictæ eccleſiae, uel beneficia eſſent generaliter, uel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercumque affecta. Quae uniones etiam non poßint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuſcumque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

Caput VI.

c. illitteratos 36. diſt. c. niſi cum pridem de renun. ca. 1 38. diſt. c. cũ ex eo. de elec. in 6. Côc. Tolet. 8. cã. 8

QVIA *illitterati, & imperiti parochialium eccleſiarum* Rectores *ſacris minus apti ſunt officiis; & alii propter eorum uitae turpitudinem potius deſtruunt, quam ædificant;* Epiſcopi, *etiam tamquam Apoſtolicae Sedis delegati, eisdem illitteratis, & imperitis, ſi alias honeſtae uitae ſint, Coadiutores, aut* Vicarios *pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro ſufficienti uictu aßignare, uel aliter prouidere poßint; quacumque appellatione, & exemptione remota.* Eos *uero, qui turpiter, & ſcandaloſe uiuunt, poſtquam præmoniti fuerint, coerceant, ac caſtigent; & ſi adhuc incorrigibiles in ſuo nequitia perſeuerent, eos beneficiis, iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones, exemptione, & appellatione, quacumque remota, priuandi facultatem habeant.*

c. quia frater. 7. q. 1. c. inuentũ 16. q. 1. c. felicis. de pæn. in 6. & Clem. multorũ de pæn.

Caput VII.

CVM *illud quoque ualde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum*

temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, *etiam tam quam* Apostolicae Sedis *delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesiis, quae uetustate, uel alias collapsae sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, uocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu uiciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesiis erigant alteria, uel capellas sub eisdem inuocationibus; uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis.* Parochiales *uero ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodocumque pertinentibus. qui si non fuerint sufficientes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis prouenientes percipiunt, aut, in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis ad praedicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu uiciniores ecclesias transferantur; tum facultate tam dictas parochiales, quam alias ecclesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.*

c. 1. & ca. peb. de eccl. edif. uel repar. infra c. 8. & supra sess. 7. ca. 8. de reform.

Caput VIII.

QVAECVMQVE *in dioecesi ad* Dei *cultum spectat, ab* Ordinario *diligenter curari, atque iis, ubi oportet, prouideri aequum est. propterea commendata mo-*

nasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae nuncupatae, in quibus non uiget Regularis obseruantia; necnon beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & Regularia; qualitercumque cõmendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegatis, annis singulis uisitentur; curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructum, ut, quae renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis uel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia recte exerceantur; appellationibus quibuscumque, priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatoriis; iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. et, si in eis uigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus; ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam uiuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non uisitauerint, uel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicae, eos uisitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

supra ses. 7. de ref. ca. 8. & infra ses. 24. c. 9. & ses. ult. de regul. ca. 20 Conc. Tarracon. c. 8 & Conc. Bracaren. 2. cap. 1

Ca-

Caput IX.

CVM *multa a diuersis antea Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthac in quibuscumque Christianae religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus priuilegiis, ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusuis cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus*. Indulgentias uero, aut *alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta fideliter colligendi facultas datur: ut tandem cælestes hos* Ecclesiae, *thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant*.

Conc. Laterā. c. 62. sublun. 3. c. cum ex eo. depęn. & remiss. Clem. abusionibus eo. tit. & infra sess. ult. in decreto de indulg.

vide Pium 5. pag. 143.

Indictio futuræ Sessionis.

SACRO*sancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem*

Apostolicae Sedis Legatis, statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis beatae Mariae uirginis, quae erit XVII *mensis Septembris, proxime futuri: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum praefigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.*

SESSIO XXII,
QVAE EST SEXTA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVII SEPT.
M D L X I I.

Doctrina de sacrificio Missae.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ut uetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiae mysterio in sancta catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque haeresibus, conseruetur; de ea, quatenus uerum, & singulare sacri-

sacrificium est, Spiritus sancti, illustratione edocta, hæc, quae sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Caput I.

QVONIAM *sub priori* Testamento, *teste* Apostolo Paulo, *propter* Leuitici *sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit,* Deo patre *misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem* Melchisedech *surgere,* Dominum *nostrum* Iesum Christum, *qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur* Deus, et Dominus *noster etsi semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedēte,* Deo patri *oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamē per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cæna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suae* Ecclesiae *uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in* Cruce *peragendum, repræsentaretur; eiusque memoria in finem usque sæculi permaneret; atque illius salutaris uirtus in remißionem eorum, quae a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem* Melchisedech *se in æternum constitutum declarās, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis, & uini* Deo Patri *obtulit: ac sub earundem rerum symbolis,* Apostolis, *quos tunc noui* Testamenti *sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit* Hebr.7

Luc.22 *per hæc uerba:* Hoc facite in meam commemorationem*: uti semper catholica* Ecclesia *intellexit, & docuit. nam celebrato ueteri*
Exod.13 Pascha*, quod in memoriam exitus de* Aegypto *multitudo filiorum* Israel *immolabat, nouum instituit* Pascha*, se ipsum ab* Ecclesia *per sacerdotes sub signis uisibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad* Patrem*, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, eripuitque de potestate tenebra-*
Col.1 *rum, & in regnum suum transtulit.* Et hæc *quidem illa munda oblatio est, quae nulla in dignitate, aut malicia offerentium inquinari*
Malach.1 *potest: quam* Dominus *per* Malachiam *nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscure innuit* Apostolus
1 Cor.10 Paulus*, Corinthiis scribens, cum dicit:* Non posse eos*, qui participatione mensae* Dæmoniorum *polluti sunt, mensae* Domini *participes fieri: per mensam altare utrobique intel ligens.* Hæc *denique illa est, quae per uarias sacrificiorum, naturae, & legis tempore, similitudines figurabatur: ut pote quae bona omnia, per illa significata, uelut illorũ omnium consummatio & perfectio complectitur.*

Caput II.

ET *quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in* Missa *peragitur, idem ille* Christus *continetur, & incruente immolatur, qui in ara* Crucis *semel se ipsum cruente obtulit; do cet sancta* Synodus*, sacrificium istud uere pro pitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum uero corde, & recta fide, cum metu, &*

reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum *accedamus, misericordiam consequamur, & gratiā inueniamus in auxilio opportuno*. Hu*ius quippe oblatione placatus* Dominus *gratiam, & donum pœnitentiae concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit: una enim eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fideliū uiuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, &* intra sess. 25 in prin. *aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in* Christo *nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta* Apostolorum *traditionem, offertur*.

Caput III.

ET *quamuis in honorem, & memoriam* Sanctorum *nonnullas interdum* Missas Ec*clesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed* Deo *soli, qui illos coronauit; unde nec sacerdos dicere solet,* Offero *tibi sacrificium* Petre, *uel* Paule; *sed* Deo *de illorum uictoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris*.

Caput IIII.

ET *cum sancta sancte administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium;* Ecclesia *catholica, ut digne reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonē multis ante sæculis instituit, ita*

ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum *erigat. is enim constat cum ex ipsis* Domini *uerbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque* Pontificum *piis institutionibus.*

Caput V.

CVMQVE *natura hominum ea sit, ut nō facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater* Ecclesia *ritus quosdam, ut scilicet quædam summissa uoce, alia uero elatiore, in* Missa *pronunciarentur, instituit.* Cærimonias *item adhibuit, mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaque id genus multa, ex* Apostolica *disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in hoc sacrificio latent, contemplationē excitarentur.*

Caput VI.

OPTARET *quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis* Missis *fideles adstantes non solū spirituali affectu, sed sacramentali etiam* Eucharistiae *perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificii fructus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea* Missas *illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas, & illicitas, damnat, sed probat, atque adeo commendat. si-*

quidem illae quoque Missae uere communes censeri debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet; partim uero, quod a publico Ecclesiae ministro non prose tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

MONET *deinde sancta Synodus, praeceptum esse ab* Ecclesia *sacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miscerent; tum quod Christum* Dominum *ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simil cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquae in* Apocalypsi *beati* Ioannis *populi dicantur;* Apoc.17 *ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repraesentatur.*

Caput VIII.

ETSI *Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire uisum est* Patribus, *ut uulgari possim lingua celebraretur. Quamobrem, retento ubique cuiusque ecclesiae antiquo, & a sancta* Romana Ecclesia, *omnium ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriant, neue paruuli panem petant, & non sit,* Thren.4 *qui frangat eis; mandat sancta Synodus* Pastoribus, *& singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem uel per se, uel per alios ex iis, quae in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera sanctissimi huius sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus praesertim* Dominicis, *& festis.*

Caput IX.

QVIA *uero aduersus ueterem hanc, in sacrosancto* Euangelio, *Apostolorum traditionibus, sanctorumque* Patrum *doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta* Synodus, *post multos, grauesque his de rebus mature habitos tractatus, unanimi* Patrum *omnium consensu, quae huic purissimae fidei, sacræque doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta* Ecclesia *eliminare, per subiectos hos canones, constituit.*

De sacrificio Missæ.

CANON I.

SI *quis dixerit, in* Missa *non offerri* Deo *uerum & proprium sacrificium; aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.*

CANON II.

1 Cor. 11 SI *quis dixerit, illis uerbis,* Hoc *facite in meam commemorationem, Christum non instituisse* Apostolos *sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliique sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit,* Missae *sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti, non autem propitiatorium; uel soli prodesse sumenti; neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.*

CANON

CANON IIII.

SI quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctißimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missae sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercesßione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, canonem Missae errores continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, cærimonias, uestes, & externa signa; quibus in Missarum celebratione Ecclesia catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos Sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit Ecclesiae Romanae ritum, quo summissa uoce pars canonis, & uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tantum uulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse uino in calice offerendo, eo quod sit contra

Christi institutionem; anathema sit.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

QVANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit,
Hiere.48 *maledictum in sacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur: satis etiam apparet, omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quae a tanti sacrificii dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor et cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e*
Ephe.5 *medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quae uel auaritia, idolorum seruitus, uel irreuerentia, quae ab impietate uix seiuncta esse potest, uel superstitio, uerae pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur; in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis nouis celebrandis*

lebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaque huiusmodi, quae a simoniaca labe, uel certe a turpi quaestu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, *ut irreuerentia uitetur, singuli in suis dioecesibus interdicant, ne cui uago, & ignoto sacerdoti* Missas *celebrare liceat.* Neminem *praeterea, qui publice, & notorie criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem* Ordinariis *designanda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium a saecularibus, aut* Regularibus *quibuscumque peragi: ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore, adesse.* Ab ecclesiis *uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid misceatur, item saeculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus* Dei *uere domus orationis esse uideatur, ac dici possit.* Postremo, *ne superstitionis locus aliquis detur, edicto, & poenis propositis caueant, ne sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent; neue ritus alios, aut alias caerimonias, & preces in* Missarum *celebratione adhibeant, praeter eas, quae ab* Ecclesia *probatae, ac frequenti, & laudabili usu receptae fuerint.* Quarundam *uero* Missarum, *& candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu,*

Cõc. Lao dicẽ. cã. 8. Conc. Carth. 2. cau. 9. ca. sicut cum seq. ca. hic ergo c. nullus presbyter & c. clericos de cons. dist. 1.

cultu, quam a uera religione, inuentus est, omnino ab ecclesia remoueant: doceantque populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. Hæc igitur omnia, quae summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicae, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inuiolate seruanda censuris ecclesiasticis, aliisque pœnis, quae illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

c.2. de paroch.

vide Iuuns pg. 142

Decretum de reformatione.

infra sess. ult. de ref. cap. 1

EADEM *sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata præsidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ut reformationis negotium prosequatur, hæc, in præsenti Sessione, statuenda censuit.*

Caput I.

NIHIL *est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum uita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tamquam speculum, reliqui oculos conijciunt,*

Matth. 5

Tit. 2

ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini uocatos, uitam, moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incesu, sermone, aliisque omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præseferant; leuia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut, quae alias a summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de Clericorum uita, honestate, cultu doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, necnon sæcularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis; obseruentur; nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua uero ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quamprimum in usum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant; non obstantibus consuetudinibus quibuscumque; ne subditorum neglectae emendationis ipsi condignas, Deo uindice, pœnas persoluant.

c. qualiter in 2. accus. c. clericos 21. distin.

de uit. & hon. cler extra in 6. & in Cle. ca. non oportet in 2. de consf. dist. 5 c. canonű. 14. q. 3. c. credo. 21. q. 1. Conc. Carthag. 1. cã 6. & Cõc. Cartha. 3. c. 15. Cõc. Calcedo. cã. 3. Cõc. Arelat. 2. c. 14. cum sim. & infra sess. 24 de refor. cap. 12 c. cum in cunctis & c. cű a nobis de elec. c. graue nimis de preb. & infra sess. 24. cap. 1. de refor.

Caput II.

QVICVMQVE posthac ad ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, & uita, ac aliis quæ a sacris canonibus requirűtur, plene

sit

Côc.Sardi cen. ca.13 Concil. Roni. sub Nicen.1. uerf. ut nullus laicus. Côc. Bracaren. 1.ca.38.c. de Syracusanæ 28 dist. & 61 distin.per totam.

sit præditus, uerum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicae Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, a uicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia uero præter hæc eiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoque antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, uel iure canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suae religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum côscientias grauiter oneratas esse scient; ac Deum, et superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

EPISCOPI, *etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricae ecclesiae, quatenus indigeat, aut alteri*

supra sess. 21.de ref. cap.3

teri

teri pio loco arbitrio Ordinarii applicetur. Cresente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, uel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit; tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc *in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, uel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.*

Caput IIII.

QVICVMQVE *in cathedrali, uel collegiata, sæculari, uel regulari ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit; uocem in huiusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum. Ii uero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera uaria sunt annexa, uidelicet, ut alii Missas, alii Euangelium alii Epistolas dicāt, seu cantent;*

quocumque ii priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quae incipit, Vt ii, qui; quam præsenti decreto innouat. cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cetera omnia officia, quae debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam grauioribus, pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat prouisio, nisi iis, qui iam ætatem, & ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

c. ut ii de ætat. & qual. in Clem.

Caput V.

DISPENSATIONES, quacumque auctoritate concedendae, si extra Romanam Curiam committendae erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetrauerint. eae uero, quae gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces surreptionis, uel obreptionis uitio non subiacere.

Caput VI.

infra sess. ult. de ref. cap. 4

IN commutationibus ultimarum uoluntatum, quae non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicae, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuisse narratum

tum priusquam commutationes prædictae executioni demandentur.

Caput VII.

LEGATI, & *Nuncii Apostolici, Patriarchae, Primates, & Metrapolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concendendis inhibitionibus post appellationem seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentii* IIII, *quae incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, uel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.* c. Romana de appel. in 6.

Caput VIII.

EPISCOPI, *etiam tamquam Sedis Apostolicae delegati, in casibus a iure concessis omnium piarum dispositionum tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine uocant, non tamen, quae sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia, eleemosynas Montis Pietatis, siue Caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, quae ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorũ canonum* Cle. quia contingit de relig. domi. c. tua &c. Ioãnes de testam.

statuta

statuta cognoscant, & exequantur: non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili; priuilegio, aut statuto.

Caput IX.

ADMINISTRATORES, *tam ecclesiastici, quam laici, fabricae cuiusuis ecclesiae, etiam cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosynae Montis Pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus, & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublatis; nisi si secus forte in institutione, & ordinatione talis ecclesiae, seu fabricae expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: et aliter factae liberationes dictis administraroribus minime suffragentur.*

Cle. quia contingit §. ut autē præmissa de reli. domi. supra seß. 7.ca.ul.& infra seß. 25.c.8. de reform.

Caput X.

CVM *ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicae, examinatione adhibita, eorum sufficientiā scrutari; illisque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officii eius in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere. neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii suspendat.*

Caput

Caput XI.

SI *quem Clericorum, uel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupauerit, ut alicuius ecclesiae, seu cuiusuis sæcularis, uel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quae in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, uel alios ui, uel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumq; quæsito colore in proprios usus conuertere, illosque usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositae personae, peruenerint, ecclesiae, eiusque administratori, siue beneficiato integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesiae patronus fuerit; etiam iure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus uero, qui nefandae fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; et a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem,*

Conc. Triburiē. c. 7 Cōc. Aureliā. 2. c. 22. Cōc. Parisien. 2. c. 1. Conc. Turon. 2. ca. 25. Conc. Aurelian. 1. cap. 15. Conc. Magūtien. c. 6. & 11. Conc. Vormaten. ca. 75. Conc. Aquisgranen. c. 88. Conc. Lateran. sub Leone 10 ses. 9. & 10 c. prædia. cū seq. 12. q. 2.

satisfactionem, & absolutionem, sui Ordi-*narii arbitrio suspendatur.*

Decretum super petitione concessionis Calicis.

INSVPER, *cum eadem sacrosancta* Syn-*odus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, uidelicet:* An *rationes, quibus sancta catholica* Ec-*clesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendae, ut nulla ratione* Calicis *usus cuiquam sit permittendus: &,* An, *si honestis, &* Chri*stianae caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno* Calicis *usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quaenam illae sint: in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit; nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum uolens, decreuit, integrum negotium ad* San-*ctißimum* Dominum *nostrum esse referendum, prout praesenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile* Reip. *Christianae, & salutare petentibus usum* Calicis, *fore iudicauerit.*

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina *Synodus diem futurae Sessionis ad feriam quintam*

quintam, post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quae erit dies XII *mensis Nou. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonii. &c.*

Prograta fuit Sessio usque ad diem XV Iul.

M D LXIII.

SESSIO XXIII,

QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XV IVL. M D L X I I I.

Vera, & catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri Temporis a sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione septima.

Caput I.

SACRIFICIVM, *& sacerdotium ita* Dei *ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo* Testamento *sanctum* Eucharistiae *sacrificium uisibile ex* Domini *institutione catholica* Ecclesia *acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & aeternum sacerdotium, in quod uetus translatum est. hoc autem*

ab eodem Domino *Saluatore nostro institutum esse, atque* Apostolis, *eorumq; successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus; & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi; sacrae litteras ostendunt, & catholicae* Ecclesiae *traditio semper docuit.*

Caput II.

CVM *autem diuina res sit tam sancti sacerdotii ministerium; cōsentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum ueneratione exerceri posset, ut in* Ecclesiae *ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum* Ordines*, qui sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, ut, qui iam clericali* Tonsura *insigniti essent per minores ad maiores ascenderent: nam non solum de sacerdotibus, sed & de* Diaconis *sacrae litterae apertam mentionem faciunt; & quae maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis uerbis docent; & ab ipso* Ecclesiae *initio sequentium* Ordinum *nomina, atque uniuscuiusque eorum propria ministeria,* Subdiaconi *scilicet,* Acolythi, Exorcistae, Lectoris, *&* Ostiarii *in usu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu. nam* Subdiaconatus *ad maiores ordines a* Patribus, *& sacris* Concilis *refertur, in quibus & de aliis inferrioribus frequentissime legimus,*

1 Tim. 3 & Act. 21

c. Nullus il 2. 60 distin.

Caput III.

CVM *Scripturae testimonio,* Apostolica *traditione, &* Patrum *unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationē quae uerbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam*

2 Tim. 4

tiam conferri; dubitare nemo debet; Ordinem esse uere, & proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis: inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam 2 Tim. 1
Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed uirtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

Caput IIII.

QVONIAM *uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere uidetur, quam ecclesiasticam hierarchiam, quae est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli* 1 Cor. 12
doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetae, Ephe. 4
omnes Euangelistae, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem præcipue pertinere: & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Eccle- Act. 20
siam Dei; eosque Presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre;

ministros Ecclesiae ordinare; atque alia plera que peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi, nec cuiusuis saecularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationem, siue auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut saeculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad haec ministeria exercenda ascendunt; & qui ea propria temeritate sibi sumunt; omnes non Ecclesiae ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Haec sunt, quae generatim sacrae Synodo uisum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

SI *quis dixerit, non esse in nouo* Testa*mento sacerdotium uisibile, & externum, uel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi uerum corpus, & sanguinem* Domi*ni, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium praedicandi* Euangelium; *uel eos, qui non praedicant,*

dicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

SI *quis dixerit, præter sacerdotium non esse in* Ecclesia *Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse uere & proprie Sacramentum, a Christo* Domino *institutum; uel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quendam eligendi ministros uerbi* Dei *&* Sacramentorum; *anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, per sacram ordinationem non dari* Spiritum *sanctum; ac proinde frustra* Episcopos *dicere,* Accipe Spiritum *sanctum; aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, sacram* Vnctionem, *qua* Ecclesia *in sancta ordinatione, utitur non tantum non requiri, sed cotemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias* Ordinis *cæremonias; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit, in* Ecclesia *Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quae constat ex* Episcopis, Presby-

teris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

SI *quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorũ ministros; anathema sit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & ueros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.*

Decretum de reformatione.

EADEM *sacrosancta Tridentina Synodus, refomationis materiam prosequens, hæc, quae sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.*

Capvt I.

Ioan.21 Act.20 c.Ephesiis 43.dist. c. sicut7.q.1 c. qui Epi scopatũ 8. q.1.c. præ cipue ii.q. 3.c. gloria Episcopi 12.q.2

CVM *præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; uerbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere; quae omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt,*

sed mer-

sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut, diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis, in iudicio, & ueritate pascant, & regant. Ne uero ea, *quæ de residentia sancte, & utiliter iam ante sub fel. rec.* Paulo III *sancita fuerunt, sensus a sacrosanctae Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta* Synodus, *omnes* Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, *ac cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctae* Romanæ Ecclesiae Cardinales *sint, obligari ad personalem in sua ecclesia uel diœcesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis.* Nam cum Christiana *caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens* Ecclesiae, *uel* Reip. *utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta* Synodus, *has legitimae absentiae causas a* Beatissimo *Romano* Pontifice, *aut a* Metropolitano, *uel, eo absente,* Suffraganeo Episcopo *antiquiori residente, qui idem* Metropolitani *absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, &* Reip. *officium,* Episcopatibus *adiunctum: cuius quoniam causae sunt notoriae, & interdum repentinae, ne eas quidem significari* Metropolitano *necesse erit: ad eundem tamen cum* Concilio prouincia li *spectabit*

1 Petr. 5

supra sess. 6. de ref. cap. 1

infra in Bulla S. D. N. Pii 4. super residentia.

c. de ceterο c. inter quatuor c. tuæ & c. relatum de cler. nō resi. c. ad supplicationē de renunc. c. quorundam. 74 distin.

ctabit iudicare de licentiis a se, uel a Suffraganeo datis; & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex ueterum canonum sententia non uidentur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus uult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore; cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Dominici *aduentus,* Quadragesimæ, *Natiuitatis,* Resurrectionis *Domini,* Pentecostes *item, &* Corporis Christi *diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab ecclesia sua cathedrali ullo pacto absint, nisi* Episcopalia *munia in sua diœcesi eos alio uocent.*

c. cum ex eo de elec. in 6. c. beneficiū de regul. eo. lib. & ca. 2 in fi. supra sess. 6

c. præsentium. 7. q. 1. & infra sess. 24. de ref. cap. 11.

c. si quis in cler. 7. q. 1

Si quis autem, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit; statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas aduersus non residentes, sub Paulo III *impositas, & innouatas, ac mortalis peccati*

peccati reatum, quem incurrit; eum pro rata temporis absentiae fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem ecclesiasticum illos fabricae ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare; prohibita quacumque conuentione, uel compositione, quae pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam praedicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque collegio, aut fabricae concessis.

supra sess. 6. de ref. c. 1. & infra in Bulla S. D. N. Pii 4 super residentia c. 2. c. conquerente & se re per totũ de cler. non resid.

Eadem omnino, etiam quo ad culpam, amissionem fructuum, & poenas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut, quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discendi autem licentiam in scriptis gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si, per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse uult Ordinariis, per censuras eclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiã ratione cuiuscumque beneficii, pactione,

pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quae potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, uel uigore Eugeniae constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III. *quam hoc ipsum in Conciliis prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus praecipit: cupit enim, quae adeo ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi; ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.*

Extrauag. Diuina de priuileg. supra sess. 6. de ref. cap. 1.

Caput II.

ECCLESIIS *cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo praefecti, etiam si sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio uero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commode fieri poterit, celebretur.*

Cōc. Chalced. actio. 16. ca. 25. Conc. Vormatien. c. 76. c. quoniam 75. dist. c. quoniam. 100 dist. & supra sess. 7 cap. 9

Caput III.

EPISCOPI *per semet ipsos Ordines conferant: quod si aegritudine fuerint impediti; subditos suos non aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.*

infra cap. 8. & 10 Cōc. Cart. 3. cap. 22

Ca-

Caput IIII.

PRIMA *Tonsura non initientur qui Sacramentum Confirmationis non susceperint; & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non saecularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum praestet, hoc uitae genus elegisse.* ca. fin de temp. ord. in 6.

Caput V.

AD *minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magistro scholae, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat, ut, nominibus, ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, aetate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.* c. quando 24 dist.

Caput VI.

NVLLVS *prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiae ex mandato Episcopi inseruiat; uel in Seminario Clericorum, aut in aliqua schola, uel Vniuersitate,*

I 5 *de licen-*

de licentia Episcopi, *quasi in uia ad maiores* Ordines *suscipiendos uersetur*. In Clericis *uero coniugatis seruetur constitutio* Bonifacii

c.1.decle. coiu. in 6.

IX, *quae incipit*, Clerici, *qui cum unicis: modo hi clerici, alicuius ecclesiae seruicio, uel ministerio ab* Episcopo *deputati, eidem ecclesiae seruiant, uel ministrent; et clericali habitu, &* Tonsura *utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.*

Caput VII.

c. quando 24 dist.

SANCTA *Synodus, antiquorum canonum uestigiis in hærendo, decernit, ut, quando* Episcopus *ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere uoluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, uel quando* Episcopo *uidebitur, ad ciuitatem euocentur*. Episcopus *autem sacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinae legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.*

Caput VIII.

Gelasius.1 in epist.1. c.13.c.ult. 75. dist.c. 1.cum seq. de temp. ordin. Cōc. Carth.4.c.22. supra sess. 14. de ref. cap.2.&3.

ORDINATIONES *sacrorū Ordinum, statutis a iure Temporibus, ac in cathedrali ecclesia, uocatis præsentibusque ad id ecclesiae Canonicis, publice celebrentur; si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci dignior, quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. Vnusquisque autem a proprio* Episcopo *ordinetur*. *Quod si quis ab alio promoueri petat nullatenus id ei, etiam cuiusuis* generalis,

ex Pio 5, pag. 142.

generalis, aut specialis rescripti, uel priuilegii prætextu; etiam statutis temporibus permittatur; nisi eius probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. si secus fiat; ordinans à collatione Ordinum per annum; & ordinatus a susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire; sit suspensus.

Côc. Cart. 3. cap. 21. Côc. Aurelian. 3. ca. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam ca. 1. cum seq. de tēp. ord. in 6.

Caput IX.

EPISCOPVS *familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit cõmoratus; & beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.*

Caput X.

ABBATIBVS, *ac aliis quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, uel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, uel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alii exempti, aut collegia, uel Capitula quæcumque, etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant. sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quae in huius sanctae Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus.*

Pœnam quoque impositam iis, qui contra huius sanctae Synodi sub Paulo III decretum a Capitulo Episcopali, Sede uacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab aliis quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

supra sess. 7. de refo. cap. 10

Caput XI.

c. in singulis 77. dist.

MINORES Ordines iis, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit huius disciplinae pondus, possint edoceri; ac in unoquoque munere, iuxta praescriptum Episcopi, se exerceant; idque in ea, cui adscripti erunt, ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum aetate uitae meritum, & doctrina maior accrescat. quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus; nemo iis initietur, quem non scientiae spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi uero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur;

infra c. 17. & ca. 1. 25 distin.

neantur: nisi necessitas, aut Ecclesiae utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

Caput XII.

NVLLVS in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante uigesimum secundum; ad Diaconatus ante uigesimum tertium; ad Presbyteratus ante uigesimum quintum aetatis suae annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea aetate constitutos, debere ad hos Ordines assumi; sed dignos dumtaxat, & quorum probata uita senectus sit. Regulares quoque nec in minori aetate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis. c. generalē de ætat. & qual. in elemos.

Caput XIII.

SVBDIACONI, & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quae ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse; ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & sollemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus ordinem, si per annum saltem in eo non sint uersati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo uideatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis, non obstantibus quibuscumque.

Ca-

Caput XIIII.

Qui pie & fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, & ad Presbiteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob ecclesiae utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine praecedente, idonei comprobentur; atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut praeclarum bonorum operum exemplum, & uitae monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, et festis sollemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

Caput XV.

Cle. dudũ §. ac deinde de sepult.

Quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones saecularium, etiam sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis uidebitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quae gratis detur, obtineat: priuilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

vide Bulla Pii V. pag. 140. et 194.

Ca-

Caput XVI.

CVM *nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis; sancta Synodus, uestigiis sexti canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesiae, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur; ubi suis fungatur muneribus; nec incertis uagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit; ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea Clericus peregrinus sine commendaticiis sui Ordinarii litteris ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.*

c. nemini 70. dist.

Cõc. Nicenum c. 15. & 16. c. sanctorũ 70. dist. c. tuæ de cle. pereg. Conc. Antioch. c. 7. Conc. Chalc. ca. 13. Conc. Aquisgra. c. 59 & 61 Cõc. Epaunen. ca. 6. 6. Concil. Aure. c. 15 c. 1. 25. dist. ca. acolytus c. exorcista c. lector c. hostiarius, & c. Psalmista 23. dist. supra c. 11

Caput XVII.

VT *sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ad Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptae, & pluribus in locis aliquandiu intermissae, in usum iuxta sacros canones reuocentur; nec ab hæreticis, tamquam otiosae, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omnesque & singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & ecclesiae prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditũum aliquorum simplicium beneficiorum,*

rum,

rum, uel fabricae ecclesiae, si prouentus sup petant, aut utrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia aßignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii iudicio aut ex parte multari, aut in totum priuari poßint. Quod si ministeriis quattuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præsto non erunt; suffici poßint etiam coniugati, uitae probatae, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in ecclesia gestent.

Caput XVIII.

Gen.8 Conc. Aquisgrã.c. 135.Conc. Later. sub Leone 10 sess. 9. de ref.curiæ, & aliorũ.

CVM *adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas; et nisi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines poßideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum* Dei *omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulae cathedrales*, Metro*politanae, atque his maiores ecclesiae, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciae, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, uel alio in loco conuenienti, ab* Epi*scopo eligendo, alere, ac religiose educare, & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sunt; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uo luntas spem afferat, eos ecclesiasticis mini-*

steriis

steriis perpetuo inseruituros. *Pauperum autem filios praecipue eligi uult*; *nec tamen ditiorum excludit*; *modo suo sumptu alantur*, *& studium praeseferant* Deo, *& ecclesiae inseruiendi*. Hos pueros Episcopus *in tot classes*, *quot ei uidebitur*, *diuisos*, *iuxta eorum numerum*, *aetatem*, *ac in disciplina ecclesiastica progressum*, *partim cum ei opportunum uidebitur*, *ecclesiarum ministerio addicet*; *partim in collegio erudiendos retinebit*; *aliosque in locum eductorum sufficiet*: *ita ut hoc collegium* Dei *ministrorum perpetuum seminarium sit*. Vt *uero in eandem disciplina ecclesiastica commodius instituantur*; Tonsura *statim*, *atque habitu clericali semper utentur*; *grammatices*, *cantus*, *computi ecclesiastici*, *aliarumque bonarum artium disciplinam discent*: *sacram* Scripturam, *libros ecclesiasticos*, *homilias* Sanctorum, *atque* Sacramentorum *tradendorum*, *maxime quae ad confessiones audiendas uidebuntur opportuna*, *et rituum*, *ac caerimoniarum formas ediscent*. Curet Episcopus, *ut singulis diebus* Missae *sacrificio intersint*, *ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata*; *& iuxta confessoris iudicium sumant corpus* Domini *nostri* Iesu Christi; *cathedrali*, *& aliis loci ecclesiis diebus festis inseruiant*. Quae *omnia*, *atque alia ad hanc rem opportuna*, *& necessaria* Episcopi *singuli cum concilio duorum* Canonicorum *seniorum*, *& grauiorum*, *quos ipsi elegerint*, *prout* Spiritus *sanctus suggesserit*, *constituent*; *eaque ut semper obseruentur*, *saepius uisitando operam dabunt*. Discolos, *et incorrigibiles*, *ac ma-*

c. quia de mag. cum alleg. in meo trac. de priuil. sch. priui 88.

ac malorum morum seminatores acriter puniment, eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendã, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii; ultra ea, quæ ad instituẽdos uel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, et locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad Clerum pertineat; ex fructibus integris mensae Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, uel conditionis fuerint, & hospitalium, quae dantur in titulum, uel administrationem, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit; Quia contingit: & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, uel aliis ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis piis, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorũ locorum, etiam ex qui-

c. quia cõtingit. de relig. domi. in Cle.

ex quibuscumque aliis ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, uel docentium ad commune Ecclesiae bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta esse uoluit: præterquam ratione reddituum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, uel confraternitatum, quae in nonnullis locis scholae appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis, pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, nuncupatas etiam ante uacationem, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri poßint, sed omnino quacumque uacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, et omnium, et singulorum supra commemoratorum possessores, non modo

ca. fin. de mag. et c. cum ex eo de elec. in 6.

modo pro se, sed propensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo *loci per censuras ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, si uidebitur auxilio brachii sæcularis: quibusuis, quo ad omnia & singula supradicta priuilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quae executionem impediat, non obstantibus. Succedente uero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, uel aliter* Seminarium *ipsum in totum, uel in partem do tatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab* Episcopo, *prout res ipsa exegerit, in totum uel pro parte remittatur.* Quod *si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum* Prælati *in hac* Seminarii *erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint;* Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, *&* Superiores Synodus *prouincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit.* Rationes *autem red dituum huius* Seminarii Episcopus *annis singulis accipiat, præsentibus duobus a* Capitulo, *& totidem a* Clero *ciuitatis deputatis.*

Deinde, *ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta*

sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinae munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerint; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quae uidebuntur Episcopo expedire. De cetero uero officia, uel dignitates illae, quæ scholasteriæ dicuntur non nisi Doctoribus, uel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure canonico, & alias personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere poßint, conferantur: et aliter facta prouisio nulla sit, & inualida: non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

uide bulla Pij IV. pag. 79.

Si uero in aliqua prouincia ecclesiae tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non poßit; Synodus prouincialis, uel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciae ecclesia commodiori unum aut plura collegia prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In eccle-

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, poßit Episcopus unum, uel plura in diœcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere Seminaria: quae tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si uel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, uel aßignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarii institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cum supra deputatis, uel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quae ad felicem huius Seminarii profectum necessaria & opportuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Seßionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Seßionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quae expediri poßint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Seßio ad diem XI Nou.
M D L X I I I.

SESSIO XXIIII, QVAE EST OCTAVA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI. NOV. M D LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MATRIMONII *perpetuum, indissolubilemque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit*: Hoc nunc *os ex ossibus meis, & caro de carne mea: quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhaerebit uxori suae, & erunt duo in carne una.* Gen.2.3. Esdrae.4. Ephe.5. 1.Cor.6. c.fraternitatis 35.q. 10. c.debitum. de biga ca.1.in prin.de cōiug.lepr.

Hoc autem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non sunt duo, *sed una caro: statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit*: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet. Matth.19 Mar.10 1.Cor.6 Ephe.5 .c. sunt qui 27.q. 2.c. fi. 20.q.2. c.de infidelibus de cōsan.& affi. ca. Martinus. de cognat. spiri. c.nemo in fi:32.q.4

Gratiam uero, quae naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, uenerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. quod Paulus Apostolus innuit dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Ephe.5 in fi.c. debitum de biga.

Christus

Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in ecclesia.

Cum igitur Matrimonium *in lege* Euangelica *ueteribus connubiis per Christum gratia praestet; merito inter nouae legis Sacramenta annumerandum, sancti* Patres *nostri*, Con*cilia, & uniuersalis* Ecclesiae *traditio semper docuerunt: aduersus quam impii homines huius saeculi insanientes non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo praetextu Euangelii libertatem carnis introducentes, multa ab* Ecclesiae *catholicae sensu, & ab* Apostolorum *temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt; non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & uniuersalis* Synodus *cupiens occurrere, insigniores praedictorum schismaticorum haereses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos haereticos, eorumque errores decernens anathematismos.*

Ephe.5 Cóc. Florent. sub Eugenio 4. c. ad abolendã de haeret.

De Sacramento Matrimonii.

CANON I.

Matth.19 Mar.10. Ephe.5.c. ad abolendam de haeret.

SI *quis dixerit, Matrimonium non esse uere, & proprie unum ex septem legis* Euange*licae Sacramentis a Christo domino institutum, sed ab hominibus in* Ecclesia *inuentum; neque gratiam conferre; anathema sit.*

CANON II.

SI *quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.*

CANON III.

SI *quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere cõtractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.*

CANON IIII.

SI *quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in iis constituendis errasse anathema sit.*

CANON V.

SI *quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a coniuge, dissolui posse matrimonii uinculum; anathema sit.*

CANON VI.

SI *quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per sollemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.*

CANON VII.

SI *quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta* Euangelicam, *& Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugũ matrimonii uinculum non posse dissolui; & utrumque, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non*

Matt. 19 c. si quis 32 q. 7. toto tit. de spõsa duorũ ca. gaudemus de diuor. Leuit. 18 c. pyrstaci- um 30. q. 3. Concil. Tolet. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totã ca. non debet de consang. & affin. ca. de illa cũ seq. de diuor. ca. de infidelibus de consang. & affin. c. cõmissum spõs. Matth. 19 Lucæ 16 1 Cor. 7 c. placuit cum multis seq. 32 q. 7. c. gaudemus de diuor. Cõc. Mileuitanum

c.17.Côc. Aphric. cap.69 *posse altero, coniuge uiuente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.*

CANON VIII.

SI *quis dixerit,* Ecclesiam *errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus fieri posse decernit; anathema sit.*

CANON IX.

dist. 27.c. presbyteris & per totam 17. q:1. per totam extra qui cler. uel uouē. per totū. Côc.Cart. 4. c.104. Côc.Matiscon.ca. 4 cum sun. 1 Cor.10

SI *quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, uel* Regulares, *castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque ualidum esse, non obstante lege ecclesiastica, uel uoto; & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit: cum* Deus *id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus tentari.*

CANON X.

Matt.19 1 Cor.7 in fi.c. nuptiæ 32.q. 2. ca. qui sint 33. q. 5. c.commissum de spon.

SI *quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema sit.*

CANON XI.

SI *quis dixerit, prohibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, &*

alias

alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

S I *quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos; anathema sit.* c. multorum 35. q. 6. c. 1. in fi. de con san. & aff. c. accedentibus de excessu. prælat.

Decretum de reformatione Matrimonii.

Caput I.

TAMETSI *dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiu* Ecclesia *ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quique falso affirmant, matrimonia, a filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta* Dei Ecclesia *ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. uerum, cum sancta* Synodus *animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis cõiugiis ortum habent, præsertim uero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerãt relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. cui malo cũ ab* Ecclesia, *quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remediũ adhibeatur:*

c. non omnis c. honorantur & c. ii. 32. q. 2. c. aliter & c. nostrates 30. q. 5. c. uidetur qui mat. acc. pos. Cõc. Toletanũ 3. cap. 10.

in c.51. & in cum inhibitio. de cland. desp.

iccirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III celebrati, uestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter missarum sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum; quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie ecclesiæ procedatur; ubi Parochus uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: uel aliis utatur uerbis, iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat; uel saltem parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. deinde ante illius consummationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictae denunciationes remittantur: quod illius prudentiae, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit,

prout

prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitque benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse; quacumque consuetudine etiam immemorabili, quae potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, non obstante. Quod si quis Parochus, uel alius sacerdos, siue regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiae sponsos sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit: ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemque & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel saltem triduo ante matrimonii consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctißimum Eucharistiae Sacramentum

c.1. cum mult. seq. 30.q.5. & c.nulli.35 q.2

pie accedant. Si quae prouinciae aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne *uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant,* Ordinariis *omnibus præcipit, ut, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari, in singulis suarum diœcesum parochialibus ecclesiis; idque in primo anno quamsæpissime fiat, deinde uero quoties expedire uiderint.* Decernit *insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primae publicationis, in eadem parochia factae, numerandos.*

Caput II.

DOCET *experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel non sine magno peccato perseueratur, uel ea non sine magno scandalo dirimuntur.* Volens *itaque sancta Synodus huic in commodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit ut unus tantum siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de* Baptismo *suscipiant, inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, et baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur.* Parochus, *antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, uel quos elegerint,*

c.non plures de cô sec. dist. 4 & c.quam uis de cognat. spir. in 6. c. super quibus c. pystaciũ & c.fi.30. q.3.c.1.c. super eo. & fere per totum de cogn.spir. c.1.eo.tit. in 6.

vide declarat. Pij V. pag. 48. et in re. qu. Cha... cella. an fine.

gerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, uel eos tantum ad illum suscipiendum admittant; & in libro eorum nomina describat; doceatque eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari ualeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint; cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit; arbitrio Ordinarii puniantur. Ea quoque cognatio, quae ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

c. quãuis de cogn. spir. in 6. Conc. Maguntiacũ ca.55.c.2. 30.q.1.c.1 de cogn. spir. in 6.

Caput III.

IVSTITIAE *publicae honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.*

vide Pii 5 pag. 223.

Caput IIII.

PRAETEREA *sancta Synodus, eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit: in ulterioribus uero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium*

c. quędam cũ multis seq. 32.q. 7. & toto tit. de eo. qui cogn. cons. uxo. suæ.

m. vide declara Pii 4. pag. 4[illegible] et in regu. Cancella. an[illegible]

postea contractum non dirimere.

Caput V.

c.fi.§. pē. de cland. despon. Cle.unic. de conse. & aff.

SI *quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendae careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subiiciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiae benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si uero, sollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis uel nulla omnino detur dispensatio, uel raro: idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.*

c.fi. de im mun. ec- cl.c.quia frustra de usu.

Caput VI.

DECERNIT *sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum*

c.fi.de rapt.

c.cos & c. de puellis 36.q.1 Côc.Chal ced.c.27

dignitatum incapaces ; & si Clerici fuerint , de proprio gradu decidant . Teneatur praeterea raptor mulierem raptam , siue eam uxorem duxerit , siue non duxerit , decenter arbitrio iudicis dotare . Cōc.Vormatiens. cap.77 Exo.21.c. 1.de adul.

Caput VII.

M*VLTI sunt, qui uagantur, & incertas habent sedes , & ut improbi sunt ingenii , prima uxore relicta , aliam , & plerumque plures, illa uiuente , diuersis in locis ducunt . cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes , ad quos spectat, paterne monet , ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant : magistratus etiam saeculares hortatur , ut eos seuere coerceant : Parochis autem praecipit , ne illorum matrimoniis intersint , nisi prius diligentem inquisitionem fecerint , & re ad Ordinarium delata , ab eo licentiam id faciendi obtinuerint .*

Caput VIII.

G*RAVE peccatum est, homines solutos concubinas habere ; grauissimum uero , et in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum , uxoratos quoque in hoc damnationis statu uiuere, ac audere eas quandoque domi , etiam cum uxoribus , alere, & retinere . quare , ut huic tanto malo Sancta Synodus opportunis remediis prouideat , statuit huiusmodi concubinarios , tam solutos , quam uxoratos , cuiuscumque status, dignitatis , & condicionis existant , si , postquam ab Ordinario, etiam ex officio , ter admoniti ea de re fuerint , concubinas non eiecerint , se-* Conc.Rō. sub Nice. 1. in fin. Cōc. Lateranen. sub Leone 10 sess.9 de refor. curiae & aliorū, uers.Concubinarii.

 que

Conc.Tolet.1.c.17 ca.is, qui 34.dist.

que ab earum consuetudine non seiunxerint, excommunicatione feriendos esse; a qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factae paruerint. Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario seuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, *siue coniugatae, siue solutae, quae cum adulteris, seu concubinariis publice uiuunt, si ter admonitae non paruerint, ab* Ordinariis *locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpae puniantur; & extra oppidum, uel diœcesim, si id eisdem Ordinariis uidebitur, inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis in suo robore permanentibus.*

Cõc.Arel. 2.c.3.c.fraternitatis, 34. dist.c. si concubinæ de sent.excõ. c.2.in fin. de cohabit. cler. & mul.

Caput IX.

IT A *plerumque temporalium* Dominorum, *ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, uel spem magnae hereditatis habentes, minis, et pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi* Domini, *uel magistratus illis præscripserint.* Quare, *cum maxime nefarium sit, matrimonii libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & condicionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directe uel indirecte subditos suos, nel quoscumque alios cogant, quo minus libere*

c.cum locum c.requisiuit & c. Gẽma, de sporsc. Conc.Parisien.1.c. 6. ca.nullus 36.q.2

libere matrimonia contrahant.

Caput X.

A *B aduentu* Domini *nostri* Iesu *Christi usque in diem* Epiphaniae, *& a feria quarta Cinerum usque in octauam* Paschatis *inclusiue, antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in aliis uero temporibus nuptias sollemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt, sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.*

Cōc.Laodicē. can. 52. Conc. Salegusta diē. c.3.c. non oportet cū tribusseq.3.§3 q.4.c.Capellanus de fer.

Decretum de reformatione.

E A D E M *sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.*

Caput I.

SI *in quibuslibet Ecclesiae gradibus prouidenter, scienterque curandum est, ut in* Domini *domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes geadus constituitur, non erretur. nam totius familiae domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. unde, etsi alias sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo uideri possit. Itaque statuit, ut cum primum ecclesia uacauerit, supplicationes,*

supra de ref. sess.6. c.1. sess.7 ca.1. & 3. sess.22. c.2

ac preces publice, priuatimque habeantur, atque a Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicantur; quibus Clerus, populusque bonum a Deo pastorem ualeat impetrare. Omnes uero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur, et monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & ecclesiae gubernandae idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesiae magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum existentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quae iuxta sacros canones, & Tridentinae huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendae forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda,

c.cū in cūctis & ca. cū nobis olim de elec. Cōc. Lateran. sub Leone 10. de ref. Curiæ in prin. sess. 9 cū alleg. supra sess. 22. de ref. cap. 2

banda, quae magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse uidebitur; ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit: ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis possit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes testimonia, ac probationes, quaecumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiae statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitae, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quattuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, praeditos; ac certo existimare sub periculo salutis aeternae idoneos esse, qui ecclesiis praeficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quae de Episcoporum praeficiendorum uita, aetate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem synodo constituta sunt,

S.D.N. Pius IIII. in Bulla super forma iuramenti professionis fidei.

in dictis locis.

sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctae Romanae *Ecclesiae Cardinalium, etiam si* Diaconi *sint, exigenda; quos Sanctissimus* Romanus Pontifex *ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit assumet.* Postremo, *eadem sancta Synodus, tot grauissimis* Ecclesiae *incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiae Dei esse necessarium, quam ut* Beatissimus Romanus Pontifex, *quam solicitudinem uniuersae* Ecclesiae *ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atque idoneos* Pastores *singulis ecclesiis præficiat; idque eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quae ex malo negligentium, & sui officii immemorum* Pastorum *regimine peribunt,* Dominus noster Iesus Christus *de manibus eius sit requisiturus.*

Act.20. c. Ephesiis. 43.dist.su prasess.6. de ref. c.1

Caput II.

Provincialia *Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersiis componendis, aliisque ex sacris canonibus permissis renouentur. Quare* Metropolitani *per se ipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis* Concilii, *& deinde quolibet saltem triennio post octauam* Paschae Resurrectionis Domini *nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciae non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alii, qui de iure, uel consuetudine interesse*

c. propter ecclesiasticas cũ seq. 18. dis.c. sicut olim de acus. Conc. Aureliã.3 c.1. Conc. Lateran. sub Leone 10. ses.10

interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi *comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur*. *Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem uicinũ Metropolitanum semel eligant; in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant; & quae ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant*. *In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant*. *Synodi quoque diœcesanae quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium, ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse*. *Quod si in his tam Metropolitani, quam Episcopi, & alii suprascripti negligentes fuerint; pœnas, sacris canonibus sancitas, incurrant*. Conc.Tarracon.c.8 Dist.18.fere per totam Cõc. Aureliã.5 c.18.Cõc. Tarracõ. cap.7

Caput III.

PATRIARCHE, Primates Metro*politani, & Episcopi propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, uisitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, uel Visitatores suos compleatur, uisitare* Conc.Tolet.4.c.35

uisitare non prætermittant. A Metrapolitanis *uero, etiam post plene nisitatam propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiae, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in* Concilio *prouinciali*. *Archidiaconi autem*, Decani, *et alii inferiores in iis ecclesiis, ubi hactenus uisitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu* Episcopi *deinceps per se ipsos tantum ibidem uisitare*. *Visitatores etiam, a* Capitulo *deputandi, ubi* Capitulum *ius uisitandi habet, prius ab* Episcopo *approbentur: sed non ideo* Episcopus, *uel, eo impedito, eius* Visitator *easdem ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur; cui ipsi* Archidiaconi, *uel alii inferiores, uisitationis factae infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque*. *Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructum constituere*. *Quae ut facilius, feliciusque succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna caritate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modesto contenti equitatu famulatuque*

c. 1. §. sane de cens. in 6. §. Florentinū 85. dist.

lätuque studeant quamcelerrime, debita tamen cum diligentia, uisitationem ipsam absoluere. Interimque caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; neue ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant, non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quae sibi, ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt, ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis ante solui, certa pecunia taxata; consuetum; an uero prædicta uictualia subministrare, saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, aliisue piis locis, aut ecclesiis non parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis uero locis, *seu prouinciis, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a* Vi*sitatoribus accipiantur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis iuxta* Constitutio*nem* Concilii *generalis Lugdunensis, quae incipit,* Exigit; *nec non & aliis pœnis in* Syn*odo prouinciali arbitrio* Synodi, *absque ulla spe ueniae, multetur.* Patroni *uero in iis, quae ad*

Cōc. Bracaren. 2. c. 2. Cōc. Ticinē. uers. statuimus etiā ne Episcopi c. cauendū. & c. inter cetera 10. q. 3. & c. cū Apostolus de censi.

ca. exigit de censi. in 6

quæ ad Sacramentorum administrationem spe ctant, nullatenus se præsumant ingerere; neque uisitationi ornamentorum ecclesiae, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiae necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

Caput IIII.

Cōc.Cart. 4.cap.20. Cōc.Rhemen.c.14 c. Episcopus nullani rei. 88.dist. supra sess. 5.de refor. cap.2 Conc.Are latē.c.10. Cōc. Lateranen.sub Inno. 3.c. 10.c.inter cetera de offic.ord. Conc. Maguntiacū cap.25

PRAEDICATIONIS *munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, canones alias super hoc editos, sub fel. rec.* Paulo III, *aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in aliis autem ecclesiis per Parochos, siue, iis impeditis, per alios ab* Episcopo *impensis eorum, qui eas præstare uel tenentur, uel solent, deputando in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, saltem omnibus* Dominicis, *& sollemnibus diebus festis; tempore autem* Ieiuniorum, Quadragesimae, *&* Aduentus Domini *quotidie, uel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita opportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamque legem annuncient; & alias, quotiescumque id opportune fieri posse iudicauerint.* Moneatque Episcopus *populum diligenter, teneri unumquemque parochiae suae interesse, ubi commode id fieri po-*

fieri potest, ad audiendum uerbum Dei. *Nullus autem sæcularis, siue regularis, etiam in ecclesiis suorum* Ordinum, *contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt; &, si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quae de prædicationis munere sub eodem Paulo* III *decreta fuerunt, suum robur obtineant.*

vide Bullam Pij V. pag. 140. 50

Caput V.

CAVSAE *criminales grauiores contra Episcopos, etiam hæresis, quod absit; quae depositione, aut priuatione dignae sunt, ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit causa, quae necessario extra Romanam Curiam sit committenda; nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hæc uero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata; nec umquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant; quem statim ad Romanum Pontificem transmittant; reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cetera alias sub fel. rec. Iulio* III *super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio* III, *in Concilio generali, quae incipit, Qualiter & quando: quam*

c. ad abolendam & c. excommunicamus. §. dānati uero de hæret. & ca. quo iure 8. dist.

supra sess. 13. de ref. cap. 6

extra de accus.

quam sancta Synodus in præsenti innouat; ab omnibus obseruetur. Minores uero criminales causae Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.

Caput VI.

c.miror & c. Contumaces 50 dist. ca.ergo.q.r.c. at si cleri ci de iud. & c.nuper de sent.ex com.

LICEAT *Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quae oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicae reseruatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in diœcesi sua per se ipsos, aut uicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiae gratis absoluere, imposita pænitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiae eis tantum non eorum Vicariis sit permissum.*

Caput VII.

VT *fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerencia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum uim, et usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterque etiam lingua uernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam a sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a Parochis omnibus*

bus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum sollemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem uernacula lingua singulis diebus festis, uel sollemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quaestionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant. supra sess. 22. de sacrificio Missæ c.8

Caput VIII.

APOSTOLVS *monet, publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpae poenitentiam publice iniungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suae emendationis testimonio ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen publicae hoc poenitentiae genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione praebendae, proxime uacaturae, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, uel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, uel iure canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim praesens in choro censeatur.*

1 Tim.5 c. sed illud 45 dist. c. si peccauerit uers. ergo 2.q.1

c. pœnitentes & c. in capite cũ seq. 50 dist.

supra sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7 de ref. c.8 & sess. 21. de ref. cap.8

Caput IX.

QVAE *alias sub fel. rec. Paulo III, & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IIII, in hoc eodem Concilio de adhibenda*

hibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uisitatione constituta sunt; eadem etiam in iis ecclesiis saecularibus obseruentur, quae in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, *cuius cathedralis ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in* Concilio *prouinciali a* Praelato *loci illius electus fuerit, tamquam* Sedis Apostolicae *delegato, uisitentur: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.*

Caput X.

EPISCOPI, *ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quae ad uisitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tamquam* Apostolicae Sedis *delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum sanctiones, quae illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suae utilitate necessaria uidebuntur.* Nec *in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad* Sedem Apostolicam, *interposita, executionem eorum, quae ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.*

supra sess. 22 de ref. c. 1 & sess. 23. de ref. cap. 1

Caput XI.

supra sess. 6. ca. 3

QVONIAM *priuilegia, & exemptiones, quae uariis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcopo-*

in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitae præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut, si quando iustis, grauibus, & fere necessariis suadentibus causis aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, uel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi; nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur; quo minus ii, quibus ea iam cõcessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicae Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentii III, *quæ incipit, Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen iis qui prædictis locis, aut militiis actu seruiunt, & intra eorum septa, ad domos resident, subque eorum obedientia uiuunt; siue iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegiis quibuscumque etiã religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, et aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Cõstitutionis, aut familiaritatis Cardinaliũ competere solent; ea in iis, qui beneficia ecclesiastica obtinent, ratione prædictorũ beneficiorũ minime intelligãtur; sed Ordinarii iurisdictioni subiecti*

c.cũ cãpella extra de priuil.

c. diuina de priuil. in extrauag. com.

subiecti permaneant: nō obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

Caput XII.

CVM *dignitates, in ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutae, ut, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent: merito, qui ad eas uocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint.* Nemo igitur *deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem* XXV *suae ætatis annum attigerit; & in* Clericali Ordine *uersatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; iuxta constitutionem* Alexandri Tertii, *in* Cōcilio Lateranensi *promulgatum, quae incipit, Cum in cunctis.* Archidiaconi *etiam, qui oculi dicuntur* Episcopi, *sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit,* Magistri *in* Theologia, *seu* Doctores, *aut* Licentiati *in iure canonico.* Ad *ceteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest,* Clerici *alioquin idonei, &* XXII *annis non minores asciscantur.* Prouisi *etiā de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptae possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius* Episcopi, *uel, eo impedito, coram generali eius* Vicario, *seu* Officiali, *orthodoxae suae fidei publicam facere professionem, & in* Romanae Ecclesiae *obedientia se permansuros spondeant, ac iurent.* Pro-

c. cum in cūctis. de elec. Cle. 1. epist. 1. ad Iacobum. Anacletus epist. 1. c. Diaconi. 93. dist. & c. ad hęc. de off. Arch.

infra in bulla S.D.N. Pii 4. super forma iuramenti professionis fidei.

uisi

nisi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, *seu eius officiali, sed etiam in* Capitulo *idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur.* Neminem *etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo* Ordine *sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta* Synodo *statutum, initiari ualeat.* In *omnibus uero ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum* Ordinem Presbyterii, Diaconatus, *uel* Subdiaconatus. Episcopus *autem cum consilio* Capituli *designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque* Ordo *ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, ut dimidia saltem pars* Presbyteri *sint, ceteri uero* Diaconi, *aut* Subdiaconi: *ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint* Presbyteri, *omnino obseruetur.* Hortatur *etiam sancta* Synodus, *ut in prouinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatuum, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum* Magistris, *uel* Doctoribus, *aut etiam* Licentiatis *in* Theologia, *uel iure canonico.* Præterea *obtinentibus in eisdem cathedralibus aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones non liceat uigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet an-*

c.licet cã. & c.cũ ex eo. de ele. in 6. supra sess. 7. de ref. cap. 12

vide bulla Py V pag. 30.

supra sess. 23. de ref. cap. 1

bet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitii tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos. quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescente uero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum canonum constitutiones, procedatur. Distributiones *uero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta* Bonifacii VIII *decretum, quod incipit,* Con*suetudinem: quod sancta Synodus in usum reuocat: non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes uero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia; &* Episcopo *celebranti, aut alia* Pontificalia *exercenti, adsistere, & inseruire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis* Dei *nomen reuerenter, distincte, deuoteque laudare.* V*estitu insuper decenti tam in ecclesia, quam extra, assidue utantur; ab illicitisque uenationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito* Ecclesiae Senatus *dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant; deque congrua in his cauendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis,* pro

c.1.de cle. non resid. in 6.
c. licet & c. extirpandæ. §. qui uero de præbẽ. c. quia nonnulli de cler. non residen.
Conc. Turon. ca. 8.
Cõc. Agathen. can. 55. qui incipit Episcopis ca. Episcopũ 34. dist. toto tit. de ui. & hon. cler. extra in 6. & in clem.

pro cuiusque prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quae expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

QVONIAM *pleræque cathedrales ecclesiae tam tenuis redditus sunt, & angustae, ut* Episcopali *dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, uocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem unire, uel nouis prouentibus augere expediat; confectaque de præmissis instrumenta ad summum* Romanum Pontificem *mittat; quibus instructus summus* Pontifex *ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi* Episcopis, *qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus, & præbendae, nec monasteria, in quibus uiget regularis obseruantia, uel quae Capitulis generalibus, & certis* Visitatoribus *subduntur, a summo* Romano Pontifice *prouideri. In parochialibus etiam ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit* Episcopus, *si per beneficiorũ unionem, non tamen regularium, id fie-*

supra sess. 7. de ref. ca. 6. & 7. & sess. 14. de ref. c. 9 & infra cap. 15

c. unio. 10 q. 3. c. & tẽporis cum seq. 16. qõ. 1

id fieri non posit, ut primitiarum, uel decimarum asignatione, aut per parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiae necesitate decenter sufficiat. In unionibus uero quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, ecclesiae parochiales monasteriis quibuscumque, aut abbatiis, seu dignitatibus, siue præbendis ecclesiae cathedralis, uel collegiatae, siue aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisue non uniantur: & quae unitae sunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obseruetur: non obstantibus in iis quibuscumque uerborum formis, quae hic pro sufficienter expresis habeantur. Ad hæc in posterum, omnes hae cathedrales ecclesiae, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, quae summam ducatorum centum secundum uerum annuum ualorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, ubi parochiales ecclesiae certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis comissarum salute, ut, distincto populo in certas, propriasque parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremque Parochum asignent, qui eas cognoscere ualeat, & a quo solo licite Sacramenta

supra ses. 7. de ref. cap. 6

menta suscipiant; aut alio utiliori modo, pro ut loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque *in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullae sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

c.1.13.q.1 ca. plures 16.q.1.c.1 de paroc. & infra sess.14. de ref. cap.9

Caput XIIII.

IN *pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione, ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiae, uel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ condiciones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesue illicitae, aut etiam, quae in aliquibus ecclesiis dicuntur* Turnorum *lucra, interponantur: hæc cum sancta* Synodus *detestetur, mandat* Episcopis*, ut, quæcumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiae suspitionem habent fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas, reiiciant, & aboleant.* Eos *uero qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, contra simoniacos*

1.q.1.fere per totam

Conc. To let. 8. cā. 3 c. cum super de cō fess. toto fere tit. de simo. extra.

simoniacos editis, sacris canonibus, & uariis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum surreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicae Sedis delegatus, cognoscere possit.

Caput XV.

supra c. 13

IN *ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt praebendae simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli, uel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire; uel, si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus reliquarum praebendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot supersint, quae diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiae commode ualeant respondere: non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & priuilegiis, aut quacumque reseruatione generali, uel speciali, aut affectione: neque praedictae uniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, uel suspensionibus.*

Ca-

Caput XVI.

CAPITVLVM, *Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri*. Item Officialem, *seu* Vicarium *infra octo dies post mortem* Episcopi *constituere, uel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in iure canonico sit* Doctor, *uel* Licentiatus, *uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad* Metropolitanum *deputatio huiusmodi deuoluatur*. Et, *si ecclesia ipsa* Metropolitana *fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior* Episcopus *ex Suffraganeis in* Metropolitana, *& propinquior* Episcopus *in exempta* Oeconomum, *&* Vicarium *idoneos possit constituere*. Episcopus *uero ad eandem eccclesiam uacantem promotus ex iis, quae ad eum spectant, ab eisdem* Oeconomo, Vicario, *& aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede uacante, fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem* Capitulo, *rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint*. Eidem quoque Episcopo *teneatur Capitulum*

Cōc. Calced. actione 16. c. 25. in fin. Conc. Vormatiens. cap. 76

c. non liceat in 2. 12. q. 2. & c. fi. de supplic. negl. præl. in 6.

de scripturis, ad ecclesiam pertinentibus, si quae ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

c. quia in tantum c. ad hæc. & c.cum nō ignores de preb. cum alleg. supra sess. 7 de ref. c. 2. c. referente & c. de multa de preb. 21. q. 1. per totam. c. quia nō nulli de cler. non resid.

CVM *ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum; sancte sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quae bene constituta sunt, uariis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur. quod quidem si ad uitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex sufficiens dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi uero, qui in præsenti plures parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, una tantum parochiali, uel sola cathedrali retenta, alias parochiales infra*

supra sess. 7. de ref. cap. 4

les infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quae obtinent, ipso iure uacare censeantur; ac tamquam uacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autē sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur prouideatur.

c. execrabilis. §. qui uero in extraua gan. comit. de præb.

Caput XVIII.

EXPEDIT *maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut, cum parochialis ecclesiae uacatio, etiam si cura ecclesiae uel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures administretur, etiam in ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, uel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa parochialis ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiam uigore indulti, seu priuilegii in fauorem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, seu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia uocationis ecclesiae, si opus fuerit idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius, arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius ecclesiae sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet,*

Confirmauit Pius 5. pag. 52.

intra decem dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut poßit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quam tribus; quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere poßit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diæcesana Synodo ab Episcopo, uel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente que uacatione cuiuslibet ecclesiae, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint uero hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, uel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine medicantium, aut etiam sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros.

infra sess. ult. de ref. cap. 9

Caueant-

Caueantque, ne quidquam prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant: alioqui simoniae uitium tam ipsi, quam alii dantes incurrāt; a qua absolui nequeant, nisi dimißis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et *de his omnibus non solum coram* Deo, *sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poßint.* Peracto *deinde examine renuncientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad uacantem ecclesiam gubernandam opportunis. ex hisque* Episcopus *eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri, collatio ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si uero iuris patronatus ecclesiastici erit; ac institutio ad* Episcopum, *& non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit,* Episcopo *præsentare teneatur, ut ab eo instituatur. Cum uero institutio ab alio, quam ab* Episcopo, *erit facienda; tunc* Episcopus *solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorū fuerit; debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, et non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.* In *omnibusque supra dictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examina-* c. quando 24. distin.

 toribus

toribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de ecclesia prouideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolatio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem ecclesiae uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, uel forsan postea deputabit, ab eius ecclesiae custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factae, surrepticiae esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quae in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa

examinatio-

examinationũs formam addenda, remittendaue esse censuerit, prouidere.

Caput XIX.

DECERNIT *sancta Synodus,* Mandata *de prouidendo, & gratias, quae* Expe*ctatiuae dicuntur, nemini amplius, etiam* Collegiis, *Vniuersitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, uel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliae quaecumque gratiae ad uacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monasteria alicui, etiam ex sanctae* Romanae *Ecclesiae Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.* c.2. de cõcess. praeb. & c. detestandae eo. tit. in 6

Caput XX.

CAVSAE *omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram* Ordinariis *locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium a die motae litis, terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alteri illarum iudices superiores, alias tamen competentes, adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent; nec antea aliis commmittantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositae, per Superiores quoscumque recipiantur; eorumue commißio, aut inhibitio fiat nisi a definitiua, uel a definitiuae uim habente, & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat.* Ab *his excipiantur* infra sess. ult. de ref. c. 10 in fi.

causae,

causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandae; uel quas ex urgenti, rationabilique causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturae Sanctitatis suae, manu propria subscribendum, committere, aut a uocare. Ad hæc, causae matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis uelit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncii, Gubernatores ecclesiastici, aut alii quarumcumque facultatum uigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliasue personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente, procedant: alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint; atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennii, de quo supra ad alium iudicem recurrerit;

c.nec licu it 17.dist. ca. maiorēs de bapt. Vigilius Papa in epis.ad Eutherū in fi.& Pelagius 2. in 1.epist. circa fin. cum fini.

uerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo *gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre, eodem* Episcopo *prius admonito, ut, si quid ei pro causae instructione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, quae translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat.* Porro *ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officii administratione arbitrio* Ordinarii *suspendatur; et ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur.* Iudex *uero, si & ipse impedimenti huius conscius, particepsue fuerit, aliterue obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.*

Caput XXI.

CVPIENS *sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, uerba illa, posita in decreto publicato Sessione prima, sub* Beatissimo Domino *nostro* Pio *Quarto, uidelicet: Quae proponentibus* supra sess. sio. 17

Legatis,

Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram, & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis uerbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod a sacris canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, *eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proxime uenturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi. in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari prout suo tempore in Congregationibus proponentur.*

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV, QVAE EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX. COEPTA DIE III, ABSOLVTA DIE QVARTA DECEMB. MDLXIII.

Decretum de Purgatorio.

VM *catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Conciliis, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasque ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum uero acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quae specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quae ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant,*

Supra sess. 22. cap. 2. & can. 3

ſtant, uel turpe lucrum ſapiunt, tamquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, *ut fidelium uiuorum ſuffragia,* Miſſarum *ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemosynae, aliaque pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum* Eccleſiæ *inſtituta pie, & deuote fiant; & quae pro illis ex teſtatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perſunctoriae, ſed a ſacerdotibus, &* Eccleſiae *miniſtris, & aliis, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accurate perſoluantur.*

De inuocatione, ueneratione, & Reliquiis Sanctorum & ſacris imaginibus.

MANDAT *ſancta Synodus omnibus* Epiſcopis, *& ceteris docendi munus, curamque ſuſtinentibus, ut iuxta Catholicae, &* Apoſtolicae Eccleſiae *uſum, a primæuis Chriſtianae religionis temporibus receptum, ſanctorumque* Patrum *conſenſionem, & ſacrorum* Conciliorum *decreta, in primis de* Sanctorum *interceſſione, inuocatione,* Reliquiarum *honore, & legitimo imaginum uſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, Sanctos, una cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus* Deo *offerre; bonum, atque utile eſſe ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda a* Deo *per filium eius* Ieſum *Chriſtum,* Dominum *noſtrum, qui ſolus noſter* Redemptor *&* Saluator *eſt, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos uero,*

uero, qui negant sanctos, aeterna felicitate in caelo fruentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare; uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; uel pugnare cum uerbo Dei; *aduersarique honori unius mediatoris* Dei, *& hominum* Iesu Christi, *uel stultum esse, in caelo regnantibus uoce, uel mente supplicare; impie sentire.* Sanctorum *quoque martyrum, et aliorum cum Christo uiuentium sancta corpora, quae uiua membra fuerunt Christi, et templum* Spiritus *sancti, ab ipso ad aeternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse: per quae multa beneficia a* Deo *hominibus praestantur: ita ut affirmantes;* Sanctorum Reliquiis *uenerationem, atque honorem nō deberi; uel eas, aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandae causa* Sanctorū *memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse; prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat* Ecclesia. *Imagines porro Christi,* Deiparae *uirginis, et aliorum* Sanctorum, *in templis praesertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, et uenerationē impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in iis diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendae; uel quod ab eis sit aliquid petendum; uel quod fiducia in imaginibus sit figenda; ueluti olim fiebat a Gentibus, quae in idolis spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exibetur, refertur ad prototypa, quae illae representant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus.* caput

Conc. Nicæn. 2

Conc. Nicænum. 2 actio. 3

caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illae similitudinem gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, praesertim uero secundae Nicaenae Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud uero diligenter doceant Episcopi, *per historias mysteriorum nostrae redemptionis, picturis, uel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum uero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum quia admonetur populus beneficiorum, & numerum, quae a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia* Dei *per sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur: ut pro iis* Deo *gratias agant, ad Sanctorumque imitationem uitam, moresque suos componant; excitenturque ad adorandum, ac diligendum* Deum, *& ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit.* In *has autem sanctas, & salutares abseruationes si qui abusus irrepeserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus uehementer cupit; ita ut nullae falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem praebentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacrae Scripturae, cum id indoctae plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non proptera diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro super-*

stitio

ſtitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum ſacro uſu tollatur; omnis turpis quæſtus eliminetur; omnis denique laſciuia uitetur; ita ut procaci uenuſtate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uiſitatione homines ad comeſſationes, atque ebrietates non abutantur; quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpoſtere, & tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhoneſtum appareat; cum domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc ut fidelius obſeruentur, ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel eccleſia, etiam quomodolibet exempta, ullam inſolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo: qui ſimulatque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in conſilium Theologis, & aliis piis uiris, ea faciat, quae ueritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus; uel omnino aliqua de iis rebus grauior quæſtio incidat: Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet: ita tamen, ut nihil, inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatũ decernatur.

Pſal. 92
c. Decet de Immu. eccl. in 6.

De

De Regularibus, & Monialibus.

EADEM *sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quae sequuntur, statuenda esse censuit.*

Caput I.

QVONIAM *nō ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis pie institutis, et recte administratis, in* Ecclesia Dei *splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est, uetus, et* Regularis *disciplina instauretur, & constantius, ubi conseruata est, perseueret; praecipere, prout hoc decreto praecipit, ut omnes* Regulares*, tam uiri, quam mulieres, ad* Regulae*, quam professi sunt, praescriptum uitam instituant, & componant; atque in primis, quae ad suae professionis perfectionem, ut obedientiae, paupertatis, & castitatis, ac si quae alia sunt alicuius* Regulae*, &* Ordinis *peculiaria uota, & praecepta, ad eorum respectiue essentiam, necnon ad communem uitam, uictum, & uestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisque cura, & diligentia a* Superioribus *adhibeatur tam in* Capitulis *generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus, quae suis temporibus facere non praetermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, quae ad substantiam* Regularis *uitae pertinent, relaxari. si enim illa, quae bases sunt, & fundamenta totius* Regularis *disciplinae, exacte non fuerint conseruata;*

Cle.exiui. §. cū igitur in primis de uer.sig.

§. cum ad monasterium in fi. de sta.mo nast.

conseruata; totũ corruat ædificium necesse est. c. cũ Paulus 1.q.1.

Caput II.

NEMINI *igitur* Regularium, *tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus, possidere uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui* Regulari *concedere, etiam ad usum fructum, uel usum, administrationem, aut commendam.* Administratio *autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat.* Mobilium *uero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur.* Quod *si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & passiua uoce priuatus sit; atque etiam iuxta suae* Regulae, *&* Ordinis *constitutiones puniatur.*

c.2. & ca. cũ ad monasteriũ. de sta. reg.

Caput III.

CONCEDIT *sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus* Fratrum *sancti* Francisci Capucinorum, *& eorum, qui* Minorum *de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex cõstitutionibus suis erat prohibitũ, aut ex priuilegio* Apostolico *non erat concessum, ut deinceps bona immo-*

c. exiit qui seminat. §. porro de uerb. sig. in 6.

immobilia eis poßidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona poßidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia poßidentibus, uel non poßidentibus, iis tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus propriis monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis commode poßit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Conc. Arelat. cap. 8. Conc. Maguntiacũ. ca. 19. c. 1 & c. auctoritate de institut. c. quoniã ut ait de uit. & honest. cle. c. uni. §. sane ut hoc de sta. reg. in 6.

Caput IIII.

PROHIBET *sancta Synodus, ne quis regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusuis pii operis prætextu, subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat regularibus a suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedēdi; nisi ab eisdem mißi, aut uocati fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento repertus fuerit; ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.*

c. quanto de off. ord. Cle. ne in agro. §. quia uero de sta. mo.

vide Pij V. confirmationem, pag. 27. & 141. 193.

Caput V. 6.

BONIFACII Octaui constitutionem, quae incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternae, præcipit, ut in omnibus monasteriis, sibi subiectis, ordinaria, in aliis uero Sedis Apostolicae auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter restitui, & ubi inuiolata est, conseruari maxime procuret; inobedientes, atque contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a monasterio etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque & priuilegiis non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut condicionis, sexus, uel ætatis fuerint, sine Episcopi, uel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, uel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam uigore cuiuscumque facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum

c. periculoso de sta. mon. in 6.

Conc. Cabilonens. ca. 57. 62. & 63.

Conc. Matiscone. 1. c. 2. Conc. Arela. c. 7

c. diffinimus 18. q. 2. c. periculoso, de sta. mo. in 6.

concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel oppidi constituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alii Superiores, si ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua uel antiqua monasteria intra urbes, uel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per censuras ecclesiasticas parere compellant.

Caput VI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta; ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendae constituere; aut uoces, & suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatae censeantur; &, si in posterum aliae concedantur, tamquam surrepticiae habeantur.

Ca-

Caput VII.

ABBATISSA, & Priorissa, & quocumque alio nomine Praefecta, uel Praeposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quae octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni praeest, uideatur; ex iis, quae in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasteriis nulla praeficiatur. Et, si qua duo, uel plura quocumque modo obtinet, cogatur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is uero, qui electioni praeest, Episcopus, siue alius Superior claustra monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.

Cōc. Carthagin. 3. Cōc. Agath. c. 19. c sanctimoniales. 20. q̄. 1

c. indemnitatibus de elect. in 6. Cōc. Agath. cap. 57 Cōc. Epaun. c. 9. c. ult. 20. q. ult. c. unū. 21. q̄. 1. Cōc. Cabilon. c. 12.

Caput VIII.

MONASTERIA omnia, quae generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicae protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum a fine praesentis Concilii, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam

Constitutionis Innocentii III, *in Concilio*
c. in singulis, de sta. mon. *generali, quae incipit,* In singulis: *ibique certas regulares personas deputare, quae de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis caussis conuocare. Quod si infra limites unius prouinciae non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem; possint duarum, uel trium prouinciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alii Præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturque suae congregationis monasteria frequenter uisitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quae in sacris canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicae delegatis, subdantur.*

Caput IX.

c. cognouimus 18. q. 2 MONASTERIA *Sanctimonialium, sanctae Sedi Apostolicae immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti* Petri, *uel sancti* Ioannis, *uel alias quomodo-*

cumque

cumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictae Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quae uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus, reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Caput X.

ATTENDANT *diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant; & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter* ordinarium *autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterii, & non in publica ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.* Cle. ne in agro. §. sane de sta. monast.

Caput XI.

IN *monasteriis, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quae sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personae, tam regulares, quam sæculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quae ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & cor-*

rectioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio axamine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personis iurisdictionem exercent.

c. qui religiosis 18. q.2

Caput XII.

CENSVRAE, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, seruentur.

vide Pium 5. pag. 142.

c. de iis 13 distin.

Caput XIII.

CONTROVERSIAS omnes de præcedentia, quae persæpe cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas personas, tam saeculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quae fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem

omnes, tam Clerici saeculares, quam regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

REGVLARIS, *non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo praefigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.*

c. fin. §. si uero de sta. mon.

vide Pium 5. pag. 143.

Caput XV.

IN *quacumque religione, tam uirorum, quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem, antea facta, sit nulla; nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulae, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.*

c. Gonsaldus 17. q. 2. c. ad Apostolicā de reg. & c. non solum eod. tit. in 6. c. ad nostram c. cum uirū & c. postulastieo. tit. & c. 1. eo. tit. in 6.

Caput XVI.

NVLLA *quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscumque causae piae, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarii fiat, intra duos mēses proximos ante professionem; ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter*

uero facta, etiam si cũ huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut e monasterio eos eiiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint: sed neque ante professionem, excepto uictu, & uestitu nouitii, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, uel maiorem partem substantiae suae monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quae sua erant. quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

c. cũ causam in fi. de elec.

Caput XVII.

LIBERTATI *professionis uirginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quae habitum regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit; non ante eum suscipiat; nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel, eo ab-*

eo absente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat. & si uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritque condiciones requisitas iuxta monasterii illius, & Ordinis regulam; necnon monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat. cuius professionis tempus ne Episcopus *ignoret; teneatur* Præfecta *monasterio eum ante mensem certiorem facere. quod si* Præfecta *certiorem* Episcopum *non fecerit; quamdiu* Episcopo *ui debitur, ab officio suspensa sit.*

Vide Bullam Pii V. pag.

Caput XVIII.

ANATHEMATI *sancta Synodus subiicit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam* Clericos, *quam laicos, sæculares, uel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium; uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis; uel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, uel fauorem dederint; quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquo mo*

Conc. Tolet. 3. can. 10. c. puella 20. q. 2. ca. ult. 32. q. 2

do sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quae ante professionem, uel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quae Pænitentes, aut Conuertitae appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

Conc. Tolet. 4. c. 54 in fin.

Caput XIX.

QVICVMQVE *Regularis prætendat, se per uim, & metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse; aut quid simile; uelitque habitũ dimittere quacumque de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim uero nullo priuilegio suae religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis uigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suae religionis.*

c. puellæ 20. q. 1. c. cum uirũ de regul.

Cõc. Arelat. 1. c. ul. Cõc. Arelat. 2. c. 25

Caput XX.

ABBATES, *qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria,*

steria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio uisitent, etiam si commendata existant. Quae cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quae alias de uisitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quae sunt ordinum Capita, iuxta sanctae Sedis Apostolicae, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendae, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel, ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

supra sess. 21. de ref. cap. 8

Caput XXI.

CVM *pleraque monasteria, etiam Abbatiae, Prioratus, & Præposituræ ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticae uitae disciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficilisque est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique, quod optaret, remedium poßit adhiberi; ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando*

Cõc. Lateranen. sub Leone 10 sess. 9. in Bulla de ref. Curiæ.

prouideri poßit; primum quidem confidit, Sanctißimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut iis, quae nunc commendata reperiuntur, & quae suos conuentus habent, regulares personae, eiusdem Ordinis expresse professae, & quæ gregi præire, & præesse poßint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea uero monasteria, quae Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiae, siue Prioratus, filiae illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam sollemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendae prædictae ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi poßit; mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterque facta prouisio surreptitia esse censeatur: nullaque subsequenti posseßione, etiam triennali, adiuuetur.

supra sess. 14. de ref. cap. 10.

Caput XXII.

HAEC *omnia, & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cænobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiamsi illae sub gubernio militia-*

rum,

rum, etiam Hierosolymitanae; *uiuant, &* *quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscumque* Ordinis, *mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis uerborum conceptis, ac* Mare *magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam immemorabilibus.* Si *qui uero regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta* Synodus *amouere non intendit.* Et *quia sancta* Synodus *desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus* Episcopis, *in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus* Abbatibus, *&* Generalibus, *& aliis* Superioribus Ordinum *supradictorum, ut statim prædicta exequantur.* Et *si quid executioni mandatum non sit,* Episcoporum *negligentiam* Concilia *prouincialia suppleant, & coerceant.* Regularium *uero* Capitula *prouincialia, & generalia, & in defectum* Capitulorum *generalium* Concilia *prouincialia per deputationem aliquorū eiusdem*

dem Ordinis *prouideant.*Hortatur *etiam san cta Synodus omnes* Reges , Principes , Resp. *& magistratus, & in uirtute sanctae obedientiae præcipit, ut uelint prædictis* Episcopis, Ab *batibus , ac* Generalibus, *& ceteris* Præfectis *in superius contentae reformationis executione suum auxilium , & auctoritatem interponere , quoties fuerint requisiti ; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem* Dei *omnipotentis .*

Decretum de reformatione.
Cap. I.

OPTANDVM *est , ut ii , qui* Episcopale *ministerium suscipiunt , quae suae sint partes , agnoscant ; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias , aut luxum, sed ad labores , & solecitudines pro* Dei *gloria uocatos esse intelligant . nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem , innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos uiderint non ea , quae mundi sunt , sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes .* Hæc *cum ad restituendam ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat ; admonet* Episcopos *omnes, ut secum ea sæpe meditantes , factis etiam ipsis , ac uitae actionibus quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus , se muneri suo conformes ostendant: in primis uero ita mores suos omnes componant , ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiae , continentiae , ac , quae nos tantopere commendat* Deo , *sanctae humilitatis*

c. magnæ de uoto c. qualiter, & quando de accus. supra sess. 22. de ref. cap. 1. in princ.

militatis exempla petere poßint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint; uerum etiam in reliquo uitae genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum praeseferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiae consanguineos, familiaresue suos augere studeant: cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quae Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sint, iis, ut pauperibus, distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quae uero de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscumque beneficia ecclesiastica, tam saecularia, quam regularia, obtinentibus, pro gradus sui condicione obseruari, sed & ad Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales pertinere decernit; quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum uniuersalis Ecclesiae administratio nitatur, nefas uideri potest, non iis etiam uirtutum insignibus, ac uiuendi disciplina eos fulgere, quae merito omnium in se oculos conuertant.

Psal. 101 Eccl. 3. 35 & 66. Matt. 10. & 18. cum fin. Conc. Carthag. 4. cap. 15. Conc. Tolet. 3. c. 7. c. Episcopus. 41. dist. c. pro reuerētia. 44 distin. suprascr. 3 Conc. Antioch. ca. 35. c. quisquis c. sint manifestæ c. Episcopus & ca. res ecclesiæ cum seq. 12. q. 2

Cōc. Lateranen. sub Leone 10. sess. 9. de ref. curiæ.

Caput II.

Cogit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & catholicæ fidei præsidium uideatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, uel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quae ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulque hæreses omnes, a sacris canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinae indignationis teneantur; interimque ab eiusdem communione abstineant. Ceteri uero omnes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: alias secundum formam sacrorum canonum

c. ficut & c. excōmunicamus, in 2. de hęret. c. 2. in fi. de sum. trini. cum sim.

nonum puniantur. Ad hæc, omnes ii, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctae Synodi integre recipiantur; ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alii in eisdem Vniuersitatibus ea, quae Catholicae fidei sunt, doceant, & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni sollemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinae ecclesiasticae augmento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & uisitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, &, prout ei utilius uisum fuerit, salubriter uisitari, & reformari curabit.

Caput III.

QVAMVIS *excommunicationis gladius neruus sit ecclesiasticae disciplinae, & ad continendos in officio populos ualde salutaris: sobrie tamen, magnaque circumspectione exercendus est: cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari; & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illae, quae monitionibus præmissis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episco-*

c.dilecto, de sent.ex com.in 6. c.multi in princ.2.q.1. c. uisis. in fi.16.q.2.c.corripiantur. 24.q.3

ab Episcopo, decernantur; & tunc non alias, quam ex re non uulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quae eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur: sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, ut quandocumque executio realis, uel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quae locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactae fuerint, aßsignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, ut supra, fieri poterit; erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non poßsit;

c. Episcopi c. nemo Episcoporum & c. nullus sacerdotúm 11 q. 3. c. sacro. de sen ten. excō. Cōc. Aurelian. 5. c. 2

c. siquis deinceps in fi. 17. q. 4

licebit iudici hoc spirituali gladio indelinquentes uti; si tamen delicti qualitas, praecedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit saeculari cuilibet magistratui prohibere ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet; sub praetextu, quod contenta in praesenti decreto non sint obseruata; cum non ad saeculares, sed ad ecclesiasticos haec cognitio pertineat. Excōmunicatus uero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit, etiam contra eum, tamquam de haeresi suspectum, procedi possit.

c.rogo.cū seq. 11. q. 3. c. nulli cum seq. c. cum desideres & c.si concubinae de sen. excō.

Caput IIII.

CONTINGIT *saepe in quibusdam ecclesiis uel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex uariis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus praescriptis, nequeat satisfieri; uel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inueniatur, qui uelit huic se muneri subiicere; unde depereunt piae testantium uoluntates; & eorum conscientias, ad quos praedicta spectant, onerandi occasio datur.* Sancta Synodus, *cupiens haec, ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest, impleri; facultatem dat* Episcopis, *ut in Synodo dioecesana; itemque* Abbatibus, & Generalibus Ordinum, *ut in suis* Capitulis Generalibus, *re diligenter perspecta,*

possint

possint pro sua conscientia in prædictis ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque ecclesiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

supra sess. 22. de ref. cap. 6

Caput V.

RATIO postulat, ut illis, quae bene constituta sunt; contrariis ordinationibus non detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquae requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

Caput VI.

STATVIT sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo Tertio, quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit; sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut, cũ extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: uidelicet,

supra sess. 6. de ref. cap. 4

uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causae inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit utriusque uotum; possitque alter Episcopo accedere. *Quod si ambo ab* Episcopo *discordes in aliquo actu, seu interlocutoria uel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum* Episcopo *tertium eligant: & si in electione tertii etiam discordent, ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus; & inde secuta nulla sint, nullosque producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus* Episcopus *ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine premisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur.* Episcopis *praeterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & aliis actibus publicis sit*

infra c. 14 & supra sess. 24. de matrimonio ca. 8. c. qualiter in 2. de acc. & ca. tue de pe.

Conc. Carthag. 4. c. 35. c. Episcopus in Ecclesiis 95. dist.

prima

prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad ſuum, uel ſuorum commodum ſpectante agatur; Epiſcopi *ipſi Capitulum conuocent; uota exquirant; & iuxta ea concludant. Abſente uero* Epiſcopo *omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel conſuetudine ſpectat, perficiatur; nec ad id* Vicarius Epiſcopi *admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; ii omnes in cauſis eccleſiaſticis* Epiſcopo *ſubiiciantur: non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, nec non conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quae tantum ſuos obligent auctores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegiis, quae* Vniuerſitatibus Studiorum *generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in iis eccleſiis locum non habeant, in quibus* Epiſcopi*, aut eorum* Vicarii *ex conſtitutionibus, uel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordiis, ſeu quocumque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.*

c. nouit. cũ ſeq. de his, quæ fiũt a prel. ſine cõſ.c.

iũr. alleg. in meo tracta. de priuilegiis ſcholarium maxime pri. 64. cum ſeq.

Caput VII.

c. ad apoſtolica. 8.

CVM *in beneficiis eccleſiaſticis ea, quae hereditariæ ſucceſſionis imaginem referunt ſacris*

sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterũ accessus aut, regressus, etiã de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis conceda tur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum *in quibuscumque. beneficiis ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiam* Cardinalatus *honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis quoque cum futura successione idem posthac obseruetur: ut nemini in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis permittãtur. Quod si quando ecclesiae cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet* Prælato dari Coadiutorem; *is non alias cum futura successione detur, quã hæc causa prius diligenter a Sanctissimo* Romano *Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quae a iure, & decretis huius sanctae Synodi in* Episcopis, *& Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factae surrepticiae esse censeantur.*

q.1.ca. ex trãsmissa & c. ad extirpandas successiones de fil. presb. ca. cõsuluit. de iur. patro.ca. ad hæc.de deci. Conc. Rom. tempore Hilarii. c.5

supra sess. 21. de ref. c.6.c. scripsit & ca. quamuis 7.q.1 supra sess. 22.de ref. c.2. & sess. 7. de ref. c.1. & 3.

Caput VIII.

ADMONET *sancta* Synodus *quoscumque ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia, obtinens, ut hospitalitatis officium, a sanctis* Patribus *frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneque exercere assuescant; memores, eos qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uero, quae hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum,*

§. 1. & c. quiescamus 42. dist.c. Archidiac. 85. dist.c. uolumus 89.dist.c. quia ad fi. & c. mos. 12.q.2. c. quoniam 16.q.1.

ſenum, pauperumue uſum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam eccleſiis ſuis unita, obtinent; uel ſi eccleſiae parochiales, hoſpitalibus forte unitae, aut in hoſpitalia erectae earumque patronis in administrationem conceſſae ſint; præcipit omnino, ut impoſitum illis onus, officiumue administrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Conſtitutionem Concilii Vienneníis, *alias in hac eadem* Cle. quia contingit de relig. domi. & ſupra ſeſ. 7.c.ult. *Synodo ſub fel. rec.* Paulo III *innouatam, quae incipit, Quia contingit. Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonae, aut perpaucae reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium uſum, qui eorum institutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout* Ordinario *cum duobus de Capitulo, qui rerum uſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire uiſum fuerit: niſi aliter forte, etiam in hunc euētum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet* Epiſcopus, *aut, ſi id non poßit, ipſe, prout ſupra, utiliter prouideat.* Itaque *ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque* Ordinis, *& religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui administrationem hoſpitalium habent, non tamen regularibus ſubiecti, ubi uiget regularis obſeruantia, ab* Ordinario *moniti hoſpitali-*

tatis

tatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli poßint: sed etiam hospitalis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari poßint; aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et *prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remißione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum uni & eidem personae ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegiis, aut indultis quibuscumque.*

Caput IX.

SICVTI, *legitima patronatuum iura tollere, piasque fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare, æquum non est: sic etiam, ut hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter, fit, redigantur, non est permittendum.* Vt *igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iuris patronatus sit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documento, & aliis iure requisitis ostendatur, siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquißimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasue se-* supra sef. 14 de ref. c.12 c.piç mentis cũ seq. 16.q. 1.& c. nobis de iu. patro.

 cundum

cundum iuris dispositionem. In iis uero personis, seu Communitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatae, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quae omnes effectum sortitae sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam regularibus, seu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa tam in uim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quae ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quae in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaque huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac

supra sess. 24 de ref. cap. 18 & sess. 14 de ref. ca. 13.

sancta

ſancta Synodo, examinentur: alioquin inſtitutio ab inferioribus facta irrita ſit, & inanis. Patroni *autem beneficiorum, cuiuſcumque* Ordinis*, & dignitatis, etiam ſi Communitates, Vniuerſitates, Collegia quæcumque Clericorum, uel laicorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam ſi uere de iure patronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, nullaue cauſa, uel occaſione ſe ingerant; ſed illos libere* Rectori*, ſeu* Beneficiato*, non obſtante etiam quacumque conſuetudine, diſtribuendos dimittant*. Nec *dictum ius patronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant. ſi ſecus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis ſubiiciantur; & dicto iure patronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſsiones, per uiam unionis factae de beneficiis liberis, ad eccleſias iuris patronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, uel hoſpitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiusdem naturae cum iis, quibuſcum uniuntur, efficiantur, atque ſub iure patronatus conſtituantur; hæ ſi nondum plenarium ſortitae ſunt effectum, uel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient; quacumque auctoritate, etiam* Apoſtolica*, conceſſae fuerint, ſimul cum unionibus ipſis per ſurreptionem obtentae intelligantur: non obſtante quacumque in iis uerborum forma, ſeu derogatione, quae habeatur pro expreſſa:*

nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, libere, ut antea, conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factae, effectum & plenam incorporationem sunt consecutae; hae nihilominus ab Ordinariis, tamquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quae per surreptionem, uel obreptionem obtentae fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur; ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in ecclesiis, & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicae, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

supra sess. 7. de ref. cap. 6

Caput X.

QVONIAM *ob malitiosam petentium suggestionem, et quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus*

quibus causae mandantur, usque adeo haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causae in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, *quæ incipit,* Statutum, *& alioquin ad id aptas designari, ut præter* Ordinarios *locorum iis etiam posthac causae ecclesiasticae, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes in partibus delegandae committantur.* Et *si aliquem interim ex designatis mori contigerit; substituat* Ordinarius *loci cum consilio* Capituli *alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam* Synodum: *ita ut habeat quæque diœcesis quattuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas; quibus huiusmodi causae a quolibet* Legato, *uel* Nuncio, *atque etiam a* Sede Apostolica *committantur: alioquin post designationem factam, quam statim* Episcopi *ad summum* Romanum Pontificem *transmittant, delegationes quaecumque aliorum iudicum aliis, quam his, factae, surrepticiae censeantur.* Admonet *dehinc sancta Synodus tam* Or*dinarios, quam alios quoscumque iudices, ut terminandis causis; quanta fieri poterit breuitate, studeant; ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.*

c. statutũ de ref. in 6

c. finem litibus & c. fi. de do. & contu. c. 2 de re iud. & c. constitutus de procur.

Capnt XI.

MAGNAM ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repraesentata pecunia, in successorum praeiudicium aliis locantur. omnes igitur hae locationes, si anticipatis solutionibus fient, nullatenus in praeiudicium successorum ualidae intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare; nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam a Sede Apostolica factae, surrepticiae censeantur. Locationes uero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, seu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiae, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

c. de precariis. 11. q.2. & c.2 de preca.

Caput XII.

NON sunt ferendi, qui uariis artibus decimas, ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas tenere occupant, & in rem suam uertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Praecipit igitur sancta Synodus

Cōc. Matiscō. 2. c. 5. Conc. Ticin. uers. in sacris. Exo. 22 & 23. Leuit. 27. Num. 18. Tob. 1.

Eximuntur mendicantes 5. pag. 142. 143.

odus omnibus, cuiuscumque gradus, & condicionis sint, ad quos decimarum solutio spectat ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, uel personis, quibus legitime debentur, integre persoluant. Qui uero eas aut subtrahunt, aut impediunt; excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur *dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoque erga* Pastores *suos munere, ut de bonis sibi* a Deo *collatis,* Episcopis, & Parochis, *qui tenuioribus præsunt ecclesiis, large subuenire ad* Dei *laudem, atque ad* Pastorum *suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.*

Malach. 3 ca. decimas 16. q. 1. ca. decimas cum seq. 16. q. 7. c. parochianos. c. ex transmissa &c. tua de deci. c. omnes decimæ 16. q. 7. c. peruenit. c. non est. c. tua & ca. in quibusdã de deci. Clem. 1. eo. tit. de sepult. extra. in 6 & in Clē.

Caput XIII.

DECERNIT *sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quae funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali ecclesiae solita esse persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem post hac integro iure, & eadem portione, quae antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiae persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiam,* Mari ma*gno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.*

vide pag. 142.

Caput XIIII.

QVAM *turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit*

indignum, in impudicitiae sordibus, immundo que concubinatu uersari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiae dedecore, testatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitae integritatem ministri ecclesiae reuocentur; populusque hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, uel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant; alioquin pœnis, a sacris canonibus, uel statutis ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, a Superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati; quae fabricae ecclesiae, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina, perseuerantes, secundae monitioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui praedictis locis applicentur; sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicae delegatus, arbitrabitur, suspendantur: &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant; aut cum iis etiam uersentur; tunc beneficiis, portionibus ac officiis, & pensionibus quibuscumque ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis,

Cōc. Carthag. 3. c. 17. Conc. Nicænum c. 3. Conc. Matiscon. 1. c. 1 Cōc. Arelaten. 2. cap. 3 Conc. Tolet. 2. c. 3. Conc. Bracar. 1. c. 15 Conc. Turon. 2. ca. 10. 11 & 12. Conc. Maguntia cum cap. 49. ca. interdixit. 32 dist. c. cum omnibus c. uolumus & c. feminas 81. dist. c. 1. cū mulitis seq. de cohabi. cle. & mulie.

ficiis, ac officiis in posterum reddantur; donec post manifestam uitae emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti ueritate inspecta, procedere possint. Clerici uero beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciae perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisue modis, iuxta sacros canones, puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; ipso facto sint suspensi: &, si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur; qui pro qualitate culpae, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

c. 2. cum seq. de cohab. cler. & mul. c. si concubinæ de sent. excō. Conc. Aurelian. 3. cap. 4

supra c. 6 & in aliis locis supra alleg. Conc. Tolet. 4. c. 41 c. quorundam 34. dist. Cōc. Aurelian. 5. cap. 3

Caput XV.

VT paternae incontinentiae memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas,

c. proposuisti. 82. dist.

ritas, sanctitasque decet, longißime arceatur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dißimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quae parentes eorum obtinent, uel alias obtinuerunt, habere. Quod si in praesenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium: alias ipso iure eo priuatus existat, & super iis quaecumque dispensatio surrepticia censeatur. Ad haec, reciprocae resignationes, si quae posthac a parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factae omnino censeantur. nec collationes secutae, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quae in fraudem factae fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

c.2. & per totum de fil. presb.

Caput XVI.

STATVIT *sancta Synodus, ut ecclesiastica beneficia saecularia, quocumque nomine appellentur, quae curam animarum ex primaeua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam aßignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quae suum plena-*

plenarium effectum non sunt consecutae. In iis uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilii, *arbitrio* Ordinarii, *iuxta formam decreti sub fel. rec.* Paulo III, *assignetur. Quod si id commode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum* Vicarii, *seu* Rectoris, *aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac* Vicariae *nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.* supra sess. 7. de ref. cap. 7

Caput XVII.

NON *potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens* Episcopos *aliquos, sui status oblitos,* Pontificiam *dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum* Regum *ministris,* Regulis, & Baronibus *in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare, hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros canones omnes,* Conciliaque *generalia, atque alias* Apostolicas *sanctiones ad dignitatis* Episcopalis *decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum*

c. quanto de offic. ord. & supra sess. 24 de regul. cap. 4

supra c. 6 c. Valentinianus 63 dist. c. Episcopus in ecclesiis. 95. dist. c.

quis dubitet c. duo sunt. cum seq. 96 dist. & c. solitæ de maio. & obed.

posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & Ordinem prae oculis habentes; ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis uero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

Caput XVIII.

SICVTI *publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius euenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius quam certo personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratissimos canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si urgens, iustaque ratio, & maior quandoque utilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse; id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur.*

c. si Romanorum 19 distin. c. si quis omnē 1. q. 7. c. 1. de cōstit.

c. 1. de uoto.

Caput XIX.

c. 1. de torneamen.

DETESTABILIS *duellorum usus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque*

alio

alio nomine, Domini temporales; qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur; &, si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui uero pugnam commiserint; & qui eorum Patrini uocantur; excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuae infamiae pœnam incurrant; & ut homicidae, iuxta sacros canones, puniri debeant. &, si in ipso conflictu decesserint; perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint; nec non spectatores, excommunicationis, ac perpetuae maledictionis, uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

c.2.de cle. pugnā. in duel. de torneam. per totum & toto tit. de homi.

Caput XX.

CVPIENS *sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari; præter ea, quæ de ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctae fidei, Ecclesiæque protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiae restitui, non tantum esse concessuros,*

sed etiam

sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiae & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam praestent. Decernit itaque, & praecipit, sacros canones; & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticae, & contra eius uiolatores editas, quae omnia praesenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. Propterea que admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quae ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei praecipua, eiusque patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisue Dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum laedi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumque protectionem existant; mitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiae sua in

c. Concilia. §. hinc 17. dist. c. quis dubitet. c. duo sunt & c. si. 96. dist. ca. peruenit. 86. dist. c. si quis suadente 17. q. 4. toto tit. de immu. eccle. ca. quamquam de censi. in 6 ca. felicis de pœ. eo. lib. Conc. Ticinen. uers. statuimus & uers. sancimus. Cōc. Aquisgrā. c. 9. Cōc. Lateranē. sub Leone 10. ses. 9 & 10. c. Valentinianus 63 dist. c. ecclesiæ in si. 87. dist. c. Constātinus & c. ult. 96. distin.

sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulo praestet: quo cultus diuinus deuote exerceri, & Praelati, ceterique Clerici in residentiis, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis; cum fructu, & aedificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

POSTREMO *sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis, quae demorum reformatione, atque ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec.* Paulo III, *ac Iulio* III, *quam sub* Beatissimo Pio IIII, *Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicae & sit, & esse intelligatur.* supra sess. 7. de ref. in prin.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CVM *ea omnia, quae in praesenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quae supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.*

CONTINVATIO SESSIONIS

DIE IIII DEC.

Decretum de indulgentiis.

Matth.16 Ioan.20 c. audiuimus & c. quodcunque ligaueri. 24.q.1.c. ut cōstituerctur 50 dis. ca. adhuc de pænit. distin. 1. toto titu. de pænit. & remiss. extra in 6 & in Clē. c. cum ex eo. de pænit. & remis. Cle. abusionibus de pænit. & remis. supra sess. 21. de ref. cap. 9

CVM *potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiae concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit, sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt; uel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. in his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, et probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros uero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque huiusmodi*

iusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

De delectu ciborum ieiuniis, & diebus festis.

INSVPER *hortatur sancta Synodus, & per sanctißimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciant ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.*

c. non decet 12. dist. Vigilius in episto. ad Eutherum in fi. Felix 1. in epist. 3

c. qui suis 93. dist. c. quia frater. 7. q. 1. Luc. 10.

De indice librorum, & Cathechismo, Breuiario, & Missali.

supra sess. 18. in pri.

SACROSANCTA *Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de uariis censuris, ac libris, uel suspectis, uel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, distincte, & commode possit a sancta Synodo diiudicari; precipit, ut, quidquid ab illis praestitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius indicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemque de Cathechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat.*

De loco Oratorum.

DECLARAT *sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam ecclesiasticis, quam secularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse praeiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum suorum iura, & praerogatiuas illaesas, & saluas esse, in eodemque permanere, prout ante praesens Concilium reperiebantur.*

De

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilii.

TANTA *fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda umquam fuerit, aut tam certo ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint. ea propter ſancta* Synodus *id potiſſimum curauit, ut præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; ueramque &* Ca*tholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumque tamdiu tot* Epiſcopi, *ex uariis Chriſtiani orbis prouinciis euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & uniuerſali periculo ab eccleſiis abeſſe non poſſint; nec ulla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoque tandem huic ſacro* Con*cilio finem imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, ut principes omnes, quod facit, in* Domino *moneat ad operam ſuam ita præſtandam, ut, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant ſed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem poſtulent; præter alia remedia, in hoc* Concilio *inſtituta, confidit ſancta* Synodus Bea*tiſſimum* Romanum Pontificem *curaturum,*

ut uel

ut uel euocatis ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uisum fuerit, prouinciarum necessitatibus pro Dei *gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.*

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III, & Iulio III, iu Sessione.

QVONIAM *diuersis temperibus, tam sub fel. rec.* Paulo III, *quam* Iulio III, *multa in hoc sacro Concilio, quo ad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt; uult sancta* Synodus, *ut illa nunc recitentur, & legantur.*

supra sess. 5. 6. 7. 13. & 14

Recitata sunt.

De fine Conciliii, & confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

ILLVSTRISSIMI *Domini,* Reuerendissimique *Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem* Dei *omnipotentis, huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec.* Paulo III, *&* Iulio III, *quam sub Sanctissimo Domino nostro* Pio IIII, Romanis Pontificibus, *in ea decreta, & definita sunt, confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ*

Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur?
Responderunt, Placet.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui responderunt. AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctiſſimum Patrem diutiſſime Eccleſiæ tuæ conſerua, multos annos.

Card. Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III, & Iulii III, quorum auctoritate hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V Imperatoris, & Sereniſſimorum Regum, qui hoc uniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione ſit.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, ſemper Auguſto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebusp. & Principibus noſtris, multi anni.

Reſp. Pium, & Chriſtianum Imperatorem Domine conſerua: Imperator cæleſtis terrenos Reges, rectæ fidei conſeruatores, cuſtodi.

Card. Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac

in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ Dominus retribuat.

Card. Reuerendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctissimis Episcopis uita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta œcumenica Tridētina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedēnte simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsi-

Præſidentibus ſub pœna excommuni cationis omnibus Patribus, ut, antequam diſcederent e ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria decretis Concilii; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent. qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero CCLV, uidelicet, Legati IIII, Cardinales II, Patriarchæ III, Archiepiſcopi XXV, Epiſcopi CLXVIII, Abbates VII, Procuratores abſentium cum legitimo mandato XXXIX, Generales Ordinum VII.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem ſubſcripſimus.

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Theleſinus, ſacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilii Notarius.

CON-

CONFIRMATIO CONCILII.

OS, Alexander, S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die Mercurii, XXVI Ianuarii, MDLXIIII, Pontificatus Sanctißimi D. nostri D. Pii, diuina prouidentia Papae Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrum, Reuerendiß. DD. mei, Cardinales Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicae Legati praeerant, petierunt ab eodem Sanctiß. D. nostro ut infra.

Beatißime Pater, in decreto super fine Concilii Oecumenici Tridentini, pridie nonas Decembris prateriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestrae, & sanctae Sedis Apostolicae Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorum, quae tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus, uolentes exequi, quod in dicto decreto stabilitum fuit humiliter petimus nomine dicti Concilii Oecumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quae tam sub fel. rec. Paulo III,

& Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, uiso, & lecto tenore dicti decreti, & habitis uotis Reuerendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per haec uerba.

Petitioni, nomine Concilii Oecumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factae, annuentes, omnia, & singula quae in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, praedecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione praehabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Ita est. A. Cardinalis Farnesius, Vicecancell.

BVLLA S. D. N. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER CONFIRMATIONE *oecumenici generalis Concilii Tridentini.*

PIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriã. BENEDICTVS *Deus, &* *pater Domini nostri* IESV CHRISTI, *pater misericordiarum, & Deus totius consolacionis: qui, respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatam, atque uexatam, & grauius in dies laborantem, apto tandem ei subuenit, optatoque remedio.* Ad *plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigiendos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iam pridem in ciuitate* Tridentina *oecumenicum, & generale Concilium a piae memoriae* Paulo III, *prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat: ab eius autem successore* Iulio *in eandem urbem reuocatum, post alias sessiones celebratas, uariis impedimentis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium; cum quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret.* Nos *autem post susceptũ* Sedis Apostolicæ *regimen,*

tam necessarium, ac salutare opus, sicut Pastoralis solicitudo monebat, diuinae misericordiae fiducia perficere aggreßi, adiuti pio studio carißimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque a patre luminum aßidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, diuinique, & humani iuris cognitione præstantes uiros, presidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicae Legatis, nobis adeo Concilii libertati fauentibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicae proprie reseruatis liberũ ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, ultro permiserimus, quae de Sacramentis, & aliis rebus, quae quidem necessariae uisae sint tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus & emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit; idque in nostris,

atque omnium oculis ualde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quae magna Cleri, & populi pietate celebratae fuerunt; laudesque, & gratias diuinae maiestati merito persoluendas curauimus; cum eiusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, constitutionibus perueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum uestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quae nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto: Nos, es Legatorum litteris, prius, deinde post reditum eorum ex iis, quae Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu, in Cõsistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorẽ omnium notitiam confirmamus, & suscipi, ob seruarique decernimus. Mandamus autem in

uirtute sanctae obedientiae, et sub pœnis a sacris canonibus constitutis, aliisque grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, uniuersis, & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis ecclesiarum Prælatis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore praefulgeant, ut eadem decreta, & statuta in ecclesiis suis, ciuitatibus, & diœcesibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & a subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari: contradictores quoslibet, & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Ipsum uero carißimum filium nostrum Imperatorem electum, ceterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per uiscera misericordiae domini nostri Iesu Christi obtestamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, diuini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicae, & sacrae Synodi reuerentia, ad eiusdem Concilii exequenda, & obseruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit auxilio, & fauore suo adsint, neque aduersantes sanae, ac salutari Concilii doctrinæ opiniones a populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad uitandum præterea peruersionem, & con-

fusionem, quae oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios, & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis, cuiuscumque sint ordinis, condicionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac potestate praeditis, Praelatis quidem sub interdicti ingressus ecclesiae, aliis uero, quicumque fuerint, sub excommunicationis latae sententiae poenis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, ullum ue omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub praetextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alio ue quaesito colore, statuere. Si cui uero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere uisum fuerit; ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & controuersias, si quae ex eis decretis ortae fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium prouinciarum necessitatibus ea ratione, quae commodior nobis uisa fuerit, prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, uel

ignoranter contigerit attentari. Vt *hæc autem ad omnium notitiam perueniāt, neue quis excusatione ignorationis uti poßit:* Volumus, *&* *mandamus, ut hæ litterae per aliquos curiae nostrae Cursores in* Basilica Vaticana *principis* Apostolorum; *&* in Ecclesia Lateranensi, *tunc, cum in eis populus, ut Missarum sollemnibus interſit, congregari solet, palam & clara uoce recitentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum* Ecclesiarum, *itemque* Cancellariae Apostolicæ, *& in loco solito* Campi Florae *affigantur; ibique, ut legi, & omnibus innotescere poßint, aliquantisper relinquantur. Cum autē inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma* Vrbe *ad impreßionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis prouincias, & regna diuulgari poßint.* Transumptis *quoque earū, quæ manu alicuius publici* Notarii *scripta, subscripta ue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus, atque decernimus.* Nulli *ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ cōfirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, uoluntatis mandatorum, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis* Dei, *ac* Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum *eius, se nouerit incursurum.* Dat. Romæ, *apud sanctū* Petrum, *anno incarnationis* Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kal. Febr. Pōtificatus *nostri anno quinto.*

Ego Pius, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego F. Car. *Pisanus*, *Episcopus Ostien. Decanus*,
Ego Fed. Card. *Cæsius*, *Episcopus Portuen.*
Ego Io. Card. *Moronus*, *Episcopus Tusculan.*
Ego A. Card. *Farnesius*, *Vicecan. Episcopus Sab.*

. . . .

. . . .

Ego R. Car. S. *Angeli*, *Maior Pœniten.* . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ego Io. *Cardinalis* S. *Vitalis.*
Ego Io. *Michael*, *Card. Saracenus.*

. . . .

Ego Io. B. *Cicada*, *Card.* S. *Clementis.*
Ego *Scipio*, *Cardin. Pisarum.*
Ego Io. *Cardinalis Reomanus.*
Ego F. M. G. *Card. Alexandrinus.*
Ego *Clemens*, *Card. Aracæli.*
Ego *Ia. Card. Sabellus.*

. . . .

. . . .

Ego B. *Cardinalis Saluiatus.*
Ego *Ph. Card. Aburd.*
Ego *Lud. Card. Simonetta.*

. . . .

. . . .

Ego F. Car. *Pacieccus*, *y de To.*
Ego M. A. *Card. Amulius.*
Ego Io. *Franc. Card. de Gambara.*
Ego *Carolus*, *Card.* *Borromeus.*
Ego M. S. *Card. Const.*

Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Card. Gonzaga.

. . . .

Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

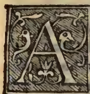
. . . .

. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

INDEX RERVM, & uerborum in Concilium Tridentinum copiosissimus.

Adulto-

Aucto-

Bene-

Ca-

Cle-

Dubitare

&

P 4 com-

Feu-

Im-

Matri-

timas

non

Pœni-

Suppli-

FINIS.

INDEX DECRETORVM,

Conciili Tridentini.

Qui

SESSIO

De

SESSIO XIIII. 97

SESSIO XV. 130

Saluus

FINIS.

INDEX

INDEX CAPITVLORVM, Concilii Tridentini.

Decer-

Ita

Quia

FINIS.

CATALOGVS

LEGATORVM, PATRVM, Oratorum, & Theologorum, qui ad Sacrosanctam œcumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt a principio usque in finem, qui fuit die IIII. Decembris M D LXIII, sub Pio IIII. Pont. Max.

Quorum nomina, Cognomina, Patriæ, & Dignitates infra continentur.

Hercules Gonzaga S. R. E. *Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ nouae Mantuanus, obiit Tridenti, die secunda Martii* 1563. *& sepultus est Mantuae.*

Hieronymus Seripandus S. R. E. *Presb. Card. tit. sanctae Susannæ, Neapolitanus; obiit Tridenti, die* XVII. *Martii* 1563 *& ibi sepultus in Ecclesia S. Marci ordinis Fratrũ Heremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.*

Ioannes Moronus S. R. E. *Card. Episcopus Prænestinus, Mediolanensis in demortui Card. de Mantua locum missus.*

Stanislaus Hosius S. R. E. *Presb. Card. tit. S. Laurentii in Palisperna, Polonus, Vuarmiensis.*

Ludouicus Simoneta S. R. E. *Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.*

Marcus Siticus S. R. E. *Diaconus Card. Basilicae Duodecim Apostolorum de Altaemps, Germanus.*

Bernardus Nauagerius S. R. E. *Presb. Card. tituli S. Nicolai inter Imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.*

Carolus a Lotharingia S. R. E. *Presb. Card. tit.* S. *Apollinaris, Princeps, & Archiepiscopus Rhemensis, Gallus.*

Ludouicus Madrutius S. R. E. *Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.*

Oratores, quorum nomina hic describuntur iuxta eorum loca, quæ in eadem Sacro sancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant a manu dextra legatorum uidelicet.

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiscopus Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascouitius, Croatus, Episcopus Quinqueecclesiensis, Orator Cæsareus pro Regno Hungariae.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Præmisciensis, Orator Serenissimis Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcopus Augustensis in Pedemontio Excellentissimi Ducis Sabaudiae Orator, nunc Cardinalis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ, missus in locum Ioannis Strozii.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hispanus, Orator Religionis Hierosolymitanæ.

 Oratores

Oratores sæculares sedebant a manu sinistra legatorum.

Sigismundus a Tuun, *Tridetinus*, *Orator Cæsareus.*

Ludouicus de Lansac.
Renaldus Ferrerius præsidens in Parlamento Parisiensi, &
Guido Faber Iudex maior Tolosæ.
} *Oratores Christianissimi Galliarum Regis.*

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugall.

Nicolaus de Ponte, Doctor, & eques, &
Matthæus Dandulus, eques.
} *Oratores Serenissimi Dominii Venetorum.*

Melchior Lussi, eques auratus, Orator septem Cantonum Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti, Ducis Bauariae.

Claudius Fernandez Quignonii, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Aualos Marchionis Piscariæ missus. obiit Tridenti, die x x. *Decembris* 1563. *post finem Concilii, ibique sepultus est.*

Hic separatim ab aliis Oratoribus sedebat apud Reuerendissimum Thilesimum Secretarium sanctae Synodi, ob contentionem super præcedentia, ortam inter ipsum, & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius Iustinopolitanus. Hierosolomitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus. Aquilegien.
Ioannes Triuisanus Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli tertii.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, *Archiepiscopus Amalphitan. nunc* Episcopus Bouinus.
Petrus Landus, Venetus, *Archiepiscopus* Crettensis.
Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hidruntinus.
Marcus Cornelius, Venetus, *electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.*
Sebastianus Leccauella, Græcus, Ord. *Præd. olim Archiepiscopus* Naxiensis. *nunc* Episcopus Litteranensis.
Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.
Antonius Altouitus Florentinus, *Archiepiscopus* Florentinus.
Cæsar Cibo Genuensis, Archiepiscopus Taurinensis. obiit Tridenti *die* 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Iulii tertii.

Paulus Aemilius *Verallus*, Romanus, *olim Archiepiscopus* Rossanen. *nunc* Episcopus Caputaquen.
Ioannes Brunus de Olchinio Macedo, Regni *Seruiæ primas, Archiepiscopus Antibaren.*
Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, *Archiepiscopus* Rossanen.
Ioannes Baptista Vrsinus, Romanus, *Archiepiscopus sanctæ Seuerinae.*

Archie-

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiſcopus Raguſinus.
Mutius Calinius, Brixienſis, Archiepiſcopus Iadrenſis.
Sigiſmundus Saracenus, Neapolitanen. Archiepiſcopus Materanus.
Antonius Parrages de Caſtilegio, Hiſpanus, Archiepiſcopus Calaritanus.
Iulius Paueſius, Brixienſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Surrentinus.
Bartholomeus de Martyribus, Luſitanenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Bracaren.
Auguſtinus Saluago, Genuenſis, Ord. præd. Archiepiſcopus Genuen.

Archiepiſcopi Pii quarti.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepiſcopus Nicoſien.
Guilielmus d'Auanſon, Gallus, Archiepiſcopus Ebredunenſis.
Antonius Caucus, Venetus, Archiepiſcopus Corcyrenſis.
Germanicus Bandinus, Senenſis, electus Archiepiſcopus Senarum.
Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiſcopus Tarentinus, nunc Cardinalis, tit.
Gaſpar de Foſſo, Conſentinus, Ord. ſancti Franciſci, de Paula, Calaber, Archiepiſcopus Rhegynus.
Antonius de Muglitio, Morauus, orator Cæſareus Archiepiſcopus Pragenſis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.
Gaspar Ceruantes de Garta, Hispanus, Archiepiscopus Messanensis, nunc Salernitanus.
Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Lancianens.
Octauianus Præconius, Messanensis, Ord. Min. Conuent. sancti Francisci, Archiepiscopus Panormitan.
Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.
Antonius Iustinianus, Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiscopus Naxien.
Antonius Puteus, Nicien. Archiepiscopus Barensis.

Episcopi Leonis decimi.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episcopus, Arbensis.
Ioannes Franciscus de Flisco, Ianuen. Episcopus Andrien.
Ioannes Thomas de sancto Fælicio, Neapolitan. Episcopus Cauen. senior.

Episcopi Adriani sexti.

Quintius de Rusticis, Romanus, Episcopus Milleten.

Episcopi Clementis septimi.

Lucas Bizantius de Catharo, Episcopus Catharen.
Aloysius Pisanus Venetus, Episcopus Patauinus. nunc Cardinalis.

Alexander

Alexander Piccolhomineus, Senensis Episcopus Pientin.

Dionysius Graecus, Ord. Min. sancti Francisci de obseruantia, Episcopus Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus, Episcopus Ebroicensis.

Guilielmus de Montbas, Gallus, Episcopus Lectorensis.

Episcopi Pauli tertii.

Antonius a Camara, Sabaudus, Episcop. Bellicen.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Episcopus Catanien.

Berardus Bonioannes, Romanus, Episcopus Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus, Episcopus Caiacen.

Scipio Bongallus, Romanus, Episcopus Ciuitatis Castellanae.

Georgius Cornelius, Venetus, Episcopus Taruisinus.

Vincentius Durantius, Brixiensis, Episcopus Thermularum.

Mauritius de Petra, Papien. Episcopus Vigleuen.

Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Episcopus Marsicen.

Ioannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episcopus Minerbinen.

Gabriel de Boueri, Gallus, Episcopus Andeganen.

Leonardus Haller, Germanus, Episcopus Philadelphien.

Ludouicus Vanninus de Theudolis, Forliuien. Episcopus Britonorien.

obiit Tridenti die XI. mēsis Ianuarii 1563.

Egidius Falcetta, Cingulanus, Episcopus Caplulanus. nunc Britonoriensis.

Iulius Contarenus, *Venetus*, *Episcopus* Ciuitatis Bellunen.
Thomas Casellus, Rossanen. *Ord. Præd. Episcopus* Canen iunior.
Hippolytus Ariuabenus, *Mantuanus*, *Episcopus* Hieragetren.
Hieronymus Machabeus, *Romanus*, *Episcopus* Castrensis.
Petrus Augustinus, *Hispanus*, *Episcopus Oscen.* & *Iacensis*.
Iacobus Naclantus, *Florentinus*, *Ord. Præd. Episcopus* Clodiensis.
Bartholomeus Sirigo, *Cretensis*, *Græcus*, *Episcopus* Castellaneten.
Thomas stella, Venetus, *Ord. Præd. Episcopus* Iustinopolitan.
Petrus du Val, *Gallus*, *Episcopus Sagiensis*.
Ioanns Antonius Pantusa, *Consentinus*, *obiit* Tri dent. *die* 27. *Octob.* 1562. *Episcopus* Litteren.
Ioannes Baptista de Grosis, *Mantuanus*, *Episcopus* Regiensis.
Ioannes Xuarez, *Lusitanus*, *Ord. sancti Augustini*, *Episcopus Coymbricen*.
Philippus Riccabella, Recanaten. *Episcopus* Recanaten.
Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. *Augustini*, *Episcopus* Inertamnen.
Michael a Turre, *Vtinen. Episcopus Ceneten.*
Pompeius Zambeccarius, *Bononien. Episcopus Sulmonen.*
Ioannes Beroaldus, *Panormitanus*, *Episcopus sanctae* Agathae.
Antonius Scarampus, *Aquensis*, *Episcopus Nolanus*.

Anto-

Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episcopus Brugnacen.
Cæsar Foggia, Rossanen. Episco. Vmbriaticen.
Cæsar Comes a Gambara, Brixien. Episcopus Tortonen.
Ioan. Baptista de Bernardis, Lucen. Episcopus Adiacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episcopus Segobiensis.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episcop. Verdunen.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. nunc Ferrarien.
Iulius Parisianus, de Tollentino, Episco. Arimin.
Bartholomeus Sebastianus, Hispanus Episc. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Epis. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episcopus Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episcopus Parisien.
Bartholomeus de Capranica, Romanus, Episcopus Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episcopus Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episcopus Bouen.
Io. Franciscus Verdura, Messanen. Episcopus Chironensis.
Albertus Duimius de Gliricis, Ord. Præd. de Catharo, Episcopus Veglen.
Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hispanus, Episcopus Iuuenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Episc. Xantonen.

Episcopi Iulii tertii.

Ascanius Gherardinus de Amelia, Episc. Cattacen.
Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episcop. Außeren.

Baldouinus de Baldouinis, Pisanus, Episcopus Auersanen.
Petrus Franciscus Pallauicinus, Genuen. Episcopus Alerien.
Aegidius Fuscararius, Bononien. Ord. Præd. Episcopus Mutinen.
Timotheus Iustinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episcopus Calamonensis.
Didacus de Almansa, Hyspanus Episc. Corien.
Lactantius Rouerella, Ferrarien. Episc. Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen. Episcopus Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterbien.
Honoratus Fascitellus monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obiit Romae in mense Martio 1564. Episcopus Insulanus.
Petrus Camaianus, Aretinus, Episcop. Ferularum.
Horatius Græcus, Troianen. Appulus, Episc. Lesinē.
Fabius Cuppallata, Placentinus, Episc. Lacedonen.
Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episcopus Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Roman. Episc. Auximanus.
Ioannes de Moruillier, Gallus, Episc. Aurelianen.
Iulius Gentilius, Tortonen. Episcopus Vulturarien.
Adrianus Fuscanius, Romanus, Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaele, Hispanus, Ord. S. Francisci de obseruantia Episc. Montis Maraui.
Hieronymus Melchiorius, Recanaten. Episcopus Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episcopus Lucerinus.
Cæsar Iacomellus, Romanus, Episc. Bellocastren.
Iulius Gritus, Venetus, Episc. Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus de Calano, Episcopus

ſcopus Aprutinus.
Ludouicus de Breſze, Gallus, Epiſcopus Melden.
Iacobus Mignanellus, Senen. Epiſc. Groſſetan.
Io. Andreas Cracius de Tibure, Epiſc. Tyburtinus.
Franciſcus Richardotus, Burgũdus, Epiſc. Atrebatẽ.
Carolus Cicada, Genuen. Epiſc. Albinganen.
Franciſcus Maria Piccolhomineus, Senenſis Epiſcopus Ilcinen.
Aceiſculus Moya de Contreras, Hiſpanus, Epiſcopus Vicen.
Galeatius Roſcius de Interamna, qui obiit Tridenti die XVI. *Octobris*, 1563. *Epiſc. Aßiſien.*
Iacobus Maria Sala, Bononien. Epiſcopus Viuarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Epiſcop. Heſinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Epiſcopus Eugubinus.
Agabitus Bellhomo, Romanus, Epiſcopus Caſertanus.
Iulius Cananius, Ferrarienſis, Epiſcopus Hadrienſis.
Iulius Gallettus, Piſanus, Epiſcopus Aleſſanen.
Hieronymus Burgenſis, Gallus, Epiſcopus Cathalonenſis.

Epiſcopi Pauli quarti.

Scipio Aeſtenſis, Ferrarien. Epiſc. Caſalen.
Didacus Sarmiente de Sottomaior, Hiſpanus, Epiſcopus Aſtoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Epiſco. Aſſaphen.
Fauſtus Caſſarellus, Romanus, Epiſc. Fundanus.
Belliſarius Baldinus, Neapolitanus, Epiſcopus Larinenſis.
Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuenſis Epiſcopus Senogallienſis.

Iacobus Suretus, Græcus, Episcopus Milopotamen. iunior.

Io. *Baptista Osius, Romanus, Episcop. Reatinus. obiit die* XII. *Nouembris* 1562.

Marcus Laureus, Tropiensis, Ord. Præd. Episcopus Campanien.

Franciscus de Beauquere, Gallus, Episcopus Metensis.

Io. *Franciscus Commendonus, Venetus, Episcopus Zacinthen. nunc Cardinalis.*

Carolus de Graßis, Bononien. Epis. Montis Falisci.

Arias Gallego, Hispanus, Epis. Gerunden.

Hieronymus Gallego, Hispanus, Episc. Oueten.

Hercules Rettinger, Germanus, Epis. Lauentinus.

Iulius de Rubeis, Polian. Episcopus S. Leonis. obiit Romae in mense Martio 1564.

Ioannes de Munnatones, Hispanus, Ord. sancti Augustini, Episcopus Segorbicen.

Franciscus Blanco, Hispaaus, Episcopus Auriensis.

Vincentius de Luchis, Bononien. Episcopus Anconitanus.

Pompeius Piccolhomineus de Aragonia, Episcopus Tropien.

Petrus Barbadicus, Venetus, Episcopus Cursolen.

Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episcopus Gebennen.

Carolus de Angennes, Gallus, Episc. Cenomanen.

Hieronymus de Nichisola, Veronen. Ord. Præd. Episcopus Theanen.

Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episcopus Augusten. nunc Cardinalis.

Iacob. Lomellinus, Messanen. Episcopus Mazarien.

Donatus de Laurentiis, de Asculo, Appulus, Episcopus Arianen.

Petrus

Petrus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.
Petrus Danesius, Gallus, Episcopus Vauren.
Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Episc. Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, Episcopus Veneten.
Carolus de Roue, Gallus, Episc. Suessionen.
Georgius Drascouicius, Croatus, Episc. Quinqueecclesien.
Franciscus de Aguirre, Hisp. Episc. Crotonen.
Andreas de Cuesta, Hispanus, Episc. Legionen.
Antonius Gorroinero, Hisp. Episc. Almerien.
Antonius Augustinus, Hisp. Episcopus Ilerden.
Angelus Massarellus, Septempedanus, Episc. Thelesinus.
Antonius Ciurelia, Barensis, Episc. Buduensis.
Dominicus Casablanca, Messanen. Ord. Præd. Episcopus Vicensis.
Petrus Faunus Costacciarius, Episcopus Aquen.
Io. Carolus Bouius, Bononien. Episcopus Ostunen. nunc Archiepiscopus Brundusinus.
Hugo Boncompanus, Bononien. Episcopus Vestanus. nunc Card. tit. S. Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Episcopus Clusinus.
Lupus Martinez, Hispanus, Episcopus Elnen.
Carolus de Espinay, Gallus, Episcopus Dolen.
Egidius Spisame, Gallus, Episc. Niuernen.
Antonius Sebastianus Minturnus, de Traiect. Episcopus Vxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus, Episcopus Nemausen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Episcopus Brixien.
Io. Antonius Vulpius, Comen. Episcopus Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Gallus, Episcopus Tutellen.

Philippus Maria *Campegius*, Bononien. *Episcopus* Feltren.
Ioannes de Quignones, *Hispanus*, *Episcopus* Calaguritan.
Didacus Conaruuias de *Leyna*, *Hispanus Episcopus* Ciuitaten.
Philippus Gerius, *Pistorien*. *Episcopus Isclanen*. *nunc Aßisien.*
Io. *Antonius* Facchinettus, Bononien. *Episcopus Neocastren.*

Episcopi Pii quarti.

Ioannes Fabricius *seuerius* Neapolitanus, *Episcopus* Aceren.
Martinus Rithouius, *Flander*, *Episcopus* Ipren.
Antonius Hauetius Ord. Præd. Flander, *Episcopus Namurcen.*
Constantinus Bonellus, *Feretran*. *Episcopus Ciuitatis Castelli.*
Iulius Superchius, Ord. *Carmelitarum*, *Mantuanus*, *Episcopus* Accien. *nunc* Caprulan.
Matthæus de Concinis, *Florentinus*, *Episcopus* Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. *Episcopus* Cremonen.
Ventura Buffalinus, *Romanus*, *Episcopus* Massanen.
Ludouicus de Bueil, *Gallus*, *Episcopus* Vencien.
Hieronymus Galleratus, *Mediolanen*. *Episcopus* Sutrinus.
Io. Petrus *Delphinus*, Venetus, *Ord.* Canonicorum Regularium, *Episcopus*, *Zacynthi*, & *Cephalonia*

loniæ secundus.

Io. *Andreas Bellonius*, *Messanen.* *Episcopus Massa lubren.*

Federicus Cornelius, *Venetus*, *Episcopus Bergomen.*

Stephanus Bouther, *Gallus*, *Episc. Corisopiten.*

Io. Paulus Amanius, *Cremen. Episc. Anglonen.*

Alexander Sfortia de S. Flora, *Episcopus Parmen. nunc Card. tit. S. Mariæ in uia.*

Antonius le Cirier, *Gallus*, *Episcopus Abrincen.*

Andreas Mocenicus, *Venetus*, *Episcopus Nimosien.*

Benedictus, Saluinus, Firmanus, *Episcopus Verulanus.*

Guilielmus Cassador, *Hispanus Episcopus Barchinonen.*

Petrus Gonzalez de Mendozza, *Hispanus*, *Episc. Salamantin.*

Martinus de Corduba de Mendozza, *Hispanus*, *Ord. Præd. Episcopus Dertusen.*

Iulius Magnanus, *Placentinus*, *Ord. Min. Conuent. S. Francisci*, *Episcopus Caluen.*

Valentinus Herbutus, *Polonus*, *Episcopus Praemisilien.*

Simon Aleotus, *Foroiulien. Electus Foroiulien. mortuus est Tridenti die* XX. *Augusti* 1562. *Episcopus Foroiulien.*

Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd. Episcopus Niochen.

Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Troianus.

Melchior Auosmediano, Hispanus, Episcopus Guadiscen.

Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episc. Papiensis.

Didacus

Didacus de Leon, Hispanus Ord. *Carmelitarum* *Episcopus* Columbrien.
Annibal Saracenus, Neapolitan. *Episcopus* Licien.
Paulus Iouius, *Comensis*, *electus Episcopus* Nucerien.
Hieronymus Triuisanus, Venetus, Ord. Præd. *mortuus est* Tridenti *die* 9. *Septembris* 1562. *Episcopus* Veronen.
Hieronymus Ragazzonus, Venetus, *Episcopus* Famagustan.
Romulus de Valentibus, *de* Trebia, *Episcopus* Conuersan.
Lucius maranta, Venusinus. *Episcopus* Laudllen.
Simon de Nigris, *Genuen*. *Episcopus* Sarazanen. Mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus, Tropien. *Episcopus* Oppiden.
Iulius Simonetta, Mediolanen. *Episcopus* Pisauren.
Petrus de Albret, *Gallus*, *Episcopus* Conuenarum.
Iacobus Guidius, Volaterranus, *Episcopus* Pennen. Adrien.
Didacus Ramiirez, *Hisp*. *Episcopus* Pampilonen.
Franciscus del Gado, *Hispanus*. *Episcopus* Lucensis.
Ioannes Clausse, *Gallus*, *Episcopus* Seneeen.
Iacobus Gibertus de Noguerus, *Hispanus* *Episcopus* Aliphan.
Ioannes Annius, *Neapolitanus*, *Episcopus* Hipponen. & coadiutor Bouinus.
Antonius Maria de saluiatis, Romanus, *Episcopus* S. Papuli.
Mattheus Priulus, *Venetus*, *Episcopus* Aemonien. nunc Vicentinus.
Thomas Lilius, Bononien. *Episcopus* Soranus.
Hieronymus Guerrinus, *Feretranus*, *Episcopus* Imolen.

Thomas

Thomas Oyerllaithe, Hibernus, *Episcopus* Rossen.
Franciscus Valete, Gallus, Episcopus Vabren.
Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episcopus Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Episcopus Vintimilien.
mortuus Card. tit.
Ioannes Colosuarinus, Hungarus, *Ord. Præd. obiit* Tridenti *die* 24. Nouembris, *anno* 1562.
Episcopus Canadiensis.
Andreas Duditius sbardellatus, Hungarus, *Episcopus Tininien. nunc Quinqueecclesien.*
Spinellus Bencius, *Politianus*, *Episcopus Montispolitiani.*
Franciscus Abondius, Castillioneus, Episcopus, Bobien. nunc Cardinalis tit.
Stanislaus Faleschi, Polonus, Episc. Theodosien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, *Ord.* Præd. *Episcopus Achaden.*
Donaldus Magongial, Hibernus, *Episc.* Rapoten.
Guido Ferrerius, Pedemontanus, Episc. Vercellen. *nunc Card. tit.*
Io. *Baptista Sighicellius*, Bononien. *Episc.* Fauentinus.
Sebastianus Vantius, *de Arimino*, *Episcopus* Vrbeuetanus.
Io. *Baptista Lomellinus, Messanen. Episc. Gardien.*
Io. *Baptista Milanesius, Florentinus, Episcopus Marsican.*
Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episcopus Triuicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Episcopus Sauonen.
Fabritius Landrianus, Mediolanen. Episcopus S. Marci.

Bartho-

Bartholomeus Ferrantius, Amerinus, Episcopus Amerinus.

Petrus Fragus, Hispan. Episcopus Vsellen. nunc Algarensis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonen.

Franciscus Contarenus Venetus, Episc. Paphen.

Ioannes Delphinus, Venetus, Episc. Torcellanus.

Alexander Molus, Comen. Episc. Minoren.

Hyeronimus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episc. Argolicen.

Franciscus Raguseus, Ord. S. Francisci de obseruantia, Episcopus Marchanen.

Abbates.

Hieronymus, Gallus Abb. Claraualllen.

Simplicianus Abb. Sancti Saluadoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Caßinen.

Stephanus Catanius, Nouarien. Abb. Sanctæ Mariæ Gratiarum Placentin. Diœc. Congregationis Caßinen.

Augustinus Loscus, Hispanus. Abb. Sancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Caßinen.

Euthichius Cordes, Antuerpien. Abb. Sancti Fortunati apud Baßianũ, Congregationis Caßinen.

Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Luneuillan.

Cosmus Damianus, Hortolanus, Hispanus Abb. Villebertrandi.

Generalis.

Vincentius Iustinianus, Genuen. Generalis, Ord. Prædicatorum.

Franciscus Zamorra, Hispanus, Generalis Ord. Min. de Obseruantia.

Antonius de Sapientibus, *Augustanus*, *Generalis Ord. Min. Conuentualium*.
Christophorus Patauinus, *Generalis* Ord. *Heremitarum Sancti Augustini*.
Io. *Baptista* Migliauacca, *Asten*. *Generalis* Ord. *sanctæ* Mariæ *Seruorum*.
Stephanus Fazinus, *Cremen*. *Prouincialis* Lombardiæ, *pro Generale Carmelitarum*.
Iacobus Lainez, *Hispanus*, *Præpositus Generalis Societatis Iesu*.
Thomas *ciuitatis de Castello*, *Generalis Capucinorum*.

Doctores legum pro sacro Concilio.

Gabriel Paleottus, *Bononien*. *Auditor* Rotæ, *nunc Cardinalis tit*. *Sancti* Nerei & *Archilei*.
Scipio Lancillotus, Romanus, *Aduocatus consistorialis*.
Io. *Baptista Castellius*, *Bononien*. *Promotor*.
Michael Thomasius, *Maioricen*. *Doctor Decretorum*.

THEOLOGI A SVMMO PONTIFICE MISSI.

Frater Petrus *de Sotto Ordinis Prædicatorum*, *Hispanus*, *obiit* Tridenti *mense Aprilis* 1563.
Alphonsus Salmeron, *Hispanus*, *societatis Iesu*.
Franciscus Torensis, *Doctor* Theologus, *Hispanus*.
Antonius Solisius, *Doctor* Theologus, *Hispanus*.
Frater Camillus Campegius, Papien. *inquisitor* Ferrariæ, *Ord.* Prædi.
Frater Hieronymus, *Brauo*, *Hispanus*, *Ordi.* Præd.

Frater

Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordi. Prædi. in demortui F. Petri de Sotto locum nunc Illustrißimi Dominii Veneti Inquisitor generalis.

DOCTORES THEOLOGIAE FAcultatis Parisiensis missi a Carolo nono Galliarum Rege Christianißimo.

Nicolaus Maillard Decanus facultatis Parisiensis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reuerendißimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Richardus du Pre.
Natalis Paillet obiit Tridenti VII. calend. Decemb. 1562.
Robertus Fournier.
Antonius Coquier.
Lazarus Broychot.
Claudius de Sainces Canonicus regularis.

THEOLOGI MISSI A PHILIPPO REGE CATHOLICO.

Cosmas Damianus Hortolanus, electus Abbas Villabertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonicus Caurien.
Ferdinandus Vellosillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thomas Daßio I. V. D. Canonicus Valentinus.

Licencit.

Licencit. Antonius Couarruuias, Auditor Granatensis.
Ferdinandus Mencacensis, Decretorum Doctor.
Frater Ioannis Ramirez, Hispanus, Minister prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in curia regis Hispaniae.
Frater Michael de Medina, Hispanus, Ordinis Mino. sacrae Theologiae Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hispanus, sacrae Theologiae lector Salamanticae missus in societatem ministri prouincialis Diui Iacobi sub memorati.
Cosmus Palma Fontejus, sacrae Theologiae Doctor Hispanus Hortolani Abb. discrip. & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hispanus, Ord. Praedi.
Frater Petrus Fernandez, Hispanus, Ord. Praed. in societate Magistri gallo.
Frater Desiderius de S. Martino, Panormi. Ord. Carmelitani.
Michael Baius ab Atho, sacrae Theologiae Doctor.
Ioannes Hesseles, Louanio, sacrae Theologiae Doctor.
Cornelius Iansenius, Hulstensis, sacrae Theologiae Doctor.

THEOLOGI MISSI A REGE PORTVGALLIAE.

Frater Franciscus Foriero, Ordinis Praedicatorum.
D. Iacobus a Payua de Andrade, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliae.

AB EXCELLENTISSIMO DVCE BAVARIAE.

Ioannes Cauillonius Flander ex societate Iesuitarum.

PRO

PROCVRATORES EPISCOPORVM ABSENTIVM.

Merchantus Doctor *Theologus, pro Illustriss. Cardinale de* Mendozza. *Episcopo Burgen.*

Io. Gothardius Cler. *sæc. Germanus, pro Reuerendiss. Episcopo* Ratisbonen.

Georgius Hochenuarter *Cleri. sæcu.* Doctor *Theologus, Suffraganeus, pro Reuerendiss. Episcopo* Basiliensi.

Frater Felicianus Ninguarda a Morbinio, Ordi. Præd. pro Illustrissimo Domino Salisburgen. Orator.

Petrus Cumel, Doctor *Theologus, Canonicus Malacitanus, pro Reuerendissimo Malacitano.*

Ioannes Delgadus, Doctor *Theologus, Canonicus Tydensis, pro D.* Ioanne *de S.* Aemiliano *Reuerendiss. Episcopo Tudensi.*

Gaspar Cardillus, *Villalpandeus, Segobr.* Doctor *Theologus, pro Reuerendiss. Episc. Ambulen.*

Frater Ioannes de Ludenna, Doctor *Theologus, Ord. Præd. pro Reuerendiss. Episcopo Saguntino.*

Frater Franciscus Orantes, Lector *Vallisoleti, Ord. Minorum, pro Reuerendiss. Episcopo Palentino.*

Cæsar Ferrantius *Suessanus,* Doctor *Theologus, pro Reuerendiss. Episcopo Suessano apud Reuerendissimum Ilerdensem.*

PROCVRATORES ORDINVM.

Ioannes Coutigon Doct. *Gallus, Prior, & Procurator Ord. Cluniacensis.*

Nicolaus Boucherat, *Gallus, Prior Monasterii de Recluso,*

Recluso, procurator Generalis Ordinis Cistercien.

THEOLOGI SAECVLARES, ET DOCTORES IVRIS CANONICI.

Georgius Girard, Gallus, Doctor Theologus *cum* Reuerendiss. Andegauensi.

Gentianus Heruetus, *Gallus, cum Illustriss. & Reueren. Cardinale a* Lotharingia.

Franciscus *Sancius, Decanus, facultatis* Theologiæ, *& Canonicus Salmanticen. cum* Reuerendiss. *Salmanticen.*

Matthæus *Guerra, Consentinus, Calabr. presb. sæcularis cum* Reuerendiss. Episcopo S. Marci.

Federicus Pendasius *cum Illustriss. Card. de Mantua*, Legatos S. Concilii.

Io. Franciscus *Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, legato Sacri Concilii.*

Petrus *Morcatus*, Theologus, *cum* Reuerendiss. Vicensi.

Trigillus, Doctor Theologus, *Canonicus* Legionen. *cum* Reueren. Legionen.

Sobannus, Doctor *Theologus, cum* Reuerendiss. Legionen.

Antonius Leitonus, Doctor Treologus, *cum Reuerendiss. Coymbricensi.*

Petrus *Fontidonius*, Doctor Theologus, *cum* Reuerendiss. *Salmantino.*

Ioannes Villetta, Doctor Theologus, *cum* Reuerendiss. Barchinonen.

Ioannes Fonseca, Doctor Theologus, *cum* Reuerendiss. Archiepiscopo Granaten.

Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, *cum* Reueren-

uerendiß. Episc. Pampilon.

Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hisp. Doctor Theologus, cum Reuerendiß. Guadixien.

Michael Ytero D. V. I. cum Reuerendiß. Episc. Pampilonen.

Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerendiß. Episc. Ciuitaten.

Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiß. Episc. Almerien.

Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reuerendiß. Episcopo Oueten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doctor Theologus, cum Reuerendiß. Segobien.

Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerendiß. Episcopo Vscellen.

DOCTORES GALLI ORDINIS S. BENEDICTI.

Ioannes Carthougne, Doctor Theologus.

Ioannes de uerdun, Doctor Theologus.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM PRAEDICATORVM.

Angelus Ciosus Florentinus, cum Illustriß. Card. Mantuano, Legato.

Seraphinus de Caballis de Brixia, prouincialis terræ sanctæ, cum Reuerendiß. suo generali.

Hælisæus Capys, Venetus, Theologus, cum Reuerendiß. Archiepisc. Pragen.

Petrus Aridien. Gallus cum Reuerendiß. D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Auinioni, Vicarius Cong. Franciæ, cum Reuerendiß. D. Nemausensi.

Ioannes

Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerendiß. D. Tarentino.

Petrus Martyr, Coma, Hisp. cum Reuerendiß. D. Gerundensi.

Petrus Zatores Hisp. cum Reuerendiß. D. Dertusensi.

Antonius de Crosupto, cum Reuerendiß. D. Vigliuanensi.

Aurelius de Chio, cum Reuerendiß. D. Spalatrensi.

Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerendiß. D. Nicosiensi.

Marcus Medices, Veronen. cum Reuerendiß. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerendiß. D. Brixiensi.

Michael de Ast, Genuensis, Prior sancti Laurentii.

Constantinus Coccianus, Isorella, cum Reuerendiß. D. Monte Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerendiß. D. Bracarensi.

Ludouicus de Sotto, maior, cum Reuerendiß. D. Georgio de Tayde.

Baptista de Lugo, cum Reuerendiß. D. Veronensi.

Hieronymus Barolus, Papien.

NOMINA FRATRVM THEOLOGORUM *beati Francisci de obseruantia cum suo Generali.*

Aloysius de Burgo nouo, Italus sacræ Theologiæ, Lector, Bononien. Commissarius generalis, nunc Ordinis generalis.

Thomas de Sogliano, Italus, Prouin. Bononiæ. Minister.

Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.
Bonifacius Raguseus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator. nunc Episc. de Stagno in Dalmatia.
Angelus de Petriolo, Italus, lector sacræ Theologiæ Perusiæ.
Angelus Iustinianus, Italus, lector sacræ Theologiæ Ianuæ.
Vincentius de Messina, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.
Iulius Paßiranus Vrceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergomi.
Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendiß. Episc. Veneten.

NOMINA OMNIVM THEOLOGORUM Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, existentium in sacro Concilio, cum Reuerendiß. patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus a Lugho socius Religionis.
Bartholomeus Golphus de Pergula, prædicator Illustris.
Ioannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus de Florentia, Regens in Conuentu Sanctæ Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus a Lugo.
Ioannes Baptista Ghisulphus, Ordinis scriba.
Antonius de Grignano, Regens S. Antonii de Patauio.
Lucius Angusiola Placentinus, Regens S. Francisci Bononiæ.

Maxi-

Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor Paduæ.
Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentii de Neapoli.
Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulen. Regens in cõuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens, in Conuentu Ferrariæ.
Antonius a Cubalo Feltren.
Andreas Schynopius de Amandula, cum Reuerendiss. D. Cathanzario.
Balthassar Crispus, Neapolitanus, cum Reuerendiss. D. Tropien.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM Heremitarum Sancti Augustini.

Thadeus Perusinus, cum Reuerendiss. D. Saluiato. nunc procurator Generalis.
Ioannes Paulus Recanatensis, cum Reuerendiss. D. Quinqueecclesien. Oratore pro Regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato.
Cherubinus Lauosius de Cassia, Cum Reuerendiss D. Vercellen.
Gabriel Verratellus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in urbe Tridentina.
Ioannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerendiss. D. Pragen. Oratore.
Egidius Volaterranus, cum Reuerendiss. Episc. Thininien.

Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesi. Concilii Prædicator celeberrimus.

Adamantius Florentinus, qui est cum Illustriß. Card. Madrutio.

Aurelius Corinaltensis, cũ D. Oratore Heluetiorũ.

Balthassar Massanus cũ Reuerẽdiß Episc. Catanien.

Sebastianus Fanensis eiusdem Ordinis scriba.

Christophorus de Sanctotis, burgensis, Hispanus.

Simon de Brazzolatis Patauinus.

Angelus Ferrus Venetus cum Reuerendiß. D. de Osma.

Petrus Lusitanus cum Reuerendiß. D. Leiriens.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM CARMELITAN.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarũ, nunc Procurator Generalis Ordinis.

Theodorus Masius, Mantuan. cum Reuerendiß. D. Cremonensi.

Siluester, Confessor Illustriß. Card. Mantuani.

Lucretius Asolanus, cum Reuerendiß. D. Patriarcha Venetiarum.

Nicolaus Gallus, cum Reuerendiß. patre Generali.

Eraldus Gallus cum Reuerendiß. patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerendiß. patre Generali.

Angelus Ambrosianus, Venetus.

THEOLOGI ORDINIS FRATRVM SERVORVM.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.

Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendiß. D. Sibinicen.

OFFI-

OFFICIALES SACRI CONCILII TRIDENTINI.

Episcopus Cauensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus Secretarius.
Ludouicus Bondonus Magister Cærimoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

CANTORES SACRI CONCILII.

Simon Bartolinus, Perusinus.
Ioannes Aloysius de Episcopis, Neapolitanus.
Bartholomeus Conte Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamante, Hispanus.
Ioannes Antonius latinus, Beneuentan.
Franciscus Druda, Calliensis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

NOTARII.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis & Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.

Hieronymus Gambarus Brixiensis Forensis.

CVRSORES SANCTISS. D. N. ET SACRI CONCILII.

Nicolaus de Mattheis, &
Iacobus Carra. } *Allobroges.*

NVMERVS PRAELATORUM cuiuſcumque nationis, qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum Conuenere.

Prælati	*Itali*	187	*per Procuratores*	2
	Galli	26	*per Procuratores*	1
	Germani	2	*per Procuratores*	4
	Hiſpani	31	*per Procuratores*	4
	Luſitani	3		
	Græci	6		
	Poloni	2		
	Vngari	2		
	Angli	1		
	Hiberni	3		
	Flandri	2		
	Croati	1		
	Morani	1		
	Illirici	3		

INSCRIPTIONES DIVERSORUM operum, quæ plerique eruditissimi, iidemque piissimi patres, durante Tridentino Concilio, uel suo marte confecere, uel ex aliis congessere, seu uertere, uel pene oblitterata restituere, cum auctorum nominibus, eo ordinæ dispositæ, quo ipsa opera uel primum emissa, uel denuo impressa fuerunt.

De summi Pontificis auctoritate.

De residentia Episcoporum, & beneficiorum Pluralitate.

De Pontificis Maximi, & Concilii generalis auctoritate ad Basiliensium Oratorem responsio, coram Sanctiss. D. Eugenio PP. quarto, sacro Cardinalium Senatu, ceterisq. Romanæ curiæ proceribus in Concilio Florentino uiua uoce exhibita per Ioannem a Turre Cremata Presbyterum Cardinalem S. Xisti, nunc primum in lucem edita.

opera Camilli Campegii Theologi Papiensis.

Constitutiones sanctorum Apostolorum, Doctrina catholica a Clemente Romano Episcopo, & ciue conscripta libri octo. Francisci Turriani prolegomena, & explanationes apologeticæ in easdem Constitutiones græce scriptæ.

De Constitutionibus Apostolicis beato Clemente Romano auctore libri octo, nunc primum a tenebris eruti, & ad orthodoxam fidem astruendam apprime utiles.

Ioanne Carolo Bouio, Episcopo Ostunensiũ nunc Archiepiscopo Brundusino interprete.

Eiusdem scholia in loca, quæ dubitationem ali-

quam habere uidentur.

De *Quadripertita Iustitia libri tres*. De *sacrificio Missæ, & sacrosanctæ* Eucharistiæ *celebratione, per Christum in cœna nouissima*. De *Cœna, & Calice Domini, quoad Laicos & Clericos non celebrantes libri tres.*

auctore Gaspare Casalio Lusitano. Leiriensium Episcopo.

Iesaiæ Prophetæ uetus & noua ex Hebraico *uersio cum Commentario.*

F. *Francisco Forerio, Vlyssiponensi, S. Theologiæ professore* Dominicano, *auctore.*

Christiana Parænesis, siue de recta in Deum fide libri septem. F. Michaele *Medina, Hispano, Ordinis Minorum de Obseruantia, auctore.*

Eiusdem Disputationes de Indulgentiis.

Locorum catholicorum tum sacræ Scripturæ, tum etiam antiquorum Patrum, pro orthodoxa, & uetere fide retinenda libri septem.

F. *Francisco Horantio, Hispano, Ordinis Minorum regularis Obseruantiæ, auctore.*

Petri Fontidonii Segobiensis, Doctoris Theologi, pro sacro œcumenico Concilio Tridentino, aduersus Ioannem Fabricium Montanum, *ad Germanos.*

Orthodoxarum explicationum libri decem, in quibus omnia fere de religione capita, quæ his temporibus ab hæreticis in controuersiam uocantur, aperte & dilucide explicantur. præsertim contra Martini Chemnici petulantem audaciam.

Auctore R.D.*Dyego Payua Andradio, Lusitano.*

Commentarius in sacrum Domini nostri Iesu Christi Euangelium secundum Matthæum.

A P. *Ioanne Soarez, Episcopo Coimbricensi, & Arganisi Comite editus.*

Thoma

Thomæ ab Argentina commentaria in quattuor libros sententiarum, recognita, & a mendis quæ paßim scatebant repurgata.

Assertio fidei catholicæ aduersus articulos utriusque Confeßionis fidei Annæ Burgensis Iuris Doctoris, in academia Aurelianensi olim professore. auctore Feliciano Ninguarda a Morbinio, Dominicano, Doctore Theologo Reuerendißimi, & Illustrißimi Archiepiscopi, ac Principis Salisburgensis Consiliario, & in sacro Tridentino Concilio Oratore.

Disputationes aduersus protestationem 35. hæreticorum Augustanæ confeßionis.

Habitæ a Gasparo Cardillo Villulpandeo, Hisp. Segobiensi Doctori.

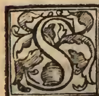
Antonii Sebastiani Minturni, Episcopi Vxentini, de officiis Ecclesiæ præstandis.

Diui Bonauenturæ in quattuor libros Sententiarum libri quattuor, Item Opusculorum eiusdem Tomi duo, ab innumeris fere mendis purgati, & annotationibus tam rerum memorabilium, quam locorum scripturæ, & Doctorum in margine nunc denuo decorati.

iussu Reuerendiß. P. Fratris Francisci Zamorræ, totius Seraphici Ordinis de Obseruantia Generalis Ministri.

BVLLA S. D. N. D. PII diuina prouidentia Papæ IIII. super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici, & generalis Concilii Tridentini.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere; ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit multos esse, qui dubitent ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini ad reformationē & ius positiuum dumtaxat spectantia eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituūt ad prouinciales diœcesanasq. Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales ecclesias, aliaq. beneficia ecclesiastica, quæ eiusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures res huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iusque positiuum tantum spectantes, quæ obseruari, aut euitari debeant. Nos itaque, ut omnis controuersia dubitatioque tollatur, Motu proprio

eam rem, prout rationi, iuri, & æquitati con uenire censuimus, duximus declarandam: Nam etsi ipsius Concilii decreta etiam de uenerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium cõsilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata a nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarii, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœperunt; quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq. imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones nouæ uim non nisi post certum tempus obtineant; æquum nobis, & iustum uisum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem iusque positiuũ dumtaxat spectantia a Kal. Maii proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, & inane, siquid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, aliisq. in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli,

Apo-

Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto: Quintodecimo Kal. Augusti. Pontificatus Nostri Anno quinto.

Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. *Cumyn.*

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO a Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Quarto indictione septima, die uero uigesima mensis Iulii, Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri, Domini Pii, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto. Retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in ualuis Basilicarum principis Apostolorum de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranen. Necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ. Per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

Motus

MOTVS PROPRIVS S.D.N.D. Pii diuina prouidentia Papæ IIII. per quem deputantur octo Reuerendiss. Cardinales, qui faciant obseruari reformationes ab ipso editas, nec non decreta sacri, œcumenici, & generalis Cōcilii Tridentini.

PIVS PAPA IIII.

OTV proprio &c. Alias nos nonnullas cōstitutiones, & ordinationes, reformationem maioris Pænitentiarii, ac sacræ Pænitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac eius officii, necnon Camerarii, & Cameræ Apostelicæ, ac illius causarum Auditoris, necnon palatii Apostolici causarū Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarū, & Cōtradictarum, aliorumq. almæ Vrbis nostræ, ac Romanæ Curiæ tribunalium, & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen (ut intelleximus) ab eorumdem officiorum, & tribunaliū præfectis, ac officialibus minus diligēter obseruantur. Cum autem enixæ nostræ uoluntatis sit, ut illa, & pariter decreta sacri Cōcilii Tridentini; in his, quæ ad eorū officia spectant, ab eisdem omnino obseruētur, Nos propterea cōsiderantes, parum esse; iura condere, nisi sint, qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officii nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, salubriter, & utiliter prouidere,

uidere, præfatasq. conſtitutiones, & ordina-
tiones, ac decreta Concilii, quas, & quæ hic haberi uolumus pro expreſſis, inuiolabiliter obſeruari uolentes: Venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Tuſculan. Morono, Io. Michaeli Sanctæ Anaſtaſiæ Saraceno, ac Io. Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Ara cæli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti Martini in Montibus Borromeo preſbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus, committimus, & mandamus: quatenus ipſi, ſeu eorum maior pars, coniunctim, uel diuiſim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum, litterarum, conſtitutionum, & decretorum prædictorum, conſtitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata, iuxta tenores eorum, ac litterarum deſuper cōfectarum, per quoſcumque Pænitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum iudices, & officiales, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum, & aliis eiſdem Cardinalibus bene uiſis, etiam pecuniarum, eo ipſo incurrendis pœnis, firmiter obſeruari faciant, & cum effectu: niſi, tam in executione dictorum decretorum Concilii, quam dictarum litterarum noſtrarum, aliqua dubietas, aut difficultas emerſerit: quo caſu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ac eos, qui litteris; & decretis prædictis, & eorum-

dem

dem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, pro ut ex eadem die, & e contra, illorum officiis priuatos, necnon ad illa, & alia Romanæ curiæ officia imposterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic priuatis, illa tamquam per priuationem uacantia a Datario nostro uendi, & a quibusuis personis idoneis pro pretio conuenienti emi, libere, & licite posse auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus. Nō obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Pænitentiariæ, & curiarum, nec non tribunalium prædictorum statutis &c. etiam iuramento &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, ac dictis officialibus, & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu simili &c. & alias quomodocumque concessis &c. Quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac uice latissime derogamus, eaque aduersus præmissa nullatenus suffragari uolumus: ceterisq. contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio. I.

Dat. Romæ, apud Sanctum Marcum, quarto Nonas Augusti, Anno quinto.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII diuina prouidentia Papæ IIII, contra quoſcumque eccleſias & beneficia eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſiue recipientes.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROMANVM Pontificem in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula cõſtitutum, uigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumq. fratrum, & filiorũ ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos, præſertim quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ contagione, uerum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, uacuos & immunes conſeruare decet, ut qui ceteros illuſtris officii ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiã illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sane licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitatis ſpeciem, quã beneficiorum confidentiã uocant, in Ro. Cu. atque adeo in ſacrũ uenerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importu-

nis amicorum familiariũmq. precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam huiusmodi recepisse, & frequenter recipere, intelleximus, hanc illicita beneficentiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ uiam, a tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neue illa hoc pacto reciperent, utque sic recepta dimitterent: Nihilominus nuper ad aures nostras peruenit, eorum aliquos, monitionis nostræ, immo potius suimet oblitos, ea, quæ custodienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, ecclesias, monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorem resignata, cessa, uel alias dimissa, acceptasse, aut de illis, per obitum, uel alias uacantibus, a nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab ordinariis, & aliis inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodũ sibi prouideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter uacantia, sibi in titulum, commendam, uel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, uel cedentium, seu etiam aliorum fauorem cessisse, uel alias dimisisse, Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huius-

huiusmodi, in toto, uel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi, ac etiam collationem, prouisionem, praesentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum, ad eorumdem ecclesiarum, monasteriorum, & dignitatum Praelatos pro tempore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regressus, siue accessus, & ingressus ad ecclesias, etiam cathedrales, monasteria, ac alia diuersa beneficia ecclesiastica, sibi reseruari procurasse, & obtinuisse, ad hoc uidelicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, uel communis dicti Collegii, & annatae, aliorumque iurium dictae Camerae debitorum, solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis uacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicae generaliter reseruatorum, collationibus, ac interdum ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum, tunc forsan de iure inhabilium, & incapacium, uel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, seu resignentur, uel ut personae inhabiles, & incapaces huiusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi praedicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorumdem, in monitionibus nostris parendo, incuriam, & tam illorum quam ceterorum Praelatorum, etiam clericorum,

corum, ac aliorum quorumcumq; indignam fallaciam, conniuentibus oculis diutius mini me dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui, monitioni nostræ non parentes, beneficia huiusmodi in confidentiam, ut præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, uel percipiendo, uel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga suos indulgentia, quam aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus; iccirco omnes & singulas ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias cathedrales, ac monasteria, etiam, consistoralia, prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates, etiam maiores, & principales, etiã conuentuales, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia & quorumuis Ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Romanæ Ecclesiæ etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam uel administrationem, aut alias, in huiusmodi cõfidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, ut præfertur, contemplatione uel intuitu,

quouis

quouis modo recepta, illorum liberam collationem,& dispositionem nobis & Sedi Apostolicæ, harũ serie reseruantes ipso iure a die receptionis eorumdem, uacauisse, & uacare; Ac fructuum, & pensionum reseruationes ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, ut præmittitur, factas, ac regressus, siue accessus, & ingressus concessos huiusmodi, cessasse, & cessare, ac extinctos esse, Et eosdem Cardinales, seu quosuis alios, a prima die receptionis beneficiorum huiusmodi citra, fructus, redditus,& prouentus eorumdem ecclesiarũ, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas, indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes, & singulos ad Cameram eamdem deuolutos fuisse, & esse, illique deberi; ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorũ heredes, ad integram illorum restitutionem,in utroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remediis compelli debere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decernimus, & declaramus. Et insuper uniuersis & singulis, tam eiusdem Ro. Ecclesiæ Cardinalibus etiam Episcopis, quam Prælatis, & Clericis, & aliis prædictis, præsentibus,& futuris,ne deinceps ullo umquam tempore aliquas ecclesias, monasteria, dignitates, uel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, uti præfertur, existentia, aut fructus, uel pensiones, aut regressus, seu accessus, in confidentiam prædictam, aut ad

effe-

effectum reseruationum huiusmodi, sibi post modum cedentibus procurandarum, recipere præsumant, Cardinalibus uero, & aliis Prælatis huiusmodi, in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus ecclesiæ, reliquis uero. sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua, nisi a nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, preterquam in mortis articulo constituti, absolui nequeant; districtius inhibemus. Ac quascumque collationes, prouisiones, præfectiones, commendas, reseruationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones, de ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices successores nostros etiam Motu proprio, seu Consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, & ad patronorum eorumdem præsentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiusmodi, expresse, siue occulte, ac de iure præsumpte, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliusque roboris uel momenti fore, neque cuiquam suffragari, Sed ecclesias, monasteria, dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure uacare, ac nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur, esse, & censeri: Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscum

que

que iudices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiusmodi, in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, iudicari, & definiri debere: Ac quidquid secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter uel ignoranter, attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus. Non obstantibus fe. rec. Bonifacii Papæ VIII, prædecessoris nostri, de una, & Concilii generalis de duabus. dietis, ac aliis constitutionibus Apostolicis, necnon Collegii præfati, iuramento, confirmatione Apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque: Aut si aliquibus, communiter uel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, uel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de uerbo ad uerbũ, de indulto huiusmodi mentionem. Et ne quispiam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit; Volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe ualuas, per aliquem ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica, de more publicentur, Ac in eiusdem Cancellariæ, quinterno, ad maiorem partium, illas in iudicio producere uolentium,

com-

commoditatem, describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reseruationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & uoluntatis, infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Decimoseptimo Kal. Nou. Pontificatus nostri anno quinto.

Visa de Curia M. *de Enciso*.

Ca. Glorierius,

H. *Cumyn*,

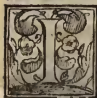
ANNO a natiuitate Domini, Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, indictione septima, die uero quarta mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in *Christo* Patris, & Domini nostri, Domini Pii, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto suprascriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad ualuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in aciæ Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum litterarũ copiis affixis, ut moris est, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreutium præli bati Sanctissimi Domini nostri PP. Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, diuina prouidentia Papæ IIII, Super Forma iuramenti profeſsionis fidei.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INIVNCTVM nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, ut ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, ſanctis Patribus, in nomine ſuo cōgregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaq; iuxta Concilii Tridētini diſpoſitionē omnes, quos deinceps cathedralibus & ſuperioribus eccleſiis præfici, uel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuſcūq; beneficiis eccleſiaſticis, curam animarū habentibus, prouideri continget, publicā orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros ſpondere, & iurare, teneantur: Nos uolentes, etiā per quoſcumque, quibus de monaſteriis cōuentibus, domibus & aliis quibuſcūq; locis Regulariū quorūcumque Ordinum, etiā Militiarum, quocumque nomine uel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, ut unius eiuſdem fidei profeſſio uniformiter ab omnibus exhibeatur, uniçaq. & certa illius forma cunctis innoteſcat,

T noſtræ

nostræ sollicitudinis partes, in hoc alicui mini me desiderari, formam ipsam præsentibus an notatam, publicari, & ubiq. gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Cõcilii & alios prædictos spectat, recipi & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, professionem prædictam sollemniter fieri auctoritate Apostolica tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore. Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continẽtur in Symbolo fidei, quo Sãcta Romana Ecclesia utitur, uidelicet.

Credo in unum Deum patrem Omnipotentem, factorem cæli & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unũ Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine; Deum uerum de Deo uero; genitum, non factum, consubstantialẽ patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, Passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum Scripturas; & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cu ius regni non erit finis: & in Spiritũ sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur & cõglorificatur qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, &

Apo-

Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uentnri sæculi. Amen. Apostolicas & ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacrã Scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam umquã nisi iuxta unanimem consensum patrum, accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse uere & proprie sacramenta nouæ legis a Iesu Christo, Domino nostro, instituta, atque ad salutem humani generis, licet nõ omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pænitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimoniũ, illaq; gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse, Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ catholicæ ritus, in supradictorum omnium sacramentorum sollemni administratione recipio, & admitto, omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio: Profiteor pariter in Missa offerri Deo uerum, proprium, & propiciatoriũ sacrificium, pro uiuis, & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse uere, realiter, & substãtialiter corpus, & sanguinem, una cum anima, & diuinitate Domini nostri, Iesu Christi,

sti, fieriq. conuersionem totius substantiæ,panis in corpus, & totius substantiæ uini, in sanguinem, quam conuersionẽ Catholica Ecclesia Trãsubstantiationẽ appellat: Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, uerumq. Sacramentum sumi, Constanter teneo Purgatorium esse, Animasq. ibi detentas fidelium suffragiis iuuari, Similiter & Sanctos una cum Christo regnantes, uenerandos atque inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse uenerandas: Firmissime assero imagines Christi, ac Deiparæ semper uirginis, necnon aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitũ honorem ac uenerationem impertiendam: Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq. usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo: Sanctam Catholicam, & Apostolicã Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoq. Pontifici, beati Petri, Apostolorum principis, successoris, ac Iesu Christi Vicario ueram obedientiam spondeo, ac iuro: Cetera item omnia a sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulq. contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reicio, & anathematizo: Hanc ueram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profi

teor,

teor,& ueraciter teneo,eandem integrã & inuiolatam,usque ad extremum uitæ spiritum, constantissime (Deo adiuuante) retinere & confiteri, atque a meis subditis uel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit,teneri,doceri, & prædicari, quãtum in me erit, curaturum. Ego idem. N. spondeo,uoueo,ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. Volumus autem, quod præsentes litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica, de more,legantur: Et ut omnibus facilius pateãt, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ uolũtatis & mandati infringere,uel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ,apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Idibus Nou. Pontificatus nostri anno quinto.

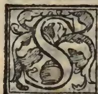
Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

Lectae, & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ,in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto. Die uero Sabbati, nona Mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini Nostri,Domini Pii, Papæ IIII, Anno Quarto.

A. Lomellinus Cust.

DECLARATIO, QVOD gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studii, non ualeant sine consensu Ordinarii.

SANCTISSIMVS in Christo pater, & Dominus noster, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit nonnullos curata, uel alios sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu quod litteris operã dare cupiebant, post confirmationem Concilii Tridentini, per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, ut litterarum Studio in loco, ubi illud uigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiusmodi usque ad quinquennium, uel aliud tempus, tunc expressum, dummodo infra primum illius annum subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minime teneantur, & tam iidem interim, quam alii, etiam ad eosdem ordines uel eorum aliquem seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, uel alias deputandos in diuinis deseruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, usque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilo-

nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pænitentiariæ suæ officium dispensari, sibiq. pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his uel fraudi, uel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi nō potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere uolens, Concilii etiam Tridētini decretis inhærendo, huiusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pænitentiariæ, quam Apostolicas, & alias desuper confectas & conficiendas litteras, processusq. habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declarauit: decernens irritum &c.

Placet. publicetur & describatur. I.

LECTA, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto. Die uero Veneris uigesimaquarta Mensis Nouemb. Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno Quinto.

A. Lomellinus Cust.

BVLLA S. D. N. D. PII, diuina prouidentia Papæ IIII, Super residentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS seruorum dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis licet insufficientibus, diuina dispositione constituti, cunctos non solum uigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum pastorũ suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamq. sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere: ut quemadmodum operosum sacri Concilii Tridentini progressum, felicemq. exitum, Domino cooperante, præstitimus: Ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem uocati sunt, Pastorum officium concernentia non tepide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & singuli uenerabiles, fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiati, apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur; nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui, gregiumq.

quos

quos olim deperditos, Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Vrbe, uel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonii inter eos suasq. ecclesias sollemniter contracti, iura confundentes, sponsas suas in longa quasi uiduitate relictas, ac prædictas ecclesias quomodocumque sibi cōcessas inuisere, & apud illas, ut probos, & prouidos patresfamilias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, seu conuincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, uel præeminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in commendam, uel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque beneficiatis curam animarū habentibus, qui, iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis ecclesiis residentiam facere tenentur, in uirtute sanctæ obedientiæ, & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub priuationis eorum a regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis, successoris nostri, arbitrio imponendis pœ-

 nis,

nis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilii personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo ualitura sanctiones per præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, uel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & ualoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum, uel Commēdam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias, & diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilii huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditunm, & prouentuum ecclesiastico-

rum

rum: Necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occa sione quæsita, etiam si facultatem speciale de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibusuis aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quod fa cultates huiusmodi reuocari nequeant, aliisq. irritantibus decretis obtinuerint, & in uim illarum litterarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iam disposuerint; tamquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitime pertineant, liceatq. dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis conficere; illaque, prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cuiusuis licentia desuper minime requisita. Ac facultates; & desuper confectas litteras prædictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis uicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad uerbum insertis habentes, in euentum obitus huiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, uel alibi extra suas ecclesias, ut

præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc; & e contra, in dictæ contumaciæ pœnam eisdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, uel in remunerationem seruitiorum, nulla, & inualida, nulliusque roboris, uel momenti fore, neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis instãtia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate iudicari, & definiri debere. Ac quidquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter atten tari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quo ad prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis ecclesiis, aut diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere uolumus, præterquam, quo ad eos, qui in suis ecclesiis iuxta formam prædicti Concilii resederint, & spe-

& ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe uolumus. Ita ut generalis licentia teſtandi eis, quamquam reſidentibus, minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali, ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum, ut præceptum, mandatum, ſtatutum, ordinatio, reuocatio, caſſatio, decretum, & alia præmiſſa, præſentesque litteræ ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullusque poſſit aliquã illorum ignorantiam prætendere, uel excuſationem allegare, ſed illa perpetuo firma, & illibata permaneant, uolumus, & mandamus, quod eædem præſentes in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ noſtræ ualuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ, copia illarum ibi dimiſſa, ab ea die omnes perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nõ obſtantibus præmiſſis, ac in fauorem curialium per fe. re. Sixtum IIII. Leonem X, Iulium III. & quoſcumque alios Ro. Pont. prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos editis, & approbatis: Necnon aliis litteris, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceterisque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri præcepti, mandati, ſtatuti, ordinationis, reuocationis, caſſationis, annullationis, decreti, ampliationis, extenſionis, intentionis, & uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, Petri, & Pauli,

Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto. Septimo. Kal. Decemb. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius

Visa de curia M. *de Enciso*.

H. *Cumyn*.

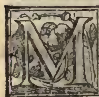
ANNO a natiuitate Domini, Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, indictione septima, die uero quarta mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pii, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno Quinto. Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad ualuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad ualuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copiis; affixis, ut est moris, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. Pii, Papæ Quarti, Super executione Concilii, & litterarum eiuſdem Sanctiſs. contra Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, & alias perſonas Eccleſiaſticas non reſidentes in eorum Eccleſiis.

PIVS PAPA IIII.

O T ṽ proprio &c. Cum tam, per ſacroſanctũ œcumenicũm Concilium Tridẽtinum, quam etiam per noſtras litteras ſiue bullas etiam deſuper emanatas, & inter alias ſub dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D LXIIII. Septimo Kal. Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto, Mandatum ſit omnibus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & aliis, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro eis ſacrificium offerre, uerbique diuini prædicatione, ſacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium exemplo paſcere, pauperũm aliarumque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & ſignanter munera paſtoralia, & eis diligenter incumbere, & aſſiſtere aliaque facere, quæ in dicto ſacro Concilio, & in dictis noſtris litteris ſiue bullis continentur.

Quæ omnia nequaquam ab eis præſtari, & adimpleri poſſunt, cum gregibus ſuis

non inuigilant neque assistunt, sed mercenariorum more oues suas deserunt, & propterea debuissent, & deberent omnes,& singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alii in dignitatibus ecclesiasticis constituti,& præfecti, & quibus animarum cura existit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilii,ac prædictarum nostrarum litterarum, seu bullarum uim, formam, continentiam, & tenorem ad eorum respectiue Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam facien. sese contulisse, ac omnia, & singula in eisdem præceptis, concilio, & litteris siue bullis respectiue contenta adimpleuisse, & obseruasse. Attamen, sicut accepimus,multi & multi præfatorum præceptorum, & mandatorum contemptores animarumque suarum propriæ salutis immemores in dictis dignitatibus ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscopalibus respectiue constituti præmissa facere, & adimplere hactenus minime curarunt, sed distulerunt, & differunt in graue animarum suarum, gregiumq. sibi commissorum periculum, & ouium suarum pernitiosum exemplum, & scandalum sententias, cen. & pœnas propterea sibi inflictas temere, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint conniuentibus oculis, aut impune prætermittenda, sed grauiter, ut ceteris transeant in exemplum, cum iam per tot menses inobedientes fuerint censuras præfatas sustinen. Motu proprio, & ex certa

nostra

nostra scientia, deque potestatis nostræ plenitudine Dilecto filio nostro Alexandro Riario Cameræ Apostolicæ generali Auditori, cui alias etiam, seu prædecessori suo uiuæ uocis oraculo commisimus, ut dictos Episcopos, Archiepiscopos, & alias personas Ecclesiasticas animarum curam haben. non residentes, pœnas præfatas in dicto Concilio, & litteris siue bullis nostris contentas incurrisse declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque grauiora procederet, uiuæ uocis oraculo commisimus, tamen quia nonnulla monitoria contra certos Episcopos, & alias personas præfatas in uim commissionis nostræ huiusmodi sibi factæ tunc decreuerat, & relaxauerat, ne imposterum de illius iurisdictione dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro nunc officium Auditoratus exercen. auctoritate nostra committimus, & mandamus, quatenus statim tam contra Episcopos, Archiepiscopos, & alios quoscumque Prælatos, tam in Vrbe quam alibi, & ubique locorum existen. & in propriis diœc. non residen. constito sibi quantum sufficere uidebitur summarie simpliciter, & de plano, sola ueritate inspecta, & manu regia de inobedientia propria usque ad sententiam exclusiue procedat, & deinde nobis referat, ut nos in consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum consilio, ut moris est, ad sententiam priuationis, & depositionis Prælatorum inobedientium huiusmodi procedere ualeamus, prout procedere intendimus: quo uero ad alios curam animarum

rium haben. usque ad sententiam inclusiue procedat; & exequatur iuxta formam, & tenorem dicti Concilii, & litterarum nostrarum prædictarum cumeisdem facultatibus, ut supra, ac alia faciat, & exequatur, prout in dictis litteris siue bullis continetur, cum potestate citandi, inhiben. excommunicandi, suspendendi a diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, reaggrauandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaq. facien. necessaria quomodolibet, & opportuna. Contrariis quibuscumque non obstan. & quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria, & aliis quibuscumque, quibus omnibus expresse derogamus, non obstantibus.

Placet Motu Proprio. I.

Præsentetur B. Amerin. Regens.

BVLLA

BVLLA S. D. N. PII, PP. IIII. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſsionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumq; ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis, & perſonis cōceſſarum, in his, in quibus ſtatutis, & decretis ſacri Concilii Tridentini contrariantur.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

N Principis Apoſtolorum Sede, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neque uniuerſali Eccleſiæ, curæ & ſolicitudini noſtræ commiſſæ ſalubrius, neque iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio, decentius præſtare poſſumus, quam quod prouidentiæ noſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimum auſpiciis ſummaque ſanctorum patrum concordia per Dei miſericordia feliciter abſolutum fuit, Ita, per uniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, ubique ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis ab omnibus æqualiter obſeruetur. Cum itaque in eodem

Concilio quamplura salubria, & ad uniuersalem morum reformationem ualde utilia, decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa, atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates conseruatoriæ, indulta, &, ut uocant, confessionalia, & Maremagnum, & aliæ gratiæ, quæ uariis, tam cathedralibus, etiam Metropolitan. quam collegiatis ecclesiis monasteriis, conuentibus, & aliis religiosis, etiam fratrum mendicantium domibus, & ordinibus, Necnon sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranensis, ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonii Viennen. & Sancti Bernardi Iuren. aliisque Hospitalibus; Militiis, eorumque Capitulis, & Conuentibus, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generalium collegiis, tam sæcularibus, quam ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Vrbe, quam aliis Fabricis, sanctæ Cruciatæ, aliisque piis locis, & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & aliis ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam diuersorum ordinum, & militiarum regularibus, ac etiam laicis cuiuscumque dignitatis, & status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus utriusq; sexus personis. Necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices

fices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, eiusq. Legatos hactenus etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, etiam de fratrum conſilio, diuerſimode, uariisque temporibus in genere, uel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos quibus in primis cordi eſt, tam ſancta, & Eccleſiæ dei ſaluberrima decreta ſuos, ut par eſt, effectus ubique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris Magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apoſtolicarum, & aliarũ litterarum de ſuper confectarum, proceſſuumque, decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de uerbo ad uerbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & plene inſertis habentes: Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod eadem omnia, & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Cõfeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & ſingulis in quibus illa ſtatutis, & decretis Concilii huiuſmodi contrariantur ipſo Iure reuocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Concilii terminos, atque limites reducta ſint, & eſſe cenſeantur, nec quidquam

aduer-

aduersus ipsa decreta, & statuta quominus ubique, & apud omnes obseruentur in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si numquam emanassent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus. Decernentes nihilominus omnia, & singula quæ uigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum huiusmodi post id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta, & gesta quomodolibet fuerunt, & imposterum fient, in his, in quibus dicti Concilii decretis aduersantur nulla, inualida, & irrita esse, & censeri, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientiæ suffragari posse, & debere. Et ita per quoscumque locorum ordinarios, aliosque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in utroque foro iudicari, & definiri debere, ac quidquid secus, a quoquam, quauis auctoritate scienter, uel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, uel ei ausu temera-

merario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quinto, Tertiodecimo. Kalen. Martii.

Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Cæ. Glorierius.

P. *Epiſcopus Narnien.*

H. Cumyn.

ANNO a Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquinto. Indictione Sexta: die uero uigeſimaquarta menſis Februarii. Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & Domini noſtri, Domini PII diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno eius ſexto. Retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & ualuis Cancellariæ Apoſtolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Curſores.

Philibertus Phapuis, Magiſter Curſorum.

ORA-

ORATIO, HABITA IN Sesſione nona, & ultima ſacri Concilii Tridentini,

Celebrata duobus continuis diebus, tertia & quarta Decemb. M D LXIII. PIO IIII. Pont. Max.

A R.P.D. HIERONYMO RAGAZONO Veneto, Epiſcopo Nazianzeno, & coadiutore Famaguſtano.

Hic ſummatim recenſentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ ad pie credendum, & ad bene uiuendum pertinent.

VDITE hæc, omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iamdiu cœptum, aliquando intermiſſum, diſtractũ uarie atque diuulſum, nunc demum, ſingulari Dei omnipotentis beneficio, ſumma atque incredibili omnium ordinum, ac nationum uoluntate, connectitur, atque perficitur. Dies hæc quidem feliciſſima Chriſtiano populo illuxit, in qua templum Domini diſturbatum frequenter, ac diſſipatum reficitur, & abſoluitur: & nauis hæc una bonorum omnium ex maximis, ac diuturnis turbinibus, atque fluctibus tuta in portu collocatur. quam utinam conſcendere nobiſcum ii uoluiſſent, quorum in primis gratia hæc ipſa nauigatio inſtituta fuit: atque ædificii huius conſtruendi participes extitiſſent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt, maioris nunc profecto lætitiæ cauſam haberemus. Sed noſtra id certe culpa non accidit.

Nos

Nos urbem hanc in Germaniæ faucibus, ideſt, in domus illorum fere limine poſitam elegimus : nos cu ſtodiam nullam nobis, ne ſuſpicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus : nos eam fidem publicam illis conceßimus, quam ſibi ipſi com poſuerunt : nos hic illos perdiu expectauimus; neque hortari, ac rogare umquam deſtitimus, ut ad ueritatis lucem cognoſcendam accederent. Verum illis etiam abſentibus ſatis, ut puto, a nobis conſul tum eſt. Etenim, cum duo eſſent, in quibus ægris, atque infirmis illorum animis medicina fuit adhiben da : alterum Fidei catholicæ, ac uere Euangelicae *illis in rebus, quæ in dubium ab ipſis uocantur, quæque opportunæ his temporibus uiderentur, expli cata & confirmata, diſiectis omnibus ac dißipatis errorum tenebris, doctrina : alterum diſciplinæ eccleſiaſticæ, cuius potißimum deprauatione illi ſe a nobis defeciſſe affirmant, reſtitutio : utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratio ne, cumulate præſtitimus.*

Principio *enim ſancta hæc* Synodus *(facta ex laudabili maiorum noſtrorum conſuetudine ſuæ fidei profeßione) ut quodam quaſi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus teſtimoniis, atque præſidiis, in dogmatibus ſanciendis nitendum eſſet, oſtenderet, ueteris ac noui* Teſtamenti *libros, qui eſſent ſine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum* Conciliorum *probatißimorum exemplo, pie & pru denter enumerauit : ac, ne de uerbis quidem ulla ex uariis inuerſionibus oriri poſſet difficultas, certam ac definitam de Græcis, &* Hebræis *translationem approbauit.* Hinc *omnium hæreſum caput, atque arcem aggrediens, de humanæ naturæ corruptis initiis ea ſtatuit, quæ ueritas ipſa, ſi loqui*

V *poſſet,*

posset, exprimeret. De Iustificatione deinceps (res magna, & cum ab antiquis, tum a nostri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definiuit, quibus & perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur; & recte sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (ut in illis Dei spiritum facile agnoscas) demonstraretur. Præstantissimo hoc post hominum memoriam decreto hæreses fere uniuersæ iugulantur, & quasi caligo Sole, discutiuntur, ac dispelluntur: eaque claritas, isque splendor ueritatis apparet, ut tantum lumen qnin uideat, dissimulare iam nemo possit. Subsecuta est salutaris septem diuinorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio: primum simul de omnibus, post de uno quóque separatim. Hic uero quis non uidet, quam distincte, explicate, abundanter, illuminate, & (quod caput est) uere tota cælestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna, multiplicique doctrina, quid aut sequendum, aut fugiendum sit, potest ullo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum, aut occasionem inueniet? Quis deñique de Sacramentorum horum ui, atque uirtute dubitare in posterum poterit; cum gratiam illam, quæ illis ipsis quibusdam quasi stillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis affuisse tam copiose per spiciatur? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Communione sub utraque specie, & paruulorum decreta: quibus quidem nihil sanctius, nihil utilius, ut de cælo lapsa, non ab hominibus composita uideantur. Adiungetur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginibus, & Reliquiis doctrina, qua non solum hæreticorum

fraudi-

fraudibus & calumniis obsistetur, sed piorum etiam catholicorum conscientiis plane satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ Dogmata *appellantur, fauste, ac fœliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere a nobis hoc tempore expectabatur.*

In eornm autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent, quæ non rite omnino, ac recte seruarentur, accuratißime, Patres *amplißimi, curastis, ut pure illa, & caste, atque ex more, institutoq. maiorum tractarentur.* Ita *omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (ut dicunt) irreuerentiam a diuina* Missarum *celebratione abstulistis: uagis, ignotis, & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratißimae usum a priuatis domibus, & profanis in sacra religiosa loca reuocastis: molliores cantus, & symphonias, deambulationes, colloquia, negociaciones a templo* Domini *summouistis.* Ita *ecclesiastico unicuique gradui leges illae a uobis præscriptæ sunt, ut tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus utique locus relinquatur.* Ita *nonnulla* Matrimonii *impedimenta, quae ansam quasi quandam ad uiolanda* Ecclesiae *praecepta dare uidebantur, remouistis: facilem ueniae consequendae uiam minus legitime connubii fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de furtiuis, tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa conuocandi* Concilium *fuisset, (quae multae & maximae fuerunt) propter unam hanc id omnino fuisse faciendum.* Nam*, cum res haec ad omnes spectet, neque ullus in orbe terrarum uniuerso angulus reperiatur, quem labes haec non inuaserit; curandum merito*

fuisset, ut communi huic malo, communi etiam consilio prouideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & grauissimorum delictorum, ac scelerum occasio, prudentissima ista uestra, ac prope diuina sanctione penitus ablata est, & Christianae reip. gubernationi sapientissime consultum. Accedet ad haec utilis in primis ac necessaria multorum in Purgatorii, Sanctorum Venerationis, Inuocationis, Imaginum, & Reliquiarum, atque etiam Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem inquinare, atque turpare mirum in modum uidebantur.

Altera uero pars, in qua de labenti ac prope cadenti ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissime etiam absoluta fuit, atque perfecta. Eligentur in posterum ad ecclesiastica munera obeunda, qui uirtute, non ambitione, praestent; quique populi commodis non suis inseruiant; & prosint potius, quam praesint. Enunciabitur atque explanabitur frequentius, & studiosus uerbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

Aderunt suis gregibus, & inuigilabunt Episcopi, ceterique, quibus animarum cura commissa est: neque extra creditam sibi custodiam uagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impure & flagitiose uiuendum, aut ad male & pernitiose docendum priuilegia: nullum sine poena crimen, nulla sine praemio uirtus relinquetur. Pauperum & mendicantium sacerdotum multitudini optime prouisum est: certae unusquisque ecclesiae, statutoque operi, unde ali possit, ascribetur.

Auaritia, quo nullum uitium est tetrius, praesertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis

Sacramen-

Sacramenta omnia, ut par est, conferentur. Ex una ecclesia plures, ex pluribus una, ut populi commodum, & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum quaestores, (ut appellant) qui sua, non quae IESV *Christi querentes, magnum nostrae religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod summae felicitatis loco ponendum est) penitus euellentur. Hinc nostra praesens calamitas sumpsit exordium; hinc serpere infinitum malum, manareque in dies latius non desistebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouisionibus potuit. Quam ob rem quis non nisi sapientissime factum dixerit, ut membrum hoc, in quo sanando diu, ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur?*

Porro Deo cultus tribuetur purius & accuratius; atque ita, qui fuerunt uasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant. In quo præclare illud fuit excogitatum; ut, qui sacris essent initiandi, iis moribus atque litteris in unaquaque ecclesia a prima ætate instituerentur, ut quodam quasi uirtutum omnium Seminarium illud existeret. Iam uero prouincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum utilitatem, non ad querelam & sumptum renouatis: Tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodius facultate: Pænitentia publica in usum reuocata; Hospitalitate tum ecclesiasticis hominibus, tum piis locis indicta: In Curatis sacerdotiis conferendis memorabili, ac pene caelesti ratione constituta: Beneficiorum (ut aiunt) Pluralitate sublata: Hereditaria sanctuarii Dei possessione prohibita:

 Modo

Modo excommunicationibus imposito ac terminato: Primis iudiciis iis in locis, ubi lites oriuntur, aßignatis: Singularibus certaminibus interdictis: Omnium hominum ac sacrorum in primis luxuriae, cupiditati, atque licentiae freno quasi quodam, quod excuti non facile poßit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis: aliisque rebus huiusmodi prudentißime sancitis: quis non uidet uestras uos, P. optimi, hac etiam in re partes cumulatißime executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis *de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio, an umquam diligentius, atque distinctius.* Hic, *præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus catholicae religionis ueritas agnoscitur, non solum* Patres, *sed* Oratores *habuimus.* At *quos uiros?* Si *doctrinam spectemus, eruditißimos; si usum peritißimos, si ingenia, perspicacißimos; si pietatem, religiosißimos; si uitam, innocentißimos.* Numerus *is quoque fuit, ut, si praesentes Christiani orbis considerentur angustiae, frequentißima haec omnium, quae antea fuerunt, Synodus appareat.* Hic *singula omnium uulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dißimulatum est: nostrorum aduersariorum argumenta & rationes ita tractatae, ut eorum tum causa, non nostra agi uideretur.* Tertium *nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, ut, quem admodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus ueritatis uires, ac nerui probarentur,* Quae *enim inter idem sentientes, idemque spectantes discordia potuit existere?*

Quæ cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam)

bam) summopere fuisset, ut una cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita prouisum est, ut alia ratione prouideri, si affuissent, non potuisse uideatur. Legant illi, *quæ de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter: &, si lumen eis aliquod fulxerit, ne faciem auertant: &, si uocem* Domini *audierint, corda sua, non obdurent.* Ac *si ad communem matris* Ecclesiæ *complexum, unde se illi distraxerunt, redire uoluerint; clementiam sibi omnem, ac misericordiam tribuendam non dubitent.* Sed *præcipua illa ratio est,* P. A. *dissentientes a nobis animos conciliandi; consentientes in fide atque officio retinendi: si, quæ hoc in loco uerbis sancimus, re ipsa in nostris ecclesiis præstemus.* Leges *etsi optimæ sunt, muta tamen res est.* Quid Hebræo *populo* Dei *ipsius ore latæ leges proferunt?* Quid Lycurgi *leges* Lacedæmoniis; Solonis, Atheniensibus; *ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ, utilitatis attulere?* Sed *cur externa, atque antiqua nimis commemoro?* Quæ *ad bene beateq. uiuendum instituta atque præcepta ex unius* Christi Domini *nostri uita, atque doctrina desiderare aut possumus, aut debemus?* Quid *item fuit a maioribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret?* Medicamentum *quidem salutare compositum ac paratum iamdiu habemus: uerum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per uenas in omne corpus diffundendum.* Poculo *hoc salutis nos primum inebriemur, carissimi, & uiuæ atque loquentes leges simus; & norma quasi quædam, ac regula; ad quam aliorum actiones & studia dirigantur; atque ita sibi unusquisque*

quisque

quisque persuadeat nihil e Christianæ reip. commodo, ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiose præstiterit. Id curandum nobis cum antea fuit: tum multo erit in posterum accuratius. Etenim, si magistri nostri, ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere; postquam docuimus, quin faciamus, quæ esse poterit excusatio? Quis ferre nos, ac pati poterit; si, cum non furandum esse demonstrauerimus, ipsi furemur? si, cum non mœchandum, mœchemur? Sanctos a sancto Concilio: innocentes atque integros ab integritatis præceptis & innocentiæ firmos in fide atque constantes a fidei nostræ firmata doctrina discedere minime conuenit. Ac tales quidem expectant nos populi nostri, qui nostrum iamdiu reditum sustinentes ea se ipsi ratione consolabantur, fore, ut hanc temporis usuram maiori præsentes studio sarciremus. Sed fiet id a uobis, ut spero, Patres sanctißimi, diligenter: et quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo, atque immortali, maximas, atque immortales gratias & agamus, & habeamus; qui non secundum peccata, quæ fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis: sed diem hunc lætißimum, quem uidere multi concupiuerunt, nobis non solum uidendum, sed etiam celebrandum, incredibili cum totius Christiani populi assensu, atque approbatione, sua magna benignitate conceßit. PIO deinde IIII. summo nostro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ, ac singulares habendæ sunt: qui, cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi desiderio exarsit, ut in eo suas omnes curas, & cogitationes defi-

geret.

geret. Nuncios statim uiros probatissimos ad indicendum illis nationibus, atque Prouinciis Concilium misit, pro quorum in primis salute conuocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, ut in Angliam traiicerent. Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cum interesse ille Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli fere Episcopi conuenissent, hic esse uoluit. Hi, atque additus eis paulo post tertius, nouem menses, atque eo amplius, iustum ad Synodum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes expectauerunt; cum interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam ut partes quam plurimi, quamoptimi, & quamprimum huc accederent; & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos huc Oratores mitterent; ut communi omnium uoto, atque consilio communis hæc causa grauissima omnium, atque maxima tractaretur. Quid uero postea omni cura, solicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilii huius amplitudinem, libertatem, & commodum pertinere aliquo modo uideretur? O singularem pastoris ac patris nostri pietatem, atque prudentiam: o summam etiam eiusdem felicitatem, cuius auctoritate, atque auspiciis iactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit, & conquiescit. Te Paulum III. te Iulium, mortuos appello quamdiu, quantoque studio uidere, quod nos uidemus, exoptastis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem uere tibi atque ex animo, PIE sanctiss.

ctiß. ac beatiß. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum est) Dominus reseruauit. quem nos precibus omnibus, ac uotis supplices oramus, ut te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quamcitißime reddat, & quamdiutißime conseruet. Serenißimo etiam Imperatori gratias agere, & gratulari iure optimo debemus. Ille potentißimorum Cæsarum, qui propagandae Christianae religionis miro quodam desiderio flagrarunt, animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conseruauit, & nos ut tutam tranquillamque pacem traheremus, sua uigilantia perfecit: magnamq. nostris animis securitatem aßidua trium suorum Legatorum, summorum uirorum, præsentia, ac prope pignore attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate solicitus mirifice fuit. Ille a se atque a nobis dissentientes homines, ex obscurißimis in quibus uersantur tenebris, eruere atque ad sanctae huius Synodi clarißimam lucem aspiciendam adducere maximopere laborauit. Regum præterea Christianorum ac Principum in Concilio hoc amplißimis suis legationibus ornando, & suos uestrae auctoritati fasces submittendo, pia maxime uoluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iam uero quis est illustriß. Legati & Cardinales, qui se uobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi, ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas uiolari aliqua ex parte uideretur, incredibili patientia, ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum

res

res exitum, quod alii multi uestri similes frustra tentauerunt, quamprimum perduceretur. In *quo præcipuam quandam ac propriam lætitiam habere tu* MORONE *illustriss. atque ornatissime debes: qui, cum uigesimo ab hin anno primum præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac prope diuina sapientia, impones.* F*actum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque ulla umquam ætas de tuis his laudibus conticescet. Quid de uobis dicam,* P*atres sanctiss. quam bene de* C*hristiana repub. uestris his præstantissimis actionibus meruistis? quanta uestrum uniuscuiusque nomini commendatio, quanta gloria a* C*hristiano populo uniuerso tribuetur?* V*os uere patres, uere pastores & agnoscent omnes, & prædicabunt: uobis suam unusquisque uitam, atque salutem acceptam libentissime referet.* O *diem illam populis nostris iucundissimam, atque lætissimam, in qua primum reuisere illis nos atque amplecti a templi* Domini *ædificatione redeuntes contigerit.*

Sed fac, tu Domine *Deus noster, ut tam eximiae de nobis opinioni egregiis factis respondeamus; & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, uberem fructum afferat; fluatq. ut ros, eloquium tuum: atque, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut unum sit omnium ouile, & unus* P*astor, atque is potissimum* PIVS IIII. *in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.*

FINIS.

